

БЮДЖЕТНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 2592-VI від 07.10.2010, ВВР, 2011, № 10, ст.63

№ 2756-VI від 02.12.2010, ВВР, 2011, № 23, ст.160

№ 2856-VI від 23.12.2010, ВВР, 2011, № 29, ст.272

№ 3172-VI від 05.04.2011, ВВР, 2011, № 40, ст.401

№ 3396-VI від 19.05.2011, ВВР, 2012, № 4, ст.11

№ 3612-VI від 07.07.2011, ВВР, 2012, № 12-13, ст.81

№ 3614-VI від 07.07.2011, ВВР, 2012, № 9, ст.63

№ 3668-VI від 08.07.2011, ВВР, 2012, № 12-13, ст.82

№ 3828-VI від 06.10.2011, ВВР, 2012, № 21, ст.204}

{Із змінами, внесеними згідно із Законом

№ 4318-VI від 12.01.2012, ВВР, 2012, № 39, ст.464}

{Офіційне тлумачення до Кодексу див. в Рішенні Конституційного Суду № 3-рп/2012 від 25.01.2012}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 4731-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 15, ст.98

№ 4875-VI від 05.06.2012, ВВР, 2013, № 17, ст.154

№ 5059-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 25, ст.251

№ 5063-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 28, ст.298

№ 5067-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 24, ст.243

№ 5081-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 30, ст.340

№ 5083-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 33, ст.435

№ 5204-VI від 06.09.2012, ВВР, 2013, № 31, ст.369

№ 5213-VI від 06.09.2012, ВВР, 2013, № 32, ст.413

№ 5290-VI від 18.09.2012, ВВР, 2013, № 41, ст.549

№ 5302-VI від 02.10.2012, ВВР, 2013, № 40, ст.525

№ 5428-VI від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 43, ст.619

№ 5463-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 4, ст.61

№ 5492-VI від 20.11.2012, ВВР, 2013, № 51, ст.716

№ 5496-VI від 20.11.2012, ВВР, 2014, № 1, ст.4

№ 5518-VI від 06.12.2012, ВВР, 2014, № 8, ст.90

№ 163-VII від 04.04.2013, ВВР, 2014, № 10, ст.109

№ 242-VII від 16.05.2013, ВВР, 2014, № 11, ст.139

№ 398-VII від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 14, ст.254

№ 665-VII від 05.11.2013, ВВР, 2014, № 22, ст.782

№ 688-VII від 19.11.2013, ВВР, 2014, № 22, ст.789

№ 719-VII від 16.01.2014, ВВР, 2014, № 9, ст.93}

{Щодо втрати чинності Закону № 2592-VI від 07.10.2010 додатково див. Закон № 763-VII від 23.02.2014,

ВВР, 2014, № 12, ст.189}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 1210-VII від 15.04.2014, ВВР, 2014, № 26, ст.893

№ 1588-VII від 04.07.2014, ВВР, 2014, № 36, ст.1183

№ 1592-VII від 04.07.2014, ВВР, 2014, № 36, ст.1185
№ 1621-VII від 31.07.2014, ВВР, 2014, № 39, ст.2006
№ 1636-VII від 12.08.2014, ВВР, 2014, № 43, ст.2030
№ 1697-VII від 14.10.2014, ВВР, 2015, № 2-3, ст.12
№ 1698-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 47, ст.2051
№ 71-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 7-8, № 9, ст.55
№ 79-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 12, ст.76
№ 80-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 5, ст.37
№ 118-VIII від 15.01.2015, ВВР, 2015, № 10, ст.60
№ 176-VIII від 10.02.2015, ВВР, 2015, № 16, ст.107
№ 212-VIII від 02.03.2015, ВВР, 2015, № 16, ст.116
№ 288-VIII від 07.04.2015, ВВР, 2015, № 24, ст.172
№ 313-VIII від 09.04.2015, ВВР, 2015, № 25, ст.189
№ 328-VIII від 09.04.2015, ВВР, 2015, № 26, ст.221
№ 416-VIII від 14.05.2015, ВВР, 2015, № 28, ст.253
№ 437-VIII від 19.05.2015, ВВР, 2015, № 30, ст.275
№ 486-VIII від 02.06.2015, ВВР, 2015, № 30, ст.286
№ 491-VIII від 02.06.2015, ВВР, 2015, № 30, ст.288
№ 542-VIII від 18.06.2015, ВВР, 2015, № 32, ст.316
№ 595-VIII від 14.07.2015, ВВР, 2015, № 37-38, ст.366
№ 666-VIII від 03.09.2015, ВВР, 2015, № 45, ст.405
№ 700-VIII від 17.09.2015, ВВР, 2015, № 46, ст.425
№ 714-VIII від 06.10.2015, ВВР, 2015, № 46, ст.429
№ 732-VIII від 08.10.2015, ВВР, 2015, № 49-50, ст.450
№ 791-VIII від 12.11.2015, ВВР, 2015, № 52, ст.484
№ 836-VIII від 26.11.2015, ВВР, 2016, № 1, ст.10
№ 837-VIII від 26.11.2015, ВВР, 2016, № 1, ст.11
№ 914-VIII від 24.12.2015, ВВР, 2016, № 5, ст.52
№ 918-VIII від 24.12.2015, ВВР, 2016, № 6, ст.57
№ 928-VIII від 25.12.2015, ВВР, 2016, № 5, ст.54
№ 937-VIII від 26.01.2016, ВВР, 2016, № 8, ст.77
№ 1406-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 26, ст.519}

{У тексті Кодексу слова "Державне казначейство України" та "органи Державного казначейства України" у всіх відмінках замінено відповідно словами "Державна казначейська служба України" та "органи Державної казначейської служби України" у відповідному відмінку згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

{У тексті Кодексу слова "Міністерство фінансів України" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики" у відповідному відмінку; слова "Міністр фінансів України" в усіх відмінках замінено словами "член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особа, яка виконує його обов'язки" у відповідному відмінку; слова "Державна казначейська служба України" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів" у відповідному відмінку; слова "органи Державної казначейської служби України" в усіх відмінках замінено словами "органи, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів" у відповідному відмінку згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

{У тексті Кодексу слова "орган державної податкової служби України", "орган державної податкової служби", "орган податкової служби", "податковий орган" в усіх відмінках і числах замінено словами "орган доходів і зборів" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 242-VII від 16.05.2013}

{У тексті Кодексу:

слова "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики" в усіх відмінках замінено словами "Міністерство фінансів України" у відповідному відмінку;

слова "член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особа, яка виконує його обов'язки" в усіх відмінках замінено словами "Міністр фінансів України" у відповідному відмінку;

після пункту 23¹ частини першої статті 2 слова "центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів" в усіх відмінках замінити словами "Казначейство України" у відповідному відмінку;

після частини першої статті 43 слова "орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів" в усіх відмінках і числах замінити словами "орган Казначейства України" у відповідному відмінку і числі

згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

{У тексті Кодексу слова "інвестиційна програма (проект)" в усіх відмінках і числах замінено словами "інвестиційний проект" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

{У тексті Кодексу слова "(обов'язкові платежі)" у всіх відмінках виключено згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

Бюджетним кодексом України визначаються правові засади функціонування бюджетної системи України, її принципи, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

Розділ І. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА ОСНОВИ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ

Глава 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Відносини, що регулюються Бюджетним кодексом України

1. Бюджетним кодексом України регулюються відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання та контролю за дотриманням бюджетного законодавства, і питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства, а також визначаються правові засади утворення та погашення державного і місцевого боргу.

{Частина перша статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Стаття 2. Визначення основних термінів

1. У цьому Кодексі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) бюджет - план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду;

2) бюджети місцевого самоврядування - бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах), бюджети об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад;

{Пункт 2 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3) бюджетна класифікація - єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

4) бюджетна програма - сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

5) бюджетна система України - сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

6) бюджетне асигнування - повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження;

7) бюджетне зобов'язання - будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

7¹) бюджетне зобов'язання за державними деривативами - бюджетне зобов'язання, згідно з яким необхідно здійснити видатки на виплати за державними деривативами відповідно до умов їх розміщення протягом поточного бюджетного періоду та/або в майбутніх;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 7¹ згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

8) бюджетне призначення - повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, надане цим Кодексом, законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування;

9) бюджетний запит - документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступні бюджетні періоди;

10) бюджетний процес - регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

11) бюджетні кошти (кошти бюджету) - належні відповідно до законодавства надходження бюджету та витрати бюджету;

12) бюджетні установи - органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими;

12¹) боргове зобов'язання - зобов'язання позичальника перед кредитором за кредитом (позикою), що виникло внаслідок випуску і розміщення боргових цінних паперів та/або укладання кредитних договорів;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 12¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

13) видатки бюджету - кошти, спрямовані на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом. До видатків бюджету не належать: погашення боргу; надання кредитів з бюджету; розміщення бюджетних коштів на депозитах; придбання цінних паперів; повернення надміру сплачених до бюджету сум податків і зборів та інших доходів бюджету, проведення їх бюджетного відшкодування;

14) витрати бюджету - видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів;

15) власні надходження бюджетних установ - кошти, отримані в установленому порядку бюджетними установами як плата за надання послуг, виконання робіт, гранти, дарунки та благодійні внески, а також кошти від реалізації в установленому порядку продукції чи майна та іншої діяльності;

{Пункт 15 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5492-VI від 20.11.2012, № 163-VII від 04.04.2013}

15¹) гарантійне зобов'язання - зобов'язання гаранта повністю або частково виконати боргові зобов'язання суб'єкта господарювання - резидента України перед кредитором у разі невиконання таким суб'єктом його зобов'язань за кредитом (позикою), залученим під державну чи місцеву гарантію;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 15¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

16) гарантований Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста борг - загальна сума боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України щодо повернення отриманих та непогашених станом на звітну дату кредитів (позик), виконання яких забезпечено місцевими гарантіями;

{Пункт 16 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

17) гарантований державою борг - загальна сума боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України щодо повернення отриманих та непогашених станом на звітну дату кредитів (позик), виконання яких забезпечено державними гарантіями;

{Пункт 16 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

18) головні розпорядники бюджетних коштів - бюджетні установи в особі їх керівників, які відповідно до статті 22 цього Кодексу отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень;

19) державне запозичення - операції, пов'язані з отриманням державою кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування державного бюджету;

20) державний борг - загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;

20¹) державний інвестиційний проект - інвестиційний проект, що реалізується шляхом державного інвестування в об'єкти державної власності з використанням державних капітальних вкладень та/або кредитів (позик), залучених державою або під державні гарантії;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 20¹ згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

20²) державні капітальні вкладення - капітальні видатки державного бюджету (надання кредитів з державного бюджету), що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів державної власності, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 20² згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

21) дефіцит бюджету - перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);

21¹) довгострокове зобов'язання за енергосервісом - зобов'язання за енергосервісним договором розпорядника бюджетних коштів, в оперативному управлінні або господарському віданні якого знаходиться об'єкт, щодо якого здійснюється закупівля енергосервісу, відповідно до якого необхідно здійснити платежі протягом майбутніх та/або поточного бюджетних періодів у межах суми скорочення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв (порівняно з видатками, які були б здійснені за відсутності енергосервісу);

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 21¹ згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

{Пункт 22 частини першої статті 2 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

23) доходи бюджету - податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ);

{Пункт 23 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3828-VI від 06.10.2011, № 5492-VI від 20.11.2012, № 163-VII від 04.04.2013}

23¹) єдиний казначейський рахунок - рахунок, відкритий центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів (далі - Казначейство України), у Національному банку України для обліку коштів та здійснення розрахунків у системі електронних платежів Національного банку України, на якому консолідуються кошти державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування та кошти інших клієнтів, які відповідно до законодавства знаходяться на казначейському обслуговуванні;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 23¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

24) закон про Державний бюджет України - закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду;

25) залишок бюджетних коштів - обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду;

26) інвестиційний проект - комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій;

26¹) квазіфіскальні операції - операції органів державної влади і місцевого самоврядування, Національного банку України, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки, що не відображаються у показниках бюджету, але можуть призвести до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету в майбутньому;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 26¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

{Пункт 27 частини першої статті 2 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 28 частини першої статті 2 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 29 частини першої статті 2 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

30) кошторис - основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень;

31) кредитування бюджету - операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету). Для цілей цього Кодексу до кредитів з бюджету також належать бюджетні позички та фінансова допомога з бюджету на поворотній основі;

32) міжбюджетні трансферти - кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого;

33) місцеве запозичення - операції з отримання до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету;

34) місцеві бюджети - бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування;

35) місцевий борг - загальна сума боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок місцевого запозичення;

36) місцевий фінансовий орган - установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. Для цілей цього Кодексу орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань фінансів віднесено до місцевих фінансових органів. Сільський, селищний, міський (міста районного значення) голова забезпечує виконання функцій місцевого фінансового органу, якщо такий орган не створено згідно із законом;

{Пункт 36 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 5463-VI від 16.10.2012, № 79-VIII від 28.12.2014}

37) надходження бюджету - доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;

37¹) обслуговування державного (місцевого) боргу - операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним (місцевим) боргом. До таких операцій не належить погашення державного (місцевого) боргу;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 37¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

38) одержувач бюджетних коштів - суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету;

39) органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, - органи державної влади, а також органи місцевого самоврядування, уповноважені здійснювати контроль за правильністю та своєчасністю справляння податків і зборів, інших надходжень бюджету;

40) паспорт бюджетної програми - документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет);

41) платіж - виконання бюджетних, боргових, гарантійних чи податкових зобов'язань, що виникли в поточному або попередніх бюджетних періодах;

{Пункт 41 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

41¹) погашення державного (місцевого) боргу - операції з повернення позичальником кредитів (позик) відповідно до умов кредитних договорів та/або випуску боргових цінних паперів;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 41¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

42) програмно-цільовий метод у бюджетному процесі - метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням

оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу;

43) проект бюджету - проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет);

44) профіцит бюджету - перевищення доходів бюджету над його видатками (з урахуванням різниці між поверненням кредитів до бюджету та наданням кредитів з бюджету);

45) рішення про місцевий бюджет - нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду;

46) розпис бюджету - документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації;

47) розпорядник бюджетних коштів - бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань, довгострокових зобов'язань за енергосервісом та здійснення витрат бюджету;

{Пункт 47 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

48) субвенції - міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

48¹) тимчасово вільні кошти єдиного казначейського рахунку та валютних рахунків бюджету - обсяг коштів, що обліковуються на рахунках у Казначействі України, отримані як надходження бюджетів, відволікання яких не призведе до втрати платоспроможності бюджетів (спроможність своєчасно і в повному обсязі здійснювати платежі та розраховуватися за всіма зобов'язаннями) та виникнення заборгованості протягом періоду, на який передбачається розміщення таких коштів на депозитах або шляхом придбання державних цінних паперів і спрямування на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів та Пенсійного фонду України з подальшим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 48¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

49) управління бюджетними коштами - сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів;

49¹) управління державним (місцевим) боргом - сукупність дій, пов'язаних із здійсненням запозичень, обслуговуванням і погашенням державного (місцевого) боргу, інших правочинів з державним (місцевим) боргом, що спрямовані на досягнення збалансованості бюджету та оптимізацію боргового навантаження;

{Частину першу статті 2 доповнено пунктом 49¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

50) фінансовий норматив бюджетної забезпеченості - гарантований державою в межах наявних бюджетних коштів рівень фінансового забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування, що використовується для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів;

51) фінансування бюджету - надходження та витрати бюджету, пов'язані із зміною обсягу боргу, обсягів депозитів і цінних паперів, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), зміна залишків бюджетних коштів, які використовуються для покриття дефіциту бюджету або визначення профіциту бюджету.

Стаття 3. Бюджетний період

1. Бюджетний період для всіх бюджетів, що складають бюджетну систему України, становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року. Неприйняття Верховною Радою України закону про Державний бюджет України до 1 січня відповідного року не є підставою для встановлення іншого бюджетного періоду.

2. Відповідно до Конституції України бюджетний період для Державного бюджету України за особливих обставин може бути іншим, ніж передбачено частиною першою цієї статті.

Особливими обставинами, за яких Державний бюджет України може бути затверджено на інший, ніж передбачено частиною першою цієї статті, бюджетний період, є:

- 1) введення воєнного стану;
- 2) оголошення надзвичайного стану в Україні.

3. У разі затвердження Державного бюджету України на інший, ніж передбачено частиною першою цієї статті, бюджетний період місцеві бюджети мають бути затверджені на такий самий період.

Стаття 4. Склад бюджетного законодавства

1. Бюджетне законодавство складається з:

- 1) Конституції України;
- 2) цього Кодексу;
- 3) закону про Державний бюджет України;

4) інших законів, що регулюють бюджетні відносини, передбачених статтею 1 цього Кодексу;

5) нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, прийнятих на підставі і на виконання цього Кодексу та інших законів України, передбачених пунктами 3 та 4 цієї частини статті;

{Офіційне тлумачення положення пункту 5 частини першої статті 4 див. в Рішенні Конституційного Суду № 3-рп/2012 від 25.01.2012}

6) нормативно-правових актів органів виконавчої влади, прийнятих на підставі і на виконання цього Кодексу, інших законів України та нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, передбачених пунктами 3, 4 та 5 цієї частини статті;

7) рішень про місцевий бюджет;

8) рішень органів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, прийнятих відповідно до цього Кодексу, нормативно-правових актів, передбачених пунктами 3, 4, 5, 6 і 7 цієї частини статті.

На нормативно-правові акти та рішення, прийняті на підставі і на виконання вимог цього Кодексу, не поширюється дія законодавства щодо здійснення державної регуляторної політики та регуляторної діяльності.

{Частину першу статті 4 доповнено абзацом десятим згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

2. Бюджетна система України і Державний бюджет України встановлюються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі, застосовуються відповідні норми цього Кодексу.

Виключно законом про Державний бюджет України визначаються надходження та витрати Державного бюджету України.

3. Якщо на ратифікацію подається міжнародний договір України, виконання якого потребує прийняття нових або внесення змін до чинних законів України, що регулюють бюджетні відносини, проекти таких законів подаються на розгляд Верховної Ради України разом з проектом закону про ратифікацію і приймаються одночасно.

4. Розгляд законопроектів щодо їх впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини, здійснюється за особливою процедурою, визначеною статтею 27 цього Кодексу.

5. Зміни до цього Кодексу можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Бюджетного кодексу України.

{Статтю 4 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

Глава 2. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ПРИНЦИПИ

Стаття 5. Структура бюджетної системи України

1. Бюджетна система України складається з державного бюджету та місцевих бюджетів.

2. Місцевими бюджетами є бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування.

3. Бюджетами місцевого самоврядування є бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах), бюджети об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

{Частина третя статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

Стаття 6. Зведений бюджет

1. Зведений бюджет є сукупністю показників бюджетів, що використовуються для аналізу та прогнозування економічного і соціального розвитку держави.

2. Зведений бюджет України включає показники Державного бюджету України, зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та зведених бюджетів областей, міст Києва та Севастополя.

3. Зведений бюджет Автономної Республіки Крим включає показники бюджету Автономної Республіки Крим, зведених бюджетів її районів та бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим значення.

4. Зведений бюджет області включає показники обласного бюджету, зведених бюджетів районів і бюджетів міст обласного значення цієї області.

5. Зведений бюджет району включає показники районного бюджету, бюджетів міст районного значення, селищних та сільських бюджетів цього району.

6. Зведений бюджет міста з районним поділом включає показники міського бюджету та бюджетів районів, що входять до його складу. Якщо місту або району у місті адміністративно підпорядковані інші міста, селища чи села, зведений бюджет міста або району у місті включає показники бюджетів цих міст, селищ та сіл.

7. Показники бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, включаються до відповідних зведених бюджетів.

{Частина сьома статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 7. Принципи бюджетної системи України

1. Бюджетна система України ґрунтується на таких принципах:

1) принцип єдності бюджетної системи України - єдність бюджетної системи України забезпечується єдиною правовою базою, єдиною грошовою системою, єдиним регулюванням бюджетних відносин, єдиною бюджетною класифікацією, єдністю порядку виконання бюджетів та ведення бухгалтерського обліку і звітності;

2) принцип збалансованості - повноваження на здійснення витрат бюджету мають відповідати обсягу надходжень бюджету на відповідний бюджетний період;

3) принцип самостійності - Державний бюджет України та місцеві бюджети є самостійними. Держава коштами державного бюджету не несе відповідальності за бюджетні зобов'язання органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування. Органи влади Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування коштами відповідних місцевих бюджетів не несуть відповідальності за бюджетні зобов'язання одне одного, а також за бюджетні зобов'язання держави. Самостійність бюджетів забезпечується закріпленням за ними відповідних джерел доходів бюджету, правом відповідних органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування визначати напрями використання бюджетних коштів відповідно до законодавства України, правом Верховної Ради Автономної Республіки Крим та відповідних місцевих рад самостійно і незалежно одне від одного розглядати та затверджувати відповідні місцеві бюджети;

4) принцип повноти - до складу бюджетів підлягають включенню всі надходження бюджетів та витрати бюджетів, що здійснюються відповідно до нормативно-правових актів органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування;

5) принцип обґрунтованості - бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку України та розрахунках надходжень бюджету і витрат бюджету, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил;

6) принцип ефективності та результативності - при складанні та виконанні бюджетів усі учасники бюджетного процесу мають прагнути досягнення цілей, запланованих на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки, шляхом забезпечення якісного надання послуг, гарантованих державою, Автономною Республікою Крим, місцевим самоврядуванням (далі - гарантовані послуги), при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

7) принцип субсидіарності - розподіл видів видатків між державним бюджетом та місцевими бюджетами, а також між місцевими бюджетами ґрунтується на необхідності максимально можливого наближення надання гарантованих послуг до їх безпосереднього споживача;

8) принцип цільового використання бюджетних коштів - бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями;

9) принцип справедливості і неупередженості - бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами;

10) принцип публічності та прозорості - інформування громадськості з питань складання, розгляду, затвердження, виконання державного бюджету та місцевих бюджетів, а також контролю за виконанням державного бюджету та місцевих бюджетів.

Стаття 8. Бюджетна класифікація

1. Бюджетна класифікація використовується для складання і виконання державного та місцевих бюджетів, звітування про їх виконання, здійснення контролю за фінансовою діяльністю органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших розпорядників бюджетних коштів, проведення фінансового аналізу в

розрізі доходів, організаційних, функціональних та економічних категорій видатків, кредитування, фінансування і боргу, а також для забезпечення загальнодержавної і міжнародної порівнянності бюджетних показників. Бюджетна класифікація є обов'язковою для застосування всіма учасниками бюджетного процесу в межах бюджетних повноважень.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики (далі - Міністерство фінансів України), затверджує бюджетну класифікацію, зміни до неї та інформує про це Верховну Раду України.

{Частина друга статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3. Бюджетна класифікація має такі складові частини:

- 1) класифікація доходів бюджету;
- 2) класифікація видатків та кредитування бюджету;
- 3) класифікація фінансування бюджету;
- 4) класифікація боргу.

Стаття 9. Класифікація доходів бюджету

1. Доходи бюджету класифікуються за такими розділами:

- 1) податкові надходження;
- 2) неподаткові надходження;
- 3) доходи від операцій з капіталом;
- 4) трансферти.

2. Податковими надходженнями визнаються встановлені законами України про оподаткування загальнодержавні податки і збори та місцеві податки і збори.

3. Неподатковими надходженнями визнаються:

- 1) доходи від власності та підприємницької діяльності;
- 2) адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності;
- 3) інші неподаткові надходження.

4. Трансферти - кошти, одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі.

Стаття 10. Класифікація видатків та кредитування бюджету

1. Видатки та кредитування бюджету класифікуються за:

- 1) бюджетними програмами (програмна класифікація видатків та кредитування бюджету);
- 2) ознакою головного розпорядника бюджетних коштів (відомча класифікація видатків та кредитування бюджету);
- 3) функціями, з виконанням яких пов'язані видатки та кредитування бюджету (функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету).

2. Програмна класифікація видатків та кредитування бюджету використовується у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі. Програмна класифікація видатків та кредитування державного бюджету (місцевого бюджету) формується Міністерством фінансів України (місцевим фінансовим органом) за пропозиціями, поданими головними розпорядниками бюджетних коштів під час складання проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет) у бюджетних запитах.

Програмна класифікація видатків та кредитування місцевого бюджету формується з урахуванням типової програмної класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету, яка затверджується Міністерством фінансів України.

До застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів використовується тимчасова класифікація видатків та кредитування місцевих бюджетів, яка затверджується Міністерством фінансів України. Складові частини цієї класифікації, що конкретизують програми і заходи з виконання повноважень органів влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, для цілей цього Кодексу вживаються в контексті терміна "бюджетна програма".

3. Відомча класифікація видатків та кредитування бюджету містить перелік головних розпорядників бюджетних коштів для систематизації видатків та кредитування бюджету за ознакою головного розпорядника бюджетних коштів.

На основі відомчої класифікації видатків та кредитування бюджету Казначейство України складає та веде єдиний реєстр розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів.

Головні розпорядники бюджетних коштів визначають мережу розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням вимог щодо формування єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів та даних такого реєстру.

4. Функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету має такі рівні деталізації:

1) розділи, в яких систематизуються видатки та кредитування бюджету, пов'язані з виконанням функцій держави, Автономної Республіки Крим чи місцевого самоврядування;

2) підрозділи та групи, в яких конкретизуються видатки та кредитування бюджету на виконання функцій держави, Автономної Республіки Крим чи місцевого самоврядування.

5. Видатки бюджету класифікуються за економічною характеристикою операцій, що здійснюються при їх проведенні (економічна класифікація видатків бюджету).

За економічною класифікацією видатків бюджету видатки бюджету поділяються на поточні та капітальні.

6. Класифікація кредитування бюджету систематизує кредитування бюджету за типом позичальника та поділяє операції з кредитування на надання кредитів з бюджету і повернення кредитів до бюджету.

7. У складі витрат (видатків) бюджету виділяються витрати (видатки) споживання і витрати (видатки) розвитку відповідно до бюджетної класифікації.

Стаття 11. Класифікація фінансування бюджету

1. Класифікація фінансування бюджету містить джерела отримання фінансових ресурсів, необхідних для покриття дефіциту бюджету, і напрями витрачання фінансових ресурсів, що утворилися в результаті профіциту бюджету. Витрати на погашення боргу належать до складу фінансування бюджету.

2. Фінансування бюджету класифікується за:

1) типом кредитора (за категоріями кредиторів або власників боргових зобов'язань);

2) типом боргового зобов'язання (за засобами, що використовуються для фінансування бюджету).

Стаття 12. Класифікація боргу

1. Класифікація боргу систематизує інформацію про всі боргові зобов'язання держави, Автономної Республіки Крим, територіальної громади міста.

2. Борг класифікується за типом кредитора та за типом боргового зобов'язання.

Стаття 13. Складові частини бюджету

1. Бюджет може складатися із загального та спеціального фондів.

2. Складовими частинами загального фонду бюджету є:

1) всі доходи бюджету, крім тих, що призначені для зарахування до спеціального фонду бюджету;

2) всі видатки бюджету, що здійснюються за рахунок надходжень загального фонду бюджету;

3) кредитування бюджету (повернення кредитів до бюджету без визначення цільового спрямування та надання кредитів з бюджету, що здійснюється за рахунок надходжень загального фонду бюджету);

4) фінансування загального фонду бюджету.

3. Складовими частинами спеціального фонду бюджету є:

1) доходи бюджету (включаючи власні надходження бюджетних установ), які мають цільове спрямування;

2) видатки бюджету, що здійснюються за рахунок конкретно визначених надходжень спеціального фонду бюджету (у тому числі власних надходжень бюджетних установ);

3) кредитування бюджету (повернення кредитів до бюджету з визначенням цільового спрямування та надання кредитів з бюджету, що здійснюється за рахунок конкретно визначених надходжень спеціального фонду бюджету);

4) фінансування спеціального фонду бюджету.

4. Власні надходження бюджетних установ отримуються додатково до коштів загального фонду бюджету і включаються до спеціального фонду бюджету.

Власні надходження бюджетних установ поділяються на такі групи:

перша група - надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством;

{Абзац третій частини четвертої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5492-VI від 20.11.2012, № 163-VII від 04.04.2013}

друга група - інші джерела власних надходжень бюджетних установ.

У складі першої групи виділяються такі підгрупи:

підгрупа 1 - плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю;

підгрупа 2 - надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності;

підгрупа 3 - плата за оренду майна бюджетних установ;

підгрупа 4 - надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна).

У складі другої групи виділяються такі підгрупи:

підгрупа 1 - благодійні внески, гранти та дарунки;

підгрупа 2 - кошти, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів, у тому числі заходів з відчуження для суспільних потреб земельних ділянок та розміщених на них інших об'єктів нерухомого майна, що перебувають у приватній власності фізичних або юридичних осіб;

{Абзац дванадцятий частини четвертої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

підгрупа 3 - кошти, що отримують вищі та професійно-технічні навчальні заклади від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право; кошти, що отримують державні і комунальні вищі навчальні заклади, наукові установи та заклади культури як відсотки, нараховані на залишок коштів на поточних рахунках, відкритих у банках державного сектору для розміщення власних надходжень, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти;

{Абзац тринадцятий частини четвертої статті 13 в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

підгрупа 4 - кошти, отримані від реалізації майнових прав на фільми, вихідні матеріали фільмів та фільмокопій, створені за бюджетні кошти за державним замовленням або на умовах фінансової підтримки.

{Частину четверту статті 13 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Власні надходження бюджетних установ використовуються (з урахуванням частини дев'ятої статті 51 цього Кодексу) на:

покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням послуг, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю (за рахунок надходжень підгрупи 1 першої групи);

організацію додаткової (господарської) діяльності бюджетних установ (за рахунок надходжень підгрупи 2 першої групи);

утримання, облаштування, ремонт та придбання майна бюджетних установ (за рахунок надходжень підгрупи 3 першої групи);

ремонт, модернізацію чи придбання нових необоротних активів та матеріальних цінностей, покриття витрат, пов'язаних з організацією збирання і транспортування відходів і брухту на приймальні пункти (за рахунок надходжень підгрупи 4 першої групи);

господарські потреби бюджетних установ, включаючи оплату комунальних послуг і енергоносіїв (за рахунок надходжень підгруп 2 і 4 першої групи);

організацію основної діяльності бюджетних установ (за рахунок надходжень підгруп 1, 3 і 4 другої групи);

{Абзац двадцять перший частини четвертої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

виконання відповідних цільових заходів (за рахунок надходжень підгрупи 2 другої групи).

5. Розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди, їх складові частини визначаються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

6. Підставою для рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради про створення спеціального фонду у складі місцевого бюджету може бути виключно цей Кодекс та закон про Державний бюджет України.

7. Передача коштів між загальним та спеціальним фондами бюджету дозволяється тільки в межах бюджетних призначень шляхом внесення змін до закону про Державний бюджет України, прийняття рішення про місцевий бюджет або про внесення змін до нього (крім випадку, передбаченого частиною другою статті 57 цього Кодексу).

8. Платежі за рахунок спеціального фонду бюджету здійснюються в межах коштів, що фактично надійшли до цього фонду на відповідну мету (з дотриманням вимог частини другої статті 57 цього Кодексу), якщо цим Кодексом та/або законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) не встановлено інше.

9. Створення позабюджетних фондів органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та іншими бюджетними установами не допускається. Відкриття позабюджетних рахунків для розміщення бюджетних коштів

(включаючи власні надходження бюджетних установ) органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та іншими бюджетними установами забороняється, крім випадків, передбачених частиною восьмою статті 16 та частиною другою статті 78 цього Кодексу, а також крім розміщення закордонними дипломатичними установами України бюджетних коштів на поточних рахунках іноземних банків, розміщення на поточних рахунках у банках державного сектору власних надходжень державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, та розміщення вищими і професійно-технічними навчальними закладами на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, якщо таким закладам законом надано відповідне право.

{Частина дев'ята статті 13 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

10. Планові і звітні показники щодо бюджетного відшкодування податку на додану вартість, повернення кредитів до бюджету, погашення боргу, розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів, забезпечення встановленого розміру оборотного залишку бюджетних коштів та інші відповідні показники, визначені Міністерством фінансів України, обов'язково відображаються з від'ємним значенням.

Глава 3. ФІНАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ (ДЕФІЦИТ, ПРОФІЦИТ) ТА ДЕРЖАВНИЙ (МІСЦЕВИЙ) БОРГ

Стаття 14. Дефіцит та профіцит бюджету, залишок бюджетних коштів

1. Затвердження бюджету з дефіцитом дозволяється у разі наявності обґрунтованих джерел фінансування бюджету з урахуванням особливостей, визначених статтею 72 цього Кодексу.

2. Профіцит бюджету затверджується з метою погашення боргу, забезпечення встановленого розміру оборотного залишку бюджетних коштів та придбання цінних паперів з урахуванням особливостей, визначених статтею 72 цього Кодексу.

3. Оборотний залишок бюджетних коштів - частина залишку коштів загального фонду відповідного бюджету, яка утворюється для покриття тимчасових касових розривів.

Оборотний залишок бюджетних коштів встановлюється у розмірі не більше 2 відсотків планових видатків загального фонду бюджету і затверджується у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет).

На кінець бюджетного періоду оборотний залишок бюджетних коштів має бути збережений у встановленому розмірі.

4. Перевищення залишку коштів загального фонду бюджету над оборотним залишком бюджетних коштів на кінець бюджетного періоду становить вільний залишок бюджетних коштів, який використовується на здійснення витрат бюджету згідно із законом про Державний бюджет України та/або змінами до нього (змінами до рішення про місцевий бюджет).

Стаття 15. Джерела фінансування бюджету

1. Джерелами фінансування бюджету є:

- 1) кошти від державних (місцевих) внутрішніх та зовнішніх запозичень;
- 2) кошти від приватизації державного майна (включаючи інші надходження, безпосередньо пов'язані з процесом приватизації) - щодо державного бюджету;
- 3) повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;
- 4) вільний залишок бюджетних коштів з дотриманням умов, визначених цим Кодексом.

2. Джерелом фінансування бюджету не можуть бути емісійні кошти Національного банку України.

3. Джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України в частині фінансування є:

1) кредити (позики), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів;

2) інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України.

{Статтю 15 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

4. У разі зменшення обсягу джерел фінансування державного бюджету певного типу порівняно з обсягом, визначеним законом про Державний бюджет України, допускається за рішенням Кабінету Міністрів України, погодженим із Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, збільшення обсягу джерел фінансування державного бюджету іншого типу з дотриманням граничного обсягу річного дефіциту державного бюджету.

{Статтю 15 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

Стаття 16. Здійснення державних (місцевих) запозичень та управління державним (місцевим) боргом

{Назва статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

1. Державні запозичення здійснюються в межах, визначених законом про Державний бюджет України (крім випадків, передбачених частиною четвертою статті 15 цього Кодексу та абзацом першим частини сьомої цієї статті), з дотриманням граничного обсягу державного боргу на кінець бюджетного періоду (крім випадку, передбаченого частиною четвертою статті 15 цього Кодексу).

{Абзац перший частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5302-VI від 02.10.2012; в редакції Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

Право на здійснення державних внутрішніх та зовнішніх запозичень належить державі в особі члена Кабінету Міністрів України, відповідального за формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики, або особи, яка виконує його обов'язки (далі - Міністр фінансів України), за дорученням Кабінету Міністрів України.

{Абзац другий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5463-VI від 16.10.2012, № 176-VIII від 10.02.2015}

Кабінет Міністрів України визначає умови здійснення державних запозичень, у тому числі вид, валюту, строк та відсоткову ставку державного запозичення.

У разі зменшення обсягу коштів від державних внутрішніх (зовнішніх) запозичень порівняно з обсягом, визначеним законом про Державний бюджет України, у зв'язку з погіршенням умов таких запозичень та/або кон'юнктури фінансового ринку допускається збільшення обсягу коштів від державних зовнішніх (внутрішніх) запозичень з дотриманням граничного обсягу державного боргу.

{Абзац четвертий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

У разі зменшення (збільшення) обсягу платежів з погашення державного боргу у зв'язку з поліпшенням (погіршенням) умов на фінансовому ринку порівняно з обсягом, визначеним законом про Державний бюджет України, допускається зменшення (збільшення) обсягу державних запозичень з дотриманням визначеного законом про Державний бюджет України обсягу фінансування державного бюджету за торговими операціями.

{Абзац п'ятий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

2. Кредити (позики) від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів залучаються державою на підставі міжнародних договорів України і відносяться до державних зовнішніх запозичень. Кошти для реалізації таких інвестиційних проектів, а також витрати на обслуговування та погашення відповідних кредитів

(позик) передбачаються у законі про Державний бюджет України протягом усього строку дії кредитних договорів. Відповідні міжнародні договори не потребують ратифікації, якщо інше не встановлено законом.

{Частина друга статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

3. Верховна Рада Автономної Республіки Крим та міські ради мають право здійснювати місцеві внутрішні запозичення (за винятком випадків, передбачених статтею 73 цього Кодексу).

Місцеві зовнішні запозичення можуть здійснювати лише Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Київська, Севастопольська міські ради, міські ради міст обласного значення. При цьому місцеві зовнішні запозичення шляхом отримання кредитів (позик) від міжнародних фінансових організацій можуть здійснювати всі міські ради.

{Абзац другий частини третьої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 79-VIII від 28.12.2014}

Право на здійснення місцевих запозичень у межах, визначених рішенням про місцевий бюджет, з урахуванням статті 74 цього Кодексу належить Автономній Республіці Крим, територіальній громаді міста в особі керівника місцевого фінансового органу за дорученням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, міської ради.

4. Бюджетна установа не має права здійснювати запозичення у будь-якій формі (крім випадків, передбачених цим Кодексом) або надавати юридичним чи фізичним особам кредити з бюджету (якщо не встановлено відповідні бюджетні призначення на надання кредитів з бюджету).

{Частина четверта статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

5. При здійсненні державних запозичень та наданні державних гарантій Міністр фінансів України за рішенням Кабінету Міністрів України має право брати зобов'язання від імені України, пов'язані із здійсненням таких запозичень, у тому числі щодо відмови від суверенного імунітету в можливих судових справах, пов'язаних з поверненням кредитів (позик), протягом часу дії зобов'язання з повернення запозичених коштів.

6. Витрати на обслуговування та погашення державного (місцевого) боргу здійснюються Міністерством фінансів України (місцевим фінансовим органом) відповідно до кредитних договорів, а також нормативно-правових актів, за якими виникають державні боргові зобов'язання (боргові зобов'язання Автономної Республіки Крим чи територіальних громад), незалежно від обсягу коштів, визначеного на таку мету законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет).

Якщо очікуваний обсяг витрат на обслуговування та погашення державного боргу перевищить обсяг коштів, визначений законом про Державний бюджет України на таку мету, Міністерство фінансів України невідкладно інформує про це Кабінет Міністрів України. Кабінет Міністрів України невідкладно інформує про очікуване перевищення таких витрат Верховну Раду України та подає у двотижневий строк пропозиції про внесення змін до закону про Державний бюджет України.

Якщо очікуваний обсяг витрат на обслуговування та погашення місцевого боргу перевищить обсяг коштів, визначений рішенням про місцевий бюджет на таку мету, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, міська рада вносять відповідні зміни до рішення про місцевий бюджет.

7. З метою ефективного управління державним (місцевим) боргом та/або ліквідністю єдиного казначейського рахунку Міністерство фінансів України (Верховна Рада Автономної Республіки Крим, міська рада або за їх рішенням місцевий фінансовий орган) має право здійснювати правочини з державним (місцевим) боргом, включаючи обмін, випуск, купівлю, викуп та продаж державних боргових зобов'язань (боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим, територіальної громади міста), за умови дотримання граничного обсягу державного (місцевого) боргу на кінець бюджетного періоду.

{Абзац перший частини сьомої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5302-VI від 02.10.2012}

Міністерство фінансів України (місцевий фінансовий орган) може залучати суб'єктів господарювання для надання агентських, консультаційних, рейтингових та інших послуг, необхідних для управління державним (місцевим) боргом, за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету в межах бюджетних призначень на обслуговування державного (місцевого) боргу.

{Частина сьому статті 16 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

{Частина сьома статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

8. Міністр фінансів України за погодженням з Національним банком України має право в межах поточного бюджетного періоду здійснювати на конкурсних засадах та/або шляхом проведення аукціонів розміщення тимчасово вільних коштів єдиного казначейського рахунку та коштів валютних рахунків державного бюджету на депозитах або шляхом придбання державних цінних паперів з подальшим поверненням таких коштів до кінця поточного бюджетного періоду.

Керівник місцевого фінансового органу має право за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради в межах поточного бюджетного періоду здійснювати на конкурсних засадах розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на депозитах або шляхом придбання державних цінних паперів, цінних паперів, емітованих Автономною Республікою Крим, відповідною міською радою, з подальшим поверненням таких коштів до кінця поточного бюджетного періоду.

Порядок здійснення операцій, передбачених цією частиною статті, визначається Кабінетом Міністрів України з дотриманням таких вимог:

встановлення мінімальної ставки дохідності придбання цінних паперів, укладання договорів придбання цінних паперів - при придбанні цінних паперів;

укладання договору банківського вкладу (депозиту) з установою банку - при розміщенні на депозитах.

Договір про придбання державних цінних паперів, цінних паперів, емітованих Автономною Республікою Крим, відповідною міською радою, згідно з цією частиною статті має містити положення про виконання особами, що уклали цей договір, зобов'язання щодо зворотного продажу/купівлі таких цінних паперів до кінця поточного бюджетного періоду.

9. Умови випуску та обігу державних цінних паперів і цінних паперів, емітованих Автономною Республікою Крим, відповідною міською радою, визначаються з урахуванням Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок".

Міністерство фінансів України оприлюднює графік проведення аукціонів з розміщення державних боргових цінних паперів на внутрішньому ринку. Такий графік може уточнюватися у зв'язку із зміною умов державних запозичень та/або кон'юнктури фінансового ринку.

{Статтю 16 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Стаття 17. Державні та місцеві гарантії

{Назва статті 17 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

1. Державні гарантії для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України можуть надаватися за рішенням Кабінету Міністрів України або на підставі міжнародних договорів України виключно у межах і за напрямками, що визначені законом про Державний бюджет України. За дорученням Кабінету Міністрів України відповідні правочини щодо його рішень вчиняє Міністр фінансів України.

{Частина перша статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 4318-VI від 12.01.2012}

2. Місцеві гарантії можуть надаватися за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної міської ради для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України, що належать до комунального сектору економіки, розташовані на відповідній території та здійснюють на цій території реалізацію інвестиційних проектів, метою яких є розвиток комунальної інфраструктури або впровадження ресурсозберігаючих технологій.

3. Державні (місцеві) гарантії надаються на умовах платності, строковості, а також забезпечення виконання зобов'язань у спосіб, передбачений законом.

Правочин щодо надання державної (місцевої) гарантії оформляється в письмовій формі та має визначати: предмет гарантії; повні найменування та місцезнаходження суб'єкта господарювання і кредитора (у разі гарантування виконання зобов'язань за кредитним договором); обсяг кредиту (позики); обсяг гарантійних зобов'язань та порядок їх виконання; умови настання гарантійного випадку; строк дії гарантії.

Обов'язковою умовою надання державної (місцевої) гарантії є укладення договору між Міністерством фінансів України (відповідним місцевим фінансовим органом) та суб'єктом господарювання про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за виконання гарантійних зобов'язань. Істотними умовами такого договору мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання:

внести плату за надання державної (місцевої) гарантії;

надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за гарантією;

відшкодувати витрати державного (місцевого) бюджету, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань;

сплатити пеню за прострочення відшкодування зазначених витрат. Пеня нараховується за кожний день прострочення сплати заборгованості у національній валюті з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день нарахування пені;

надати гаранту права на договірне списання банком коштів з рахунків суб'єкта господарювання на користь гаранта.

{Частина третя статті 17 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

4. Державні (місцеві) гарантії не надаються для забезпечення боргових зобов'язань суб'єктів господарювання, якщо безпосереднім джерелом повернення кредитів (позик) передбачаються кошти державного (місцевого) бюджету (крім боргових зобов'язань, що виникають за кредитами (позиками) від міжнародних фінансових організацій).

{Частина четверта статті 17 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

5. Суб'єкти господарювання, щодо яких приймається рішення про надання кредитів (позик), залучених державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста), або державних (місцевих) гарантій, зобов'язані надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань та сплатити до Державного бюджету України (відповідного місцевого бюджету) плату за їх отримання у розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України (Верховною Радою Автономної Республіки Крим чи міською радою), якщо інше не передбачено законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет).

{Частина п'ята статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 79-VIII від 28.12.2014}

6. У разі прийняття рішення про надання кредитів (позик), залучених державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державні (місцеві) гарантії, суб'єктам господарювання, у віданні яких є майно державної (комунальної) власності, необхідність надання такими суб'єктами господарювання майнового забезпечення, його розмір та вид визначає Кабінет Міністрів України щодо державного майна (Верховна Рада Автономної

Республіки Крим - щодо майна Автономної Республіки Крим, відповідна міська рада - щодо комунального майна).

{Частина шоста статті 17 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

7. Платежі, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань держави (Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста), здійснюються згідно з відповідними договорами незалежно від обсягу коштів, визначених на цю мету в законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет), у такому ж порядку, як визначено частиною шостою статті 16 цього Кодексу, та відображаються як надання кредитів з бюджету стосовно суб'єктів господарювання, зобов'язання яких гарантовані.

8. У разі виконання державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) гарантійних зобов'язань перед кредиторами шляхом здійснення платежів за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету або шляхом укладання з такими кредиторами договорів про реструктурування сум, повернення яких гарантовано, у суб'єктів господарювання, зобов'язання яких гарантовані, з моменту такого виконання виникає прострочена заборгованість перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитами (позиками), залученими під державні (місцеві) гарантії, в обсязі фактичних витрат державного (місцевого) бюджету та/або таких реструктурованих сум, а до держави (Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста) переходять права кредитора та право вимагати від таких суб'єктів господарювання погашення заборгованості в установленому законом порядку, якщо такі права не були передбачені відповідними договорами.

Якщо договором між Кабінетом Міністрів України (Радою міністрів Автономної Республіки Крим чи виконавчим органом міської ради за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи міської ради) та суб'єктом господарювання передбачаються зобов'язання такого суб'єкта господарювання з погашення та обслуговування кредитів (позик), залучених державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста), невиконання або неналежне виконання таких зобов'язань за договором тягне перехід до держави (Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста) права стягнення простроченої заборгованості у повному обсязі незалежно від стану виконання державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) зобов'язань за такими кредитами (позиками).

9. Прострочена заборгованість суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитом (позикою), залученим державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державну (місцеву) гарантію, а також за кредитом з бюджету (включаючи плату за користування такими кредитами (позиками) та пеню) стягується з такого суб'єкта господарювання органами доходів і зборів, що є органами стягнення такої заборгованості у порядку, передбаченому Податковим кодексом України або іншим законом, включаючи погашення такої заборгованості за рахунок майна цього суб'єкта господарювання.

{Абзац перший частини дев'ятої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010}

Позовна давність на вимоги щодо погашення такої заборгованості суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) не поширюється.

10. Якщо за рішенням суду державі (Автономній Республіці Крим чи територіальній громаді міста) відмовлено у стягненні заборгованості перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державну (місцеву) гарантію, а також за кредитом з бюджету, органи доходів і зборів оскаржують його у встановленому законом порядку до прийняття рішення вищими спеціалізованими судами, Верховним Судом України.

11. Міністерство фінансів України має право залучати суб'єктів господарювання для представництва органів державної влади в судах у справах про стягнення заборгованості перед державою за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, а також за

кредитами з бюджету, в тому числі у процесі банкрутства, щодо стягнення якої органам доходів і зборів відмовлено.

Міністерство фінансів України здійснює оплату таких послуг суб'єктів господарювання за рахунок коштів державного бюджету в межах відповідних бюджетних призначень.

12. Міністерство фінансів України має право здійснювати на відкритих аукціонах продаж права вимоги погашення простроченої більше трьох років заборгованості перед державою за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, а також за кредитами з бюджету в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідні місцеві ради можуть встановлювати порядок продажу прав вимоги погашення простроченої більше трьох років заборгованості за кредитами (позиками), залученими під місцеві гарантії, а також за кредитами з відповідних місцевих бюджетів з дотриманням вимог, встановлених Кабінетом Міністрів України.

13. Забороняється реструктуризація заборгованості суб'єктів господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державні (місцеві) гарантії, за кредитами з бюджету, крім розстрочення її сплати під час санації такого суб'єкта господарювання за участю інвестора, який бере на себе солідарні зобов'язання щодо погашення такої заборгованості, на строк не більше трьох років на підставі договору, укладеного між таким суб'єктом господарювання, інвестором та органом доходів і зборів. При цьому сума пені, нарахована внаслідок невиконання позичальником таких зобов'язань на реструктуризовану суму заборгованості, списується.

14. Забороняється списання заборгованості суб'єктів господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державні (місцеві) гарантії, кредитами з бюджету, крім заборгованості суб'єктів господарювання, визнаних у встановленому порядку банкрутами, вимоги щодо погашення заборгованості яких не були задоволені у зв'язку з недостатністю їхніх активів і стосовно яких проведено державну реєстрацію припинення юридичної особи у зв'язку з визнанням її банкрутом, а також крім заборгованості, щодо стягнення якої судом прийнято рішення не на користь держави, яке набрало законної сили, та/або стягнення якої в судовому порядку є неможливим або недоцільним. Порядок списання такої заборгованості визначається Кабінетом Міністрів України.

15. Протягом строку дії договору про місцеву гарантію Верховна Рада Автономної Республіки Крим та міські ради передбачають у відповідному рішенні про місцевий бюджет кошти на виконання гарантійних зобов'язань з платежів, термін сплати яких настає у відповідному бюджетному періоді. При цьому такі кошти передбачаються:

{Абзац перший частини п'ятнадцятої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

щодо забезпечених гарантією договорів, за якими вже настав гарантійний випадок, в обсязі, що дорівнює сумі платежів за цими договорами;

щодо інших забезпечених гарантією договорів - не менше 50 відсотків сум платежів за цими договорами.

Стаття 18. Граничні обсяги державного (місцевого) боргу та державних (місцевих) гарантій

{Назва статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

1. Граничний обсяг державного (місцевого) боргу і гарантованого державою боргу, граничний обсяг надання державних (місцевих) гарантій визначаються на кожний бюджетний період законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет).

{Частина перша статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2. Загальний обсяг державного боргу та гарантованого державою боргу на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 60 відсотків річного номінального обсягу валового внутрішнього продукту України.

У разі очікуваного перевищення цієї граничної величини Кабінет Міністрів України невідкладно звертається до Верховної Ради України за дозволом на тимчасове перевищення такої граничної величини та подає для схвалення план заходів з приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до встановлених вимог.

{Абзац другий частини другої статті 18 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3. Загальний обсяг місцевого боргу та гарантованого Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста боргу (без урахування гарантійних зобов'язань, що виникають за кредитами (позиками) від міжнародних фінансових організацій) станом на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 200 відсотків (для міста Києва - 400 відсотків) середньорічного індикативного прогнозного обсягу надходжень бюджету розвитку (без урахування обсягу місцевих запозичень та капітальних трансфертів (субвенцій) з інших бюджетів), визначеного прогнозом відповідного місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди відповідно до частини четвертої статті 21 цього Кодексу.

{Абзац перший частини третьої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

У разі очікуваного перевищення цієї граничної величини місцевий фінансовий орган невідкладно звертається до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної міської ради за дозволом на тимчасове перевищення такої граничної величини та подає для схвалення план заходів з приведення такого загального обсягу боргу у відповідність із положеннями цього Кодексу за умови попереднього погодження з Міністерством фінансів України.

{Абзац другий частини третьої статті 18 в редакції Закону № 212-VIII від 02.03.2015}

4. З метою забезпечення дотримання граничних обсягів державного (місцевого) боргу та державних (місцевих) гарантій Міністерство фінансів України веде Реєстр державного боргу і гарантованого державою боргу, Реєстр державних гарантій, а також Реєстр місцевих запозичень та місцевих гарантій.

Реєстр державного боргу і гарантованого державою боргу є інформаційною системою боргових і гарантійних зобов'язань держави, що включає умови кредитних договорів і випуску державних цінних паперів та умови надання державних гарантій, відомості про стан обслуговування і погашення державного боргу.

Реєстр державних гарантій є інформаційною системою, що містить відомості про надані протягом бюджетного періоду державні гарантії.

Реєстр місцевих запозичень та місцевих гарантій є інформаційною системою, що містить відомості про здійснені місцеві запозичення та надані місцеві гарантії.

{Статтю 18 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Глава 4. БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС ТА ЙОГО УЧАСНИКИ

Стаття 19. Стадії та учасники бюджетного процесу

1. Стадіями бюджетного процесу визнаються:

1) складання проектів бюджетів;

2) розгляд проекту та прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);

3) виконання бюджету, включаючи внесення змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);

4) підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього.

2. На всіх стадіях бюджетного процесу здійснюються контроль за дотриманням бюджетного законодавства, аудит та оцінка ефективності управління бюджетними коштами відповідно до законодавства.

3. Учасниками бюджетного процесу є органи, установи та посадові особи, наділені бюджетними повноваженнями (правами та обов'язками з управління бюджетними коштами).

Стаття 20. Застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі

1. У бюджетному процесі програмно-цільовий метод застосовується на рівні державного бюджету та на рівні місцевих бюджетів (за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради).

2. Особливими складовими програмно-цільового методу у бюджетному процесі є бюджетні програми, відповідальні виконавці бюджетних програм, паспорти бюджетних програм, результативні показники бюджетних програм.

3. Бюджетні програми визначаються головними розпорядниками бюджетних коштів з урахуванням положень частини другої статті 21 і пункту 2 частини п'ятої статті 22 цього Кодексу.

4. Відповідальний виконавець бюджетних програм визначається головним розпорядником бюджетних коштів за погодженням з Міністерством фінансів України (місцевим фінансовим органом). Відповідальним виконавцем бюджетних програм може бути головний розпорядник бюджетних коштів за бюджетними програмами, виконання яких забезпечується його апаратом, та/або розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня, який виконує бюджетні програми у системі головного розпорядника.

Відповідальний виконавець бюджетних програм у процесі їх виконання забезпечує цільове та ефективне використання бюджетних коштів протягом усього строку реалізації відповідних бюджетних програм у межах визначених бюджетних призначень.

5. Результативні показники бюджетної програми використовуються для оцінки ефективності бюджетної програми і включають кількісні та якісні показники, які визначають результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетної програми. Такі показники мають підтверджуватися офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку.

Перелік результативних показників щодо кожної бюджетної програми розробляється головними розпорядниками бюджетних коштів згідно з нормативно-правовим актом Міністерства фінансів України.

6. На всіх стадіях бюджетного процесу його учасники в межах своїх повноважень здійснюють оцінку ефективності бюджетних програм, що передбачає заходи з моніторингу, аналізу та контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів. Оцінка ефективності бюджетних програм здійснюється на підставі аналізу результативних показників бюджетних програм, а також іншої інформації, що міститься у бюджетних запитах, кошторисах, паспортах бюджетних програм, звітах про виконання кошторисів та звітах про виконання паспортів бюджетних програм. Організаційно-методологічні засади оцінки ефективності бюджетних програм визначаються Міністерством фінансів України.

Результати оцінки ефективності бюджетних програм, у тому числі висновки органів виконавчої влади, уповноважених на здійснення фінансового контролю за дотриманням бюджетного законодавства, є підставою для прийняття рішень про внесення в установленому порядку змін до бюджетних призначень поточного бюджетного періоду, відповідних пропозицій до проекту бюджету на плановий бюджетний період та до прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, включаючи зупинення реалізації відповідних бюджетних програм.

7. За бюджетними програмами, здійснення заходів за якими потребує нормативно-правового визначення механізму використання бюджетних коштів, головні розпорядники коштів державного бюджету розробляють проекти порядків використання коштів державного бюджету

та забезпечують їх затвердження у терміни, визначені Кабінетом Міністрів України. За рішенням Кабінету Міністрів України порядки використання коштів державного бюджету затверджуються Кабінетом Міністрів України або головним розпорядником коштів державного бюджету за погодженням з Міністерством фінансів України. Про затвердження таких порядків інформується Комітет Верховної Ради України з питань бюджету.

Порядки використання коштів державного бюджету за бюджетними програмами, вперше визначеними законом про Державний бюджет України, затверджуються протягом 30 днів з дня набрання ним чинності.

Якщо реалізація бюджетної програми продовжується у наступних бюджетних періодах, дія порядку використання бюджетних коштів за такою бюджетною програмою (з урахуванням змін до цього порядку, внесених у разі необхідності) продовжується до завершення її реалізації.

Порядок використання бюджетних коштів має містити:

цілі та напрями використання бюджетних коштів;

відповідального виконавця бюджетної програми, підстави та/або критерії залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми;

завдання головного розпорядника бюджетних коштів, розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (одержувачів бюджетних коштів), що забезпечують виконання бюджетної програми, з визначенням порядку звітування про її виконання (у тому числі щодо результативних показників) та заходів впливу у разі її невиконання;

у разі потреби порядок, терміни та підстави, а також критерії розподілу (перерозподілу) видатків між адміністративно-територіальними одиницями у розрізі розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням відповідних нормативно-правових актів;

конкурсні вимоги до інвестиційних проектів, включаючи порядок та критерії їх відбору, а також критерії та умови визначення виконавців таких проектів;

критерії та умови відбору суб'єктів господарювання, яким надається державна підтримка з бюджету, а також визначення обсягу такої підтримки;

умови та критерії конкурсного відбору позичальників та проектів (програм), на реалізацію яких надаються кредити з бюджету; умови надання кредитів з бюджету та їх повернення, включаючи положення щодо здійснення контролю за їх поверненням;

положення щодо необхідності перерахування коштів за бюджетними програмами, які передбачають надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам;

шляхи погашення бюджетної заборгованості у разі її наявності;

вимоги щодо необхідності відображення у первинному та бухгалтерському обліку отриманих (створених) оборотних і необоротних активів бюджетними установами та одержувачами бюджетних коштів, у тому числі отриманих (створених) в результаті проведення централізованих заходів;

у разі потреби - положення щодо здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, визначення умов і термінів поставки та проведення розрахунків;

інші положення щодо особливостей бюджетної програми.

8. Головний розпорядник бюджетних коштів розробляє та протягом 45 днів з дня набрання чинності законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) затверджує спільно з Міністерством фінансів України (місцевим фінансовим органом) паспорт бюджетної програми.

Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання встановлюються Міністерством фінансів України.

9. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі передбачає складання прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди відповідно до статті 21 цього Кодексу.

Стаття 21. Складання прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди

1. Міністерство фінансів України за участю центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, Національного банку України, а також головних розпорядників коштів державного бюджету складає прогноз Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди, який ґрунтується на щорічному посланні Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України, Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, прогнозних та програмних документах економічного та соціального розвитку, державних цільових програмах.

{Абзац перший частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI від 17.05.2012; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

Прогноз Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди включає індикативні прогнозні показники:

1) основних макропоказників економічного і соціального розвитку України (із зазначенням показників номінального і реального обсягу валового внутрішнього продукту, індексів споживчих цін та цін виробників, показників валютно-курсової політики, наданих Національним банком України, прибутку підприємств, фонду оплати праці, рівня безробіття, експорту та імпорту товарів і послуг, а також інших показників, які застосовуються при складанні проекту бюджету);

{Пункт 1 частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2) зведеного бюджету України за основними видами доходів, фінансування, видатків і кредитування;

3) державного бюджету за основними видами доходів, фінансування, видатків і кредитування;

3¹) державного боргу та гарантованого державою боргу, що визначаються з урахуванням стратегії управління державним боргом. Така стратегія затверджується Кабінетом Міністрів України і включає визначення пріоритетних цілей і завдань управління державним боргом на середньострокову або довгострокову перспективу та засобів їх реалізації;

{Частину першу статті 21 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

4) за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних проектів, у тому числі тих, що здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій. Такі бюджетні програми за умови схвалення або відбору у встановленому законодавством порядку відповідних інвестиційних проектів включаються щорічно до прогнозу Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди та проекту закону про Державний бюджет України протягом усього строку їх реалізації з урахуванням вимог цього Кодексу;

{Пункт 4 частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

5) взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами.

Прогноз Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди подається до Верховної Ради України разом з проектом закону про Державний бюджет України, уточнюється на підставі прийнятого закону про Державний бюджет України та схвалюється Кабінетом Міністрів України у місячний строк з дня опублікування закону про Державний бюджет України.

{Зміни до частини першої статті 21 див. в Законі № 5463-VI від 16.10.2012}

2. Головні розпорядники коштів державного бюджету, виходячи з індикативних прогнозних показників обсягів видатків і надання кредитів з бюджету на наступні за плановим два бюджетні

періоди, доведених Міністерством фінансів України, разом з інструкцією з підготовки бюджетних запитів, складають плани своєї діяльності на плановий і наступні за плановим два бюджетні періоди (що включають заходи з реалізації інвестиційних проектів) відповідно до прогнозних та програмних документів економічного та соціального розвитку, державних цільових програм з визначенням очікуваних результатів діяльності. Такі плани діяльності щорічно приводяться у відповідність із показниками державного бюджету на плановий бюджетний період та прогнозом Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди.

З метою досягнення поставлених цілей головні розпорядники коштів державного бюджету формують бюджетні програми (з урахуванням строку їх реалізації) на плановий і наступні за плановим два бюджетні періоди.

3. Показники проекту Державного бюджету України на бюджетний період, що настає за плановим, ґрунтуються на індикативних прогнозних показниках Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди (включаючи індикативні прогнозні показники за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних проектів, у тому числі тих, що здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій).

4. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад складають та схвалюють прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди відповідно до прогнозних та програмних документів економічного та соціального розвитку країни і відповідної території, державних цільових програм, який ґрунтується на прогнозі Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди.

Прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди включає індикативні прогнозні показники місцевого бюджету за основними видами доходів, фінансування, видатків і кредитування, індикативні прогнозні показники місцевого боргу та гарантованого Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста боргу, а також індикативні прогнозні показники за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних проектів.

{Абзац другий частини четвертої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди подається до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідних місцевих рад разом з проектом рішення про місцевий бюджет, уточнюється на підставі схваленого Кабінетом Міністрів України прогнозу Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди і прийнятого рішення про місцевий бюджет та схвалюється Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами відповідних місцевих рад.

Показники проекту місцевого бюджету на бюджетний період, що настає за плановим, ґрунтуються на індикативних прогнозних показниках місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди.

5. За бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних проектів, у тому числі тих, що здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, банків та міжнародних фінансових організацій, та визначені законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), Кабінет Міністрів України (Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація, виконавчий орган відповідної місцевої ради) вживає заходів щодо пріоритетності передбачення бюджетних коштів на наступний бюджетний період у проекті закону про Державний бюджет України (проекті рішення про місцевий бюджет) для продовження таких інвестиційних проектів з урахуванням необхідності поетапного їх завершення та введення в дію відповідних об'єктів.

Стаття 22. Розпорядники бюджетних коштів

1. Для здійснення програм та заходів, які реалізуються за рахунок коштів бюджету, бюджетні асигнування надаються розпорядникам бюджетних коштів. За обсягом наданих прав розпорядники бюджетних коштів поділяються на головних розпорядників бюджетних коштів та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня.

2. Головними розпорядниками бюджетних коштів можуть бути виключно:

1) за бюджетними призначеннями, визначеними законом про Державний бюджет України, - установи, уповноважені забезпечувати діяльність Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України в особі їх керівників; міністерства, Національне антикорупційне бюро України, Конституційний Суд України, Верховний Суд України, вищі спеціалізовані суди та інші органи, безпосередньо визначені Конституцією України, в особі їх керівників, а також Національна академія наук України, Національна академія аграрних наук України, Національна академія медичних наук України, Національна академія педагогічних наук України, Національна академія правових наук України, Національна академія мистецтв України, інші установи, уповноважені законом або Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у відповідній сфері, в особі їх керівників;

{Пункт 1 частини другої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1698-VII від 14.10.2014}

2) за бюджетними призначеннями, визначеними рішенням про бюджет Автономної Республіки Крим, - уповноважені юридичні особи (бюджетні установи), що забезпечують діяльність Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Ради міністрів Автономної Республіки Крим, а також міністерства та інші органи влади Автономної Республіки Крим в особі їх керівників;

3) за бюджетними призначеннями, визначеними іншими рішеннями про місцеві бюджети, - місцеві державні адміністрації, виконавчі органи та апарати місцевих рад (секретаріат Київської міської ради), структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів місцевих рад в особі їх керівників. Якщо згідно із законом місцевою радою не створено виконавчий орган, функції головного розпорядника коштів відповідного місцевого бюджету виконує голова такої місцевої ради.

{Пункт 3 частини другої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 4875-VI від 05.06.2012}

3. Головні розпорядники коштів Державного бюджету України визначаються відповідно до пункту 1 частини другої цієї статті та затверджуються законом про Державний бюджет України шляхом встановлення їм бюджетних призначень.

4. Головні розпорядники коштів місцевих бюджетів визначаються рішенням про місцевий бюджет відповідно до пунктів 2 і 3 частини другої цієї статті.

5. Головний розпорядник бюджетних коштів:

1) розробляє плани діяльності на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди (включаючи заходи щодо реалізації інвестиційних проектів);

2) організовує та забезпечує на підставі плану діяльності та індикативних прогнозних показників бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди складання проекту кошторису та бюджетного запиту і подає їх Міністерству фінансів України (місцевому фінансовому органу);

3) отримує бюджетні призначення шляхом їх затвердження у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет); приймає рішення щодо делегування повноважень на виконання бюджетної програми розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та/або одержувачами бюджетних коштів, розподіляє та доводить до них у встановленому порядку обсяги бюджетних асигнувань;

4) затверджує кошториси розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (плани використання бюджетних коштів одержувачів бюджетних коштів), якщо інше не передбачено законодавством;

5) розробляє проекти порядків використання коштів державного бюджету за бюджетними програмами, передбаченими частиною сьомою статті 20 цього Кодексу;

6) розробляє та затверджує паспорти бюджетних програм і складає звіти про їх виконання, здійснює аналіз показників виконання бюджетних програм (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), при цьому забезпечуючи:

своєчасність затвердження паспортів бюджетних програм, достовірність і повноту інформації, що в них міститься;

відповідність змісту паспортів бюджетних програм закону про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) та/або розпису бюджету (крім випадків внесення змін до паспортів бюджетних програм у разі внесення змін до спеціального фонду кошторису бюджетної установи в частині власних надходжень бюджетних установ), порядкам використання бюджетних коштів і правилам складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання;

підтвердження результативних показників бюджетних програм офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, запровадження форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку для збору такої інформації.

{Пункт 6 частини п'ятої статті 22 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

7) здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень та оцінку ефективності бюджетних програм, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі;

8) здійснює контроль за своєчасним поверненням у повному обсязі до бюджету коштів, наданих за операціями з кредитування бюджету, а також кредитів (позик), отриманих державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста), та коштів, наданих під державні (місцеві) гарантії;

9) здійснює внутрішній контроль за повнотою надходжень, взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів і витрачанням ними бюджетних коштів;

10) забезпечує організацію та ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової і бюджетної звітності у порядку, встановленому законодавством;

11) забезпечує доступність інформації про бюджет відповідно до законодавства та цього Кодексу.

6. Розпорядник бюджетних коштів може уповноважити одержувача бюджетних коштів на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою, та надати йому кошти бюджету (на безповоротній чи поворотній основі) в межах відповідних бюджетних асигнувань. Одержувач бюджетних коштів використовує такі кошти на підставі плану використання бюджетних коштів, що містить розподіл бюджетних асигнувань, затверджених у кошторисі цього розпорядника бюджетних коштів.

Критерії визначення одержувача бюджетних коштів встановлюються Кабінетом Міністрів України з урахуванням напрямів, досвіду і результатів діяльності, фінансово-економічного обґрунтування виконання заходів бюджетної програми та застосування договірних умов.

7. Розпорядники бюджетних коштів, в оперативному управлінні або господарському віданні яких знаходяться об'єкти, щодо яких здійснюється закупівля енергосервісу, мають право брати довгострокові зобов'язання за енергосервісом на підставі істотних умов договору енергосервісу, затверджених Міністерством фінансів України (щодо об'єктів державної власності), Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою (щодо об'єктів комунальної власності).

{Статтю 22 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

Стаття 23. Бюджетні призначення та асигнування

1. Будь-які бюджетні зобов'язання та платежі з бюджету здійснюються лише за наявності відповідного бюджетного призначення, якщо інше не передбачено законом про Державний бюджет України.

{Частина перша статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 163-VII від 04.04.2013}

2. Бюджетні призначення встановлюються законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) у порядку, визначеному цим Кодексом.

3. Якщо в процесі виконання бюджету зміна обставин вимагає менших бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів, Міністерство фінансів України (місцевий фінансовий орган) готує пропозиції про зменшення відповідного бюджетного призначення Державного бюджету України (місцевого бюджету). Кабінет Міністрів України (Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація, виконавчий орган відповідної місцевої ради) у двотижневий строк подає до Верховної Ради України (Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради) у встановленому порядку пропозиції про зменшення відповідних бюджетних призначень Державного бюджету України (місцевого бюджету).

4. Витрати спеціального фонду бюджету мають постійне бюджетне призначення, яке дає право провадити їх виключно в межах і за рахунок фактичних надходжень спеціального фонду бюджету (з дотриманням вимог частини другої статті 57 цього Кодексу), якщо цим Кодексом та/або законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) не встановлено інше.

5. Пропозиції про внесення змін до бюджетних призначень подаються та розглядаються у порядку, встановленому для складання проекту бюджету. Витрати відповідно до внесених змін до бюджетних призначень здійснюються лише після набрання чинності законом (рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради), яким внесено такі зміни, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

6. Якщо після прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) повноваження на виконання функцій або надання послуг, на яке надано бюджетне призначення, передається відповідно до законодавства від одного головного розпорядника бюджетних коштів до іншого головного розпорядника бюджетних коштів, дія бюджетного призначення не припиняється і застосовується для виконання тих самих функцій чи послуг іншим головним розпорядником бюджетних коштів, якому це доручено. Передача бюджетних призначень у випадку, передбаченому цією частиною статті, здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України (Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради), погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (відповідною комісією Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради), у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина шоста статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010, № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

7. У межах загального обсягу бюджетних призначень за бюджетною програмою окремо за загальним та спеціальним фондами бюджету Міністерство фінансів України (місцевий фінансовий орган) за обґрунтованим поданням головного розпорядника бюджетних коштів здійснює перерозподіл бюджетних асигнувань, затверджених у розписі бюджету та кошторисі, в розрізі економічної класифікації видатків бюджету, а також в розрізі класифікації кредитування бюджету - щодо надання кредитів з бюджету.

{Частина сьома статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

8. У межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів перерозподіл видатків бюджету і надання кредитів з бюджету за бюджетними програмами, включаючи резервний фонд бюджету, додаткові дотації та субвенції (з урахуванням

частини шостої статті 102 та частини шостої статті 108 цього Кодексу), а також збільшення видатків розвитку за рахунок зменшення інших видатків (окремо за загальним та спеціальним фондами бюджету) здійснюються за рішенням Кабінету Міністрів України (Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради), погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (відповідною комісією Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради), у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина восьма статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2856-VI від 23.12.2010, № 4318-VI від 12.01.2012}

9. Перерозподіл видатків державного бюджету на централізовані заходи між адміністративно-територіальними одиницями здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України, погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина дев'ята статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010, № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

10. Зміни розмірів, мети та обмеження в часі бюджетних призначень, крім випадків, передбачених цим Кодексом, здійснюються лише за наявності у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет) відповідного положення.

11. Забороняється без внесення змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) збільшення бюджетних призначень за загальним та спеціальним фондами державного бюджету (місцевого бюджету) на:

оплату праці працівників бюджетних установ за рахунок зменшення інших видатків;

видатки за бюджетними програмами, пов'язаними з функціонуванням органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування), за рахунок зменшення видатків за іншими бюджетними програмами.

12. Усі бюджетні призначення втрачають чинність після закінчення бюджетного періоду, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

13. Кабінет Міністрів України встановлює граничні суми витрат бюджетних установ на придбання автомобілів, меблів, іншого обладнання та устаткування для адміністративних потреб.

14. Обсяг видатків на оплату енергосервісу на відповідний бюджетний період встановлюється законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) у межах бюджетних призначень відповідного головного розпорядника бюджетних коштів у сумі, визначеній згідно з умовами договору енергосервісу, у межах скорочення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, щодо яких здійснюється енергосервіс, відносно суми видатків, необхідної для оплати середньорічного обсягу споживання таких комунальних послуг та енергоносіїв за останні три роки, що передують року запровадження енергосервісу. Зазначений обсяг видатків визначається виходячи з цін (тарифів), очікуваних у бюджетному періоді, на який встановлюються бюджетні призначення.

У разі якщо у звітному періоді фактичне скорочення зазначених видатків менше запланованого згідно з умовами договору, розпорядник бюджетних коштів у порядку, визначеному частиною сьомою цієї статті, забезпечує перерозподіл бюджетних асигнувань для збільшення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв за рахунок зменшення видатків на оплату енергосервісу на суму різниці між фактичним і запланованим зменшенням зазначених видатків.

У разі якщо скорочення зазначених видатків у звітному періоді перевищує заплановане, розпорядник бюджетних коштів:

у порядку, визначеному частиною сьомою цієї статті, забезпечує перерозподіл бюджетних асигнувань для збільшення видатків на оплату енергосервісу та/або інших видатків у пропорціях, визначених договором енергосервісу, за рахунок зменшення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв;

подає в установленому порядку для підготовки пропозицій щодо внесення змін до закону про Державний бюджет України відповідному головному розпоряднику бюджетних коштів пропозиції щодо зменшення бюджетних асигнувань на оплату комунальних послуг та енергоносіїв на залишок різниці між фактичним і запланованим зменшенням зазначених видатків після перерозподілу, здійсненого відповідно до абзацу четвертого цієї частини.

{Статтю 23 доповнено частиною чотирнадцятою згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

Стаття 24. Резервний фонд бюджету

1. Резервний фонд бюджету формується для здійснення непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання проекту бюджету. Порядок використання коштів з резервного фонду бюджету визначається Кабінетом Міністрів України.

2. Рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету приймаються відповідно Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування.

3. Резервний фонд бюджету не може перевищувати одного відсотка обсягу видатків загального фонду відповідного бюджету.

4. Кабінет Міністрів України (Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та виконавчі органи відповідних місцевих рад) щомісячно звітують перед Верховною Радою України (Верховною Радою Автономної Республіки Крим та відповідною місцевою радою) про витрачання коштів резервного фонду відповідного бюджету.

5. У Державному бюджеті України резервний фонд передбачається обов'язково. Рішення щодо необхідності створення резервного фонду місцевого бюджету приймає Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна місцева рада.

Стаття 24¹. Державний фонд регіонального розвитку

1. Державний фонд регіонального розвитку створюється у складі загального фонду державного бюджету.

{Дію абзацу другого частини першої статті 24¹ зупинено на 2016 рік згідно із Законом № 928-VIII від 25.12.2015} При складанні проекту Державного бюджету України та прогнозу Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди державний фонд регіонального розвитку передбачається в обсязі не менше 1 відсотка прогнозного обсягу доходів загального фонду проекту Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

2. Кошти державного фонду регіонального розвитку спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку (у тому числі проектів співробітництва та добровільного об'єднання територіальних громад), що мають на меті розвиток регіонів, створення інфраструктури індустриальних та інноваційних парків і відповідають пріоритетам, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку та відповідних стратегіях розвитку регіонів.

{Частина друга статті 24¹ в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 118-VIII від 15.01.2015}

3. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольські міські державні адміністрації до 1 травня року, що передує плановому, подають центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики, пропозиції з переліком і описом інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що сформовані відповідно до частини другої цієї статті, пройшли попередній конкурсний відбір відповідно до законодавства та можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку у наступному бюджетному періоді.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики, на підставі поданих пропозицій здійснює оцінку та відбір зазначених програм і

проектів на конкурсних засадах у межах індикативного прогнозного обсягу коштів державного фонду регіонального розвитку з дотриманням таких критеріїв розподілу між Автономною Республікою Крим, областями та містами Києвом і Севастополем:

80 відсотків коштів - відповідно до чисельності населення, яке проживає у відповідному регіоні;

20 відсотків коштів - з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку регіонів відповідно до показника валового регіонального продукту в розрахунку на одну особу (для регіонів, у яких цей показник менше 75 відсотків середнього показника по Україні).

За результатами здійснення оцінки та відповідності поданих інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку вимогам законодавства центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики, до 1 серпня року, що передуює плановому, подає Кабінету Міністрів України для затвердження пропозиції щодо розподілу коштів державного фонду регіонального розвитку з переліком відповідних програм і проектів.

Програми і проекти, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, підлягають співфінансуванню з місцевих бюджетів на рівні 10 відсотків.

{Частина третя статті 24¹ в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4. Порядок підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, та порядок використання таких коштів (включаючи умови спрямування на таку мету частини коштів місцевих бюджетів) визначаються Кабінетом Міністрів України.

{Частина четверта статті 24¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5. Розподіл коштів державного фонду регіонального розвитку за адміністративно-територіальними одиницями та інвестиційними програмами і проектами регіонального розвитку затверджується Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету у тримісячний строк із дня набрання чинності законом про Державний бюджет України.

{Статтю 24¹ доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Кодекс доповнено статтею 24¹ згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

Стаття 25. Безспірне списання коштів бюджету та відшкодування збитків, завданих бюджету

1. Казначейство України здійснює безспірне списання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів на підставі рішення суду.

2. Відшкодування відповідно до закону шкоди, завданої фізичній чи юридичній особі внаслідок незаконно прийнятих рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування), а також їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень, здійснюється державою (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування) у порядку, визначеному законом.

Стаття 26. Контроль та аудит у бюджетному процесі

1. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства спрямований на забезпечення ефективного і результативного управління бюджетними коштами та здійснюється на всіх стадіях бюджетного процесу його учасниками відповідно до цього Кодексу та іншого законодавства, а також забезпечує:

1) оцінку управління бюджетними коштами (включаючи проведення державного фінансового аудиту);

2) правильність ведення бухгалтерського обліку та достовірність фінансової і бюджетної звітності;

3) досягнення економії бюджетних коштів, їх цільового використання, ефективності і результативності в діяльності розпорядників бюджетних коштів шляхом прийняття обґрунтованих управлінських рішень;

4) проведення аналізу та оцінки стану фінансової і господарської діяльності розпорядників бюджетних коштів;

5) запобігання порушенням бюджетного законодавства та забезпечення інтересів держави у процесі управління об'єктами державної власності;

6) обґрунтованість планування надходжень і витрат бюджету.

2. Контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням здійснює Рахункова палата. Діяльність центральних органів виконавчої влади, які забезпечують проведення державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства (у межах їх повноважень, встановлених цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами), спрямовується, координується та контролюється Кабінетом Міністрів України.

{Частина друга статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010, № 176-VIII від 10.02.2015}

3. Розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах.

Внутрішнім контролем є комплекс заходів, що застосовуються керівником для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності бюджетної установи та її підвідомчих установ.

Внутрішнім аудитом є діяльність підрозділу внутрішнього аудиту в бюджетній установі, спрямована на удосконалення системи управління, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності бюджетної установи та підвідомчих їй бюджетних установ, поліпшення внутрішнього контролю.

Основні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та порядок утворення підрозділів внутрішнього аудиту визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 27. Подання і розгляд законопроектів, що впливають на показники бюджету, та введення в дію таких законів

1. До законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

{Частина перша статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

2. Кожен законопроект, внесений до Верховної Ради України, протягом п'яти днів направляється до Кабінету Міністрів України для здійснення експертизи щодо його впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини.

Кабінет Міністрів України у двотижневий строк з дня отримання законопроекту подає до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету експертний висновок, підготовлений Міністерством фінансів України, за участю інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади. Експертний висновок до законопроекту має містити інформацію щодо повноти та достовірності даних, викладених у фінансово-економічному обґрунтуванні, впливу законопроекту на показники бюджету (з обов'язковим визначенням вартісної величини такого

впливу), можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді, відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини, та пропозиції щодо його розгляду.

3. Закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються:

не пізніше 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду;

після 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

{Частина третя статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5213-VI від 06.09.2012; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

4. Розгляд проекту закону про Державний бюджет України та проектів законів про внесення змін до закону про Державний бюджет України відбувається за спеціальною процедурою, визначеною Регламентом Верховної Ради України.

Стаття 28. Доступність інформації про бюджет

1. Інформація про бюджет оприлюднюється відповідно до вимог, визначених цим Кодексом.

Міністерство фінансів України забезпечує оприлюднення:

1) проекту закону про Державний бюджет України;

2) закону про Державний бюджет України з додатками, які є його невід'ємною частиною, а також інформаційно-аналітичних матеріалів щодо основних показників та завдань державного бюджету (у доступній для громадськості формі) у місячний строк з дня опублікування закону про Державний бюджет України шляхом розміщення на своєму офіційному сайті;

{Пункт 2 частини першої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3) інформації про виконання Державного бюджету України за підсумками місяця, кварталу та року;

4) інформації про виконання зведеного бюджету України;

5) іншої інформації про виконання Державного бюджету України.

Звітність про виконання Державного бюджету України подається у порядку, визначеному статтями 59-61 цього Кодексу. При цьому місячна, квартальна та річна звітність про виконання Державного бюджету України розміщується на офіційному сайті Казначейства України.

{Абзац восьмий частини першої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

2. Проект закону про Державний бюджет України підлягає обов'язковій публікації в газеті "Урядовий кур'єр" не пізніше ніж через сім днів після його подання Верховній Раді України.

Бюджетні запити, включаючи інформацію про мету, завдання та очікувані результати, яких передбачається досягти при виконанні бюджетних програм, розміщуються кожним головним розпорядником коштів державного бюджету на своєму офіційному сайті не пізніше ніж через три дні після подання Верховній Раді України проекту закону про Державний бюджет України.

{Частина другу статті 28 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 313-VIII від 09.04.2015}

3. Інформація про виконання державного (місцевого) бюджету має містити показники відповідного бюджету за загальним та спеціальним фондами про доходи (деталізовано за видами доходів, які забезпечують надходження не менше 3 відсотків загального обсягу доходів відповідного бюджету) та про видатки і кредитування (деталізовано за групами функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету), фінансування, а також показники про стан державного (місцевого) боргу та надання державних (місцевих) гарантій. Такі показники

наводяться порівняно з аналогічними показниками за відповідний період попереднього бюджетного періоду із зазначенням динаміки їх зміни.

{Частина третя статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 79-VIII від 28.12.2014}

4. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування забезпечують публікацію інформації про місцеві бюджети, в тому числі рішень про місцевий бюджет та квартальних звітів про їх виконання. Рішення про місцевий бюджет має бути оприлюднене не пізніше ніж через десять днів з дня його прийняття у газетах, визначених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідними місцевими радами.

5. Інформація про виконання Державного бюджету України та місцевих бюджетів (крім бюджетів сіл і селищ) підлягає обов'язковій публікації не пізніше 1 березня року, що настає за роком звіту: Державного бюджету України - в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр"; місцевих бюджетів - у газетах, визначених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідними місцевими радами.

Міністерство фінансів України до 20 березня року, що настає за звітним, здійснює публічне представлення звіту про виконання Державного бюджету України за попередній бюджетний період, в якому беруть участь уповноважені представники Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Рахункової палати. Інформація про час і місце публічного представлення публікується разом із звітом про виконання Державного бюджету України.

Головні розпорядники коштів державного бюджету (місцевих бюджетів у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі):

{Абзаци третій і четвертий частини п'ятої статті 28 замінено абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015; в редакції Закону № 313-VIII від 09.04.2015}

здійснюють публічне представлення та публікацію інформації про бюджет за бюджетними програмами та показниками, бюджетні призначення щодо яких визначені законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), відповідно до вимог та за формою, встановленими Міністерством фінансів України, до 15 березня року, що настає за звітним;

{Абзац частини п'ятої статті 28 в редакції Закону № 313-VIII від 09.04.2015}

оприлюднюють шляхом розміщення на своїх офіційних сайтах паспорти бюджетних програм на поточний бюджетний період (включаючи зміни до паспортів бюджетних програм) у триденний строк з дня затвердження таких документів та звіти про виконання паспортів бюджетних програм за звітний бюджетний період у триденний строк після подання таких звітів до Міністерства фінансів України (місцевих фінансових органів).

{Абзац частини п'ятої статті 28 в редакції Закону № 313-VIII від 09.04.2015}

Разом з інформацією про бюджет головні розпорядники бюджетних коштів публікують оголошення про час та місце проведення публічного представлення такої інформації.

Публічне представлення інформації про виконання місцевих бюджетів (крім бюджетів сіл і селищ) відповідно до показників, бюджетні призначення щодо яких затверджені рішенням про місцевий бюджет, здійснюється до 20 березня року, що настає за звітним. Інформація про час і місце публічного представлення такої інформації публікується разом з інформацією про виконання відповідних бюджетів.

Публічне представлення інформації про виконання бюджету села, селища здійснюється у порядку, визначеному відповідною місцевою радою.

6. Інформація про бюджет, визначена цією статтею, оприлюднюється з додержанням вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" в частині оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних.

Умови та порядок забезпечення доступу до інформації про використання коштів державного і місцевих бюджетів визначаються Законом України "Про відкритість використання публічних коштів".

{Статтю 28 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 313-VIII від 09.04.2015}

Розділ II. ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ

Глава 5. ДОХОДИ, ВИДАТКИ ТА КРЕДИТУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 29. Склад доходів Державного бюджету України

1. До доходів Державного бюджету України включаються доходи бюджету, за винятком тих, що згідно із статтями 64, 66, 69, 69¹ та 71 цього Кодексу закріплені за місцевими бюджетами.

{Частина перша статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2. До доходів загального фонду Державного бюджету України (з урахуванням особливостей, визначених пунктом 1 частини другої статті 67¹ цього Кодексу) належать:

{Абзац перший частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1210-VII від 15.04.2014}

1) податок на доходи фізичних осіб (крім податку, визначеного пунктом 1¹ цієї частини статті), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України у розмірі 25 відсотків на відповідній території України (крім території міст Києва та Севастополя) та у розмірі 60 відсотків - на території міста Києва;

{Пункт 1 частини другої статті 29 в редакції Законів № 1588-VII від 04.07.2014, № 79-VIII від 28.12.2014}

1¹) податок на доходи фізичних осіб від оподаткування пасивних доходів у вигляді процентів на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок, процентів на вклад (депозит) члена кредитної спілки у кредитній спілці, що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України;

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 1588-VII від 04.07.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

1²) військовий збір, що сплачується (перераховується) згідно з пунктом 16¹ підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України;

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 1² згідно із Законом № 1621-VII від 31.07.2014}

2) 90 відсотків податку на прибуток підприємств (крім податку на прибуток підприємств державної власності, що зараховується до загального фонду державного бюджету в повному обсязі, та податку, визначеного пунктом 18 частини першої статті 64, пунктом 1² частини першої статті 66 та пунктом 2 частини першої статті 69 цього Кодексу);

{Пункт 2 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) 50 відсотків рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування;

{Пункт 3 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4) 50 відсотків рентної плати за спеціальне використання води (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення);

{Пункт 4 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5) 75 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату, яка зараховується до загального фонду державного бюджету у повному обсязі);

{Пункт 5 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

6) податок на додану вартість;

7) акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) (крім акцизного податку, визначеного пунктом 6 частини першої статті 66 цього Кодексу);

{Пункт 7 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 242-VII від 16.05.2013; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

8) акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції);

{Пункт 8 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

9) ввізне мито;

{Пункт 9 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

10) вивізне мито;

{Пункт 11 частини другої статті 29 виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

12) рентна плата за транспортування нафти та нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами територією України;

13) рентна плата за транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України;

{Пункт 14 частини другої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 15 частини другої статті 29 виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

16) рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України;

{Пункт 16 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

16¹) 20 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк, який зараховується до загального фонду державного бюджету у повному обсязі);

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 16¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

16²) плата за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні;

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 16² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

16³) збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 16³ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

17) частина чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до державного бюджету відповідно до закону, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність;

18) кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України "Про Національний банк України";

19) плата за розміщення тимчасово вільних коштів державного бюджету (крім коштів, отриманих вищими та професійно-технічними навчальними закладами від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право);

20) кошти, отримані закордонними дипломатичними установами України як плата за розміщення належних їм бюджетних коштів на поточних рахунках іноземних банків;

21) платежі, пов'язані з перебуванням Чорноморського флоту Російської Федерації на території України, відповідно до укладеної 28 травня 1997 року Угоди між Урядом України і Урядом Російської Федерації про взаємні розрахунки, пов'язані з поділом Чорноморського флоту та перебуванням Чорноморського флоту Російської Федерації на території України;

22) платежі, пов'язані з виконанням Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про участь Російської Федерації в розвитку соціально-економічної сфери м. Севастополя та інших населених пунктів, в яких дислокуються військові формування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України;

23) кошти від санкцій (штрафи, пеня тощо), що застосовуються відповідно до закону (крім штрафів, визначених пунктами 37-39 частини першої статті 64, пунктами 26 і 27 частини першої статті 66 та пунктами 11, 12, 13 і 13¹ частини першої статті 69 цього Кодексу);

{Пункт 23 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 71-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

24) плата за надання адміністративних послуг (крім плати, визначеної пунктом 36 частини першої статті 64 та пунктом 20¹ частини першої статті 69 цього Кодексу);

{Пункт 24 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

24¹) адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (крім адміністративного збору, визначеного пунктом 36¹ частини першої статті 64 та пунктом 20⁵ частини першої статті 69 цього Кодексу);

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 24¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

24²) 85 відсотків плати за надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, а також 85 відсотків плати за одержання інформації з інших державних реєстрів, держателем яких є центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної правової політики та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сферах державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

{Частину другу статті 29 доповнено пунктом 24² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

{Пункт 24³ виключено на підставі Закону № 836-VIII від 26.11.2015}

24⁴) плата за скорочення термінів надання послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, а також плата за надання інших платних послуг,

пов'язаних з такою державною реєстрацією (крім плати, визначеної пунктом 36³ частини першої статті 64 та пунктом 20⁶ частини першої статті 69 цього Кодексу);

{Частина другу статті 29 доповнено пунктом 24⁴ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 836-VIII від 26.11.2015}

25) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності (крім плати, визначеної пунктами 21-25, 27 і 28 частини першої статті 64, пунктами 18-22, 24 і 25 частини першої статті 66 та пунктом 10¹ частини першої статті 69 цього Кодексу);

{Пункт 25 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

25¹) адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (крім адміністративного збору, визначеного пунктом 36² частини першої статті 64 цього Кодексу);

{Частина другу статті 29 доповнено пунктом 25¹ згідно із Законом № 163-VII від 04.04.2013; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

26) збори за підготовку до державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються прав автора на твір, та плата за одержання контрольних марок;

27) плата за видачу дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

28) збір за видачу спеціальних дозволів на користування надрами та кошти від продажу таких дозволів;

29) плата за виділення номерного ресурсу;

30) плата за державну реєстрацію джерел іонізуючого випромінювання (реєстраційний збір);

31) плата за оформлення посвідчення закордонного українця;

32) кошти, отримані за вчинення консульських дій на території України, а також кошти, отримані за вчинення консульських дій за межами України;

33) 50 відсотків виконавчого збору, стягнутого органами державної виконавчої служби;

{Пункт 33 частини другої статті 29 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

34) надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном (крім орендної плати, визначеної пунктом 10 частини третьої цієї статті та абзацом третім частини п'ятої статті 19 Закону України "Про оренду державного та комунального майна");

{Пункт 35 частини другої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

36) єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України;

37) портовий (адміністративний) збір;

38) плата за виконання митних формальностей органами доходів і зборів поза місцем розташування цих органів або поза робочим часом, установленим для них;

{Пункт 38 частини другої статті 29 в редакції Закону № 242-VII від 16.05.2013}

39) кошти від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду, скарбів, які є пам'ятками історії та культури, майна, одержаного державою в порядку спадкування чи дарування;

40) кошти від реалізації надлишкової космічної техніки військового та подвійного призначення;

41) кошти від реалізації надлишкового озброєння, військової та спеціальної техніки, нерухомого військового майна Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів та інших державних органів;

42) відрахування від суми коштів, витрачених на рекламу тютюнових виробів та/або алкогольних напоїв у межах України;

43) надходження до Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях;

44) плата за подання скарги до органу оскарження відповідно до статті 18 Закону України "Про здійснення державних закупівель";

45) кошти, отримані від надання учасниками процедури закупівель забезпечення їх пропозиції конкурсних торгів, які не підлягають поверненню цим учасникам, у випадках, передбачених Законом України "Про здійснення державних закупівель", в частині здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету;

46) кошти, отримані від учасника - переможця процедури закупівлі під час укладення договору про закупівлю як забезпечення виконання цього договору, які не підлягають поверненню учаснику-переможцю, в частині здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету;

47) кошти від реалізації продуктів утилізації твердого ракетного палива;

48) плата за надання державних гарантій та кредитів (позик), залучених державою, і плата за користування кредитами (позиками), залученими державою;

49) плата за користування кредитом з державного бюджету;

50) відсотки за користування пільговим довгостроковим державним кредитом, наданим молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла;

51) збори на обов'язкове державне пенсійне страхування, що відповідно до закону сплачуються з операцій з купівлі іноземної валюти в готівковій формі при поданні ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів на клеймування державним пробірним клеймом до казенних підприємств пробірної контролю та під час набуття права власності на легкові автомобілі, з операцій придбання (купівлі-продажу) нерухомого майна, з користування та надання послуг стільникового рухомого зв'язку;

{Пункт 51 частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 71-VIII від 28.12.2014}

52) концесійні платежі щодо об'єктів державної власності;

53) кошти від реалізації дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, отримані державною установою, уповноваженою на здійснення операцій з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням;

54) 80 відсотків коштів, отриманих підприємствами, установами та організаціями, що утримуються за рахунок державного бюджету, за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, і 50 відсотків коштів, отриманих цими підприємствами, установами та організаціями за здане у вигляді брухту і відходів срібло;

55) 90 відсотків коштів від використання (реалізації) частини виробленої продукції, що залишається у власності держави відповідно до угод про розподіл продукції, та/або коштів у вигляді грошового еквівалента такої державної частини продукції (крім коштів від державної частини продукції, виробленої на ділянці надр у межах континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони України, що зараховуються до загального фонду державного бюджету в повному обсязі);

{Пункт 55 частини другої статті 29 в редакції Закону № 665-VII від 05.11.2013}

56) 10 відсотків коштів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності до розмежування земель державної та комунальної власності (крім земельних ділянок несільськогосподарського призначення, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об'єкти, що підлягають приватизації); кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об'єкти, що підлягають приватизації; кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності після розмежування земель державної та комунальної власності;

57) кошти, отримані від секретаріату ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ або іншої міжнародної організації за участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки;

58) кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів;

59) інші доходи, які у встановленому порядку зараховуються до загального фонду державного бюджету.

3. Джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України в частині доходів (з урахуванням особливостей, визначених пунктом 1 частини другої статті 67¹ цього Кодексу) є:

{Абзац перший частини третьої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1210-VII від 15.04.2014}

{Пункт 1 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 2 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 3 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 4 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5) судовий збір та надходження від звернення застави у дохід держави;

{Пункт 5 частини третьої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

{Пункт 6 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

7) 30 відсотків грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності;

7¹) 15 відсотків плати за надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, а також 15 відсотків плати за одержання інформації з інших державних реєстрів, держателем яких є центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної правової політики та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сферах державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

{Частину третю статті 29 доповнено пунктом 7¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

{Пункт 7² частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 836-VIII від 26.11.2015}

{Пункт 7³ частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 836-VIII від 26.11.2015}

8) кошти, отримані відповідно до статті 8 Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки" (включаючи надходження заборгованості минулих років за цими коштами), та дохід від розміщення цих коштів у цінні папери відповідно до статті 9 цього ж Закону України;

{Пункт 9 частини третьої статті 29 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

10) власні надходження бюджетних установ (у тому числі наукових установ Національної академії наук України і галузевих академій наук), що утримуються за рахунок державного бюджету, у тому числі орендна плата за користування військовим майном, майном Національної академії наук України і галузевих академій наук, 50 відсотків орендної плати за користування іншим майном, що належить бюджетним установам, які утримуються за рахунок державного бюджету;

11) надходження від реалізації матеріальних цінностей державного резерву;

12) надходження від реалізації розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву;

13) надходження в рамках програм допомоги Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;

{Пункт 13 частини третьої статті 29 в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

13¹) 50 відсотків виконавчого збору, стягнутого органами державної виконавчої служби;

{Частину третю статті 29 доповнено пунктом 13¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

13²) надходження до Фонду соціального захисту інвалідів;

{Частину третю статті 29 доповнено пунктом 13² згідно із Законом Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

14) інші доходи, визначені законом про Державний бюджет України.

4. Якщо законом встановлено новий вид доходу державного бюджету, його зарахування до загального чи спеціального фонду визначається законом про Державний бюджет України на період до внесення відповідних змін до цього Кодексу.

5. Закон про Державний бюджет України може відносити на відповідний бюджетний період окремі види доходів загального (спеціального) фонду Державного бюджету України або їх частину, які визначені частиною другою (третьою) цієї статті, до спеціального (загального) фонду Державного бюджету України.

{Стаття 29 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2756-VI від 02.12.2010, № 2856-VI від 23.12.2010, № 3828-VI від 06.10.2011, № 4318-VI від 12.01.2012, № 5063-VI від 05.07.2012, № 5083-VI від 05.07.2012, № 5204-VI від 06.09.2012, № 5492-VI від 20.11.2012; в редакції Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

Стаття 30. Склад видатків та кредитування Державного бюджету України

1. Видатки та кредитування Державного бюджету України включають бюджетні призначення, встановлені законом про Державний бюджет України на конкретні цілі, пов'язані з реалізацією програм та заходів згідно із статтею 87 цього Кодексу.

2. Джерелами формування загального фонду Державного бюджету України у частині кредитування є:

1) надходження внаслідок стягнення простроченої заборгованості перед державою за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, кредитами з державного бюджету, якщо інше не встановлено законом про Державний бюджет України;

2) повернення кредитів, наданих з державного бюджету, що не мають цільового призначення, згідно із законом;

{Пункт 2 частини другої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

3) повернення кредитів до державного бюджету, наданих для реалізації інвестиційних проектів за рахунок кредитів (позик), залучених державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, якщо інше не встановлено законом про Державний бюджет України.

{Пункт 3 частини другої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

3. Джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України в частині кредитування є:

1) повернення кредитів, наданих з державного бюджету індивідуальним сільським забудовникам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла;

2) повернення кредитів, наданих з державного бюджету молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, і пеня;

3) повернення кредитів, наданих з державного бюджету фермерським господарствам;

4) повернення коштів, наданих на формування Аграрним фондом державного інтервенційного фонду, а також для закупівлі матеріально-технічних ресурсів для потреб сільськогосподарських товаровиробників;

5) повернення кредитів, наданих з державного бюджету, що мають цільове призначення згідно із законом про Державний бюджет України.

{Частина третя статті 30 в редакції Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

4. Кошти, отримані до спеціального фонду Державного бюджету України згідно з відповідними пунктами частини третьої статті 15, частини третьої статті 29 та частини третьої цієї статті цього Кодексу, спрямовуються відповідно на:

1) реалізацію інвестиційних проектів, у тому числі шляхом рекредитування або надання трансфертів (за рахунок джерел, визначених пунктом 1 частини третьої статті 15 цього Кодексу);

{Пункт 2 частини четвертої статті 30 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 3 частини четвертої статті 30 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 4 частини четвертої статті 30 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5) забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади (за рахунок джерел, визначених пунктом 5 частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Пункт 5 частини четвертої статті 30 в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

6) здійснення природоохоронних заходів, включаючи захист від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь (за рахунок джерел, визначених пунктом 7 частини третьої статті 29 цього Кодексу);

6¹) забезпечення функціонування державних реєстрів, держателем яких є центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної правової політики та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сферах державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (за рахунок джерел, визначених пунктом 7¹ частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Частина четверту статті 30 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

{Пункт 6² частини четвертої статті 30 виключено на підставі Закону № 836-VIII від 26.11.2015}

7) придбання цінних паперів відповідно до статті 9 Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки" (за рахунок джерел, визначених пунктом 8 частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Пункт 8 частини четвертої статті 30 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

9) заходи, визначені абзацами чотирнадцятим - двадцять першим частини четвертої статті 13 цього Кодексу (за рахунок джерел, визначених пунктом 10 частини третьої статті 29 цього Кодексу);

10) накопичення (приріст) матеріальних цінностей державного матеріального резерву (за рахунок 90 відсотків джерел, визначених пунктом 11 частини третьої статті 29 цього Кодексу);

11) обслуговування державного матеріального резерву (за рахунок 10 відсотків джерел, визначених пунктом 11 частини третьої статті 29 цього Кодексу, та джерел, визначених пунктом 12 частини третьої статті 29 цього Кодексу);

12) реалізацію програм допомоги Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ (за рахунок джерел, визначених пунктом 13 частини третьої статті 29 цього Кодексу);

{Пункт 12 частини четвертої статті 30 в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

13) державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників на будівництво (реконструкцію) та придбання житла (за рахунок джерел, визначених пунктом 1 частини третьої цієї статті);

14) реалізацію Державної програми забезпечення молоді житлом (за рахунок джерел, визначених пунктом 2 частини третьої цієї статті);

15) надання кредитів фермерським господарствам (за рахунок джерел, визначених пунктом 3 частини третьої цієї статті);

16) формування Аграрним фондом державного інтервенційного фонду, витрати Аграрного фонду, пов'язані з комплексом заходів із зберігання, перевезення, переробки та експортом об'єктів державного цінового регулювання державного інтервенційного фонду, а також закупівлі матеріально-технічних ресурсів для потреб сільськогосподарських товаровиробників (за рахунок джерел, визначених пунктом 4 частини третьої цієї статті);

17) реалізацію програм та заходів, визначених законом про Державний бюджет України (за рахунок джерел, визначених пунктом 2 частини третьої статті 15, пунктом 14 частини третьої статті 29 та пунктом 5 частини третьої цієї статті цього Кодексу);

18) здійснення витрат, пов'язаних з організацією і проведенням виконавчих дій, виплату винагороди державним виконавцям (за рахунок джерел, визначених пунктом 13¹ частини третьої статті 29 цього Кодексу). Порядок виплати та розміри винагород державному виконавцю встановлюються Кабінетом Міністрів України;

{Частина четверту статті 30 доповнено пунктом 18 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

20) реалізацію програм і заходів щодо соціального захисту інвалідів відповідно до закону (за рахунок джерел, визначених пунктом 13² частини третьої статті 29 цього Кодексу).

{Частина четверту статті 30 доповнено пунктом 20 згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

{Статтю 30 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

5. Видатки на виплати відповідно до бюджетних зобов'язань за державними деривативами здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

{Статтю 30 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

Стаття 31. Таємні видатки

1. Державний бюджет України має містити пояснення всіх видатків, за винятком видатків, пов'язаних з державною таємницею (таємних видатків).

2. Таємні видатки, передбачені на діяльність органів державної влади, в інтересах національної безпеки включаються до Державного бюджету України без деталізації.

3. Контроль за проведенням таємних видатків здійснюється Рахунковою палатою та Міністерством фінансів України.

4. Звіти про проведені таємні видатки попередньо розглядаються Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, Комітетом Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, Комітетом Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, Комітетом Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони.

5. Звіти про проведені таємні видатки розглядаються Верховною Радою України на закритому пленарному засіданні.

Глава 6. СКЛАДАННЯ ПРОЕКТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 32. Організаційні засади складання проекту Державного бюджету України

1. Кабінет Міністрів України розробляє проект закону про Державний бюджет України.

2. Міністерство фінансів України відповідає за складання проекту закону про Державний бюджет України, визначає основні організаційно-методичні засади бюджетного планування, які використовуються для підготовки бюджетних запитів і розроблення проекту Державного бюджету України та прогнозу Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди.

3. Міністерство фінансів України на підставі основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на плановий і наступні за плановим два бюджетні періоди та аналізу виконання бюджету у попередніх та поточному бюджетних періодах визначає загальний рівень доходів, видатків і кредитування бюджету (включаючи загальний обсяг державних капітальних вкладень на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів) та дає оцінку обсягу фінансування бюджету для складання проекту Державного бюджету України та індикативних прогнозних показників Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди.

{Частина третя статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

4. Планові та прогнозні на наступні за плановим два бюджетні періоди обсяги державних капітальних вкладень на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів визначаються з урахуванням:

необхідності продовження (завершення) реалізації розпочатих державних інвестиційних проектів відповідно до планів їх реалізації та визначених строків введення в експлуатацію основних засобів;

необхідності передбачення державних капітальних вкладень на підготовку та початок реалізації нових державних інвестиційних проектів;

витрат державного бюджету на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів, здійснених у попередніх двох бюджетних періодах і запланованих на поточний бюджетний період;

основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на плановий і наступні за плановим два бюджетні періоди.

Міністерство фінансів України до 15 травня року, що передує плановому, доводить до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, плановий та прогнозні на наступні за плановим два бюджетні періоди загальні обсяги державних капітальних вкладень на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів (крім тих, що здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, а також із коштів державного фонду регіонального розвитку) для підготовки за участю Комітету Верховної Ради України з питань бюджету у тритижневий строк пропозицій щодо розподілу таких державних капітальних вкладень між головними розпорядниками бюджетних коштів за результатами відбору державних інвестиційних проектів.

Відбір державних інвестиційних проектів (крім тих, що здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, а також із коштів державного фонду регіонального розвитку) здійснюється Міжвідомчою комісією з питань державних інвестиційних проектів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Міжвідомча комісія з питань державних інвестиційних проектів є колегіальним органом, положення і склад якого затверджуються Кабінетом Міністрів України. До складу Міжвідомчої комісії з питань державних інвестиційних проектів входять члени Кабінету Міністрів України, члени Комітету Верховної Ради України з питань бюджету за рішенням цього комітету (чисельністю не менше 50 відсотків складу такої комісії), представники центральних органів виконавчої влади та інших державних органів.

Розподіл державних капітальних вкладень для реалізації нових державних інвестиційних проектів здійснюється за умови, що в межах загального обсягу державних капітальних вкладень на плановий бюджетний період не менше 70 відсотків спрямовуватиметься на продовження (завершення) реалізації розпочатих державних інвестиційних проектів відповідно до планів їх реалізації та строків введення в експлуатацію основних засобів.

Державні капітальні вкладення на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів включаються до проекту закону про Державний бюджет України за результатами такого розподілу.

{Статтю 32 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

Стаття 33. Визначення Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період

{Назва статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI від 17.05.2012}

1. Міністерство фінансів України спільно з іншими центральними органами виконавчої влади розробляє відповідно до визначених у щорічному посланні Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України пріоритетів бюджетної політики проект Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період та до 20 березня року, що передує плановому, подає його на розгляд до Кабінету Міністрів України.

{Частина перша статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI від 17.05.2012}

2. Національний банк України подає Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України:

до 15 березня року, що передує плановому, - прогнозні монетарні показники і показники валютно-курсової політики на наступний рік та наступні за плановим два бюджетні періоди, у тому числі обмінний курс гривні у середньому за рік та на кінець року;

{Абзац другий частина другої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

до 1 квітня року, що передує плановому, - інформацію про розрахунок частини прогнозованого прибутку до розподілу поточного року, яка підлягатиме перерахуванню до державного бюджету;

до 1 вересня року, що передує плановому, - інформацію про розрахунок частини прогнозованого прибутку до розподілу наступного року, яка підлягатиме перерахуванню до державного бюджету.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, до 1 березня року, що передує плановому, подає Міністерству фінансів України орієнтовні основні прогнозні макропоказники економічного та соціального розвитку України, необхідні для розроблення проекту Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період.

{Частина другу статті 33 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Зазначені матеріали використовуються для складання проекту закону про Державний бюджет України.

{Частина друга статті 33 в редакції Закону № 3828-VI від 06.10.2011}

3. Кабінет Міністрів України не пізніше 1 квітня року, що передує плановому, розглядає та схвалює проект Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період і у триденний строк подає до Верховної Ради України, яка його розглядає за спеціальною процедурою, визначеною Регламентом Верховної Ради України.

4. Проект Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період ґрунтується на прогнозних і програмних документах економічного та соціального розвитку і містить положення щодо:

1) орієнтовних основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України (із зазначенням показників номінального і реального обсягу валового внутрішнього продукту, індексів споживчих цін та цін виробників, показників валютно-курсової політики, наданих Національним банком України відповідно до частини другої цієї статті, рівня безробіття, а також інших показників, необхідних для розроблення проекту Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період);

{Пункт 1 частини четвертої статті 33 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2) основних завдань бюджетної політики, зокрема граничного обсягу дефіциту (профіциту) державного бюджету, частки прогнозного річного обсягу валового внутрішнього продукту, що перерозподіляється через зведений бюджет України, граничного обсягу державного боргу і граничного обсягу надання державних гарантій, встановлення розміру мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму та рівня його забезпечення, загального обсягу державних капітальних вкладень на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів із зазначенням пріоритетних напрямів таких капітальних вкладень;

{Пункт 2 частини четвертої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 288-VIII від 07.04.2015}

3) пріоритетних завдань податкової політики;

4) реалізації пріоритетних державних (цільових) програм та державних інвестиційних проектів;

{Пункт 4 частини четвертої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

5) взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами;

{Пункт 1 частини четвертої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

6) інших питань, необхідних для складання проекту закону про Державний бюджет України.

Стаття 34. Інструкції з підготовки бюджетних запитів

1. Для підготовки проекту Державного бюджету України Міністерство фінансів України розробляє і доводить до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних запитів у терміни, визначені Міністерством фінансів України.

2. Інструкції з підготовки бюджетних запитів можуть запроваджувати організаційні, фінансові та інші обмеження, яких зобов'язані дотримуватися усі розпорядники бюджетних коштів у процесі підготовки бюджетних запитів.

{Частина третю статті 34 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4. Міністерство фінансів України разом з інструкціями з підготовки бюджетних запитів доводить до головних розпорядників бюджетних коштів відповідні обсяги державних капітальних вкладень на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди, у тому числі згідно з розподілом, здійсненим відповідно до частини четвертої статті 32 цього Кодексу.

{Статтю 34 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

Стаття 35. Складання бюджетного запиту

1. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують складання бюджетних запитів для подання Міністерству фінансів України відповідно до вимог інструкції з підготовки бюджетних запитів, з урахуванням звітів про виконання паспортів бюджетних програм, а також висновків про результати контрольних заходів, проведених органами, уповноваженими на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, у терміни та порядку, встановлені Міністерством фінансів України.

2. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують включення до бюджетних запитів показників за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних проектів, у разі їх схвалення або відбору у встановленому законодавством порядку та на підставі розрахунків обсягу витрат і вигод щодо реалізації таких інвестиційних проектів та обсягів довгострокових зобов'язань за енергосервісом на відповідні бюджетні періоди.

{Частина друга статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законами № 288-VIII від 07.04.2015, № 328-VIII від 09.04.2015}

3. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують своєчасність, достовірність та зміст поданих Міністерству фінансів України бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту Державного бюджету України, індикативних прогностичних показників Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди, згідно з вимогами Міністерства фінансів України.

4. Якщо бюджетний запит передбачає надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок державного бюджету у будь-якій формі, головні розпорядники бюджетних коштів додають до бюджетного запиту копію рішення Уповноваженого органу з питань державної допомоги, прийнятого за результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу або справи про державну допомогу відповідно до Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання", або письмово повідомляють про їх звільнення від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу з посиланням на положення зазначеного Закону та нормативно-правові акти, якими встановлені відповідні умови для звільнення.

{Статтю 35 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 416-VIII від 14.05.2015}

Стаття 36. Аналіз бюджетних запитів і розробка проекту Державного бюджету України

1. Міністерство фінансів України на будь-якому етапі складання і розгляду проекту Державного бюджету України проводить аналіз бюджетного запиту, поданого головним розпорядником бюджетних коштів, на предмет його відповідності меті, пріоритетності, а також ефективності використання бюджетних коштів. На основі результатів аналізу, у тому числі на підставі звітів про виконання паспортів бюджетних програм, висновків про результати контрольних заходів, проведених органами, уповноваженими на здійснення контролю за

дотриманням бюджетного законодавства, Міністр фінансів України приймає рішення про включення бюджетного запиту до проекту Державного бюджету України перед поданням його на розгляд Кабінету Міністрів України.

{Частина другу статті 36 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3. На основі аналізу бюджетних запитів, що подаються відповідно до статті 35 цього Кодексу, Міністерство фінансів України готує проект закону про Державний бюджет України.

4. Міністерство фінансів України під час підготовки проекту Державного бюджету України розглядає та вживає заходів для усунення розбіжностей з головними розпорядниками бюджетних коштів. Якщо узгодження не досягнуто, Міністерство фінансів України додає свій висновок з неузгоджених питань до зазначеного проекту, який подається Кабінету Міністрів України.

Стаття 37. Схвалення Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України

1. Міністерство фінансів України подає Кабінету Міністрів України для розгляду проект закону про Державний бюджет України та вносить пропозиції щодо термінів і порядку розгляду цього проекту в Кабінеті Міністрів України.

2. Кабінет Міністрів України до схвалення проекту закону про Державний бюджет України подає Раді національної безпеки і оборони України цей проект закону по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони України.

3. Кабінет Міністрів України приймає постанову про схвалення проекту закону про Державний бюджет України та подає його разом з відповідними матеріалами Верховній Раді України та Президенту України не пізніше 15 вересня року, що передує плановому.

4. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують уточнення бюджетних запитів з урахуванням прийнятих Кабінетом Міністрів України рішень щодо доопрацювання проекту закону про Державний бюджет України для подання до Верховної Ради України та у триденний строк подають їх до Міністерства фінансів України.

{Статтю 37 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 38. Матеріали, що додаються до проекту закону про Державний бюджет України

1. Разом з проектом закону про Державний бюджет України, схваленим Кабінетом Міністрів України, подаються:

1) пояснювальна записка до проекту закону про Державний бюджет України, яка має містити:

а) інформацію про економічне становище держави та основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України на наступний бюджетний період, покладені в основу проекту Державного бюджету України;

б) оцінку надходжень бюджету, що пропонуються для забезпечення фінансовими ресурсами витрат бюджету;

в) пояснення до основних положень проекту Державного бюджету України та проекту закону про Державний бюджет України, включаючи аналіз пропонованих обсягів видатків та кредитування за бюджетною класифікацією (функціональною, відомчою і програмною класифікацією видатків та кредитування бюджету, економічною класифікацією видатків бюджету). Пояснення включають бюджетні показники за попередній, поточний, наступний бюджетні періоди в розрізі класифікації видатків та кредитування бюджету;

г) інформацію щодо врахування Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період;

г) аналітичні дані, розрахунки з обґрунтуванням особливостей міжбюджетних взаємовідносин, зокрема:

детальні розрахунки обсягів базової та реверсної дотації за видами місцевих бюджетів, включаючи розрахунки індексів податкоспроможності місцевих бюджетів;

розрахунки обсягів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам за їх видами і місцевими бюджетами з детальними фінансовими та кількісними показниками (включаючи розрахунки за видами пільг та допомоги);

детальний розрахунок коригуючих коефіцієнтів;

{Підпункт "г" пункту 1 частини першої статті 38 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

д) інформацію щодо обсягів державного боргу і гарантованого державою боргу, в тому числі за типом боргового зобов'язання, графіка його погашення, обсягів та умов державних запозичень;

{Підпункт "д" пункту 1 частини першої статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

е) інформацію про мету, завдання та очікувані результати, яких кожний головний розпорядник коштів державного бюджету передбачає досягти при виконанні бюджетних програм, за формою, визначеною Міністерством фінансів України;

є) обґрунтування розрахунку вартісної величини прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період у розрахунку на місяць на одну особу, а також окремо для основних соціальних і демографічних груп населення;

ж) розрахунки обсягу компенсації за рахунок коштів державного бюджету втрат суб'єктів господарювання внаслідок прийняття Кабінетом Міністрів України, іншими центральними органами виконавчої влади рішень щодо регулювання цін і тарифів на окремі види продукції, товарів і послуг;

2) прогнози показники зведеного бюджету України (включаючи оцінку Державного бюджету України та місцевих бюджетів) відповідно до бюджетної класифікації, а також зведений баланс фінансових ресурсів України;

3) перелік пільг з податків і зборів із розрахунком втрат доходів бюджету від їх надання;

4) переліки та обсяги коштів за державними цільовими програмами, які включено головними розпорядниками коштів державного бюджету до бюджетних програм, передбачених у проекті закону про Державний бюджет України;

4¹) перелік державних інвестиційних проектів (крім тих, що здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, а також із коштів державного фонду регіонального розвитку) із зазначенням загальної вартості кожного проекту, загальних обсягів витрат державного бюджету, необхідних для розроблення та реалізації кожного проекту, включаючи обсяги видатків державного бюджету, необхідних для завершення кожного проекту, а також обсяги таких видатків на відповідний бюджетний період у розрізі бюджетних програм. Підготовка таких матеріалів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, за результатами розподілу, здійсненого відповідно до частини четвертої статті 32 цього Кодексу;

{Частину першу статті 38 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

5) зведення та структура державних боргових і гарантійних зобов'язань на поточний і наступні бюджетні періоди до повного погашення таких зобов'язань, включаючи обсяг видатків на обслуговування державного боргу;

6) план державних запозичень на наступний бюджетний період, а також перелік інвестиційних проектів, під які можуть надаватися державні гарантії у наступному бюджетному періоді. План державних запозичень на наступний бюджетний період має включати перелік кредитів (позик) із зазначенням кредиторів, видів, мети, назви валюти, строку і відсоткової ставки державних запозичень, а також стану укладання кредитних договорів;

б¹) переліки та обсяги довгострокових зобов'язань за енергосервісом за бюджетними програмами до повного завершення розрахунків з виконавцями енергосервісу;

{Частина першу статті 38 доповнено пунктом б¹ згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

7) прогноз Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди, підготовлений відповідно до статті 21 цього Кодексу;

8) доповідь про хід виконання Державного бюджету України у поточному бюджетному періоді;

9) пояснення головних розпорядників бюджетних коштів до проекту Державного бюджету України на підставі бюджетних запитів за формою, визначеною Міністерством фінансів України (подаються до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету);

10) протокол про результати консультацій Кабінету Міністрів України із всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування;

11) інформація щодо врахування пропозицій Ради національної безпеки і оборони України до проекту закону про Державний бюджет України по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони України (з вмотивованим обґрунтуванням);

12) інформація щодо залучення довгострокових (більше одного року) кредитів (позик), надання гарантій, набуття прав поручителя за такими зобов'язаннями державними підприємствами, у тому числі господарськими товариствами, у статутному капіталі яких державі належить 50 та більше відсотків акцій (часток, паїв);

{Пункт 12 частини першої статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

12¹) інформація про квазіфіскальні операції та оцінку можливого впливу таких операцій на показники бюджету в наступних бюджетних періодах;

{Частина першу статті 38 доповнено пунктом 12¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

12²) інформація про виконання плану заходів з приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до встановлених вимог (у разі схвалення такого плану);

{Частина першу статті 38 доповнено пунктом 12² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

13) інші матеріали, обсяг і форму яких визначає Кабінет Міністрів України.

У разі зміни Кабінетом Міністрів України показників обсягів міжбюджетних трансфертів під час розгляду та доопрацювання проекту закону про Державний бюджет України Кабінет Міністрів України подає розрахунки відповідно до вимог підпункту "г" пункту 1 цієї частини статті.

{Частина другу статті 38 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Глава 7. РОЗГЛЯД ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 39. Розгляд та затвердження Державного бюджету України

1. Розгляд та затвердження Державного бюджету України відбувається у Верховній Раді України за спеціальною процедурою, визначеною Регламентом Верховної Ради України.

2. Протягом трьох днів з дня прийняття Верховною Радою України закону про Державний бюджет України Кабінет Міністрів України подає Президенту України обґрунтування і розрахунки щодо бюджетних показників такого закону, змінених порівняно з проектом закону про Державний бюджет України, поданим Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України на розгляд у першому читанні.

3. Якщо Президент України повернув до Верховної Ради України для повторного розгляду закон про Державний бюджет України із вмотивованими і сформульованими пропозиціями, які передбачають зміни бюджетних показників, Кабінет Міністрів України у тижневий строк подає Верховній Раді України зміни до показників, зазначених у текстових статтях такого закону, та оновлені додатки до нього відповідно до пропозицій Президента України.

Стаття 40. Предмет регулювання закону про Державний бюджет України

1. Законом про Державний бюджет України визначаються:

1) загальні суми доходів, видатків та кредитування державного бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

{Пункт 1 частини першої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

2) граничний обсяг річного дефіциту (профіциту) державного бюджету у відповідному бюджетному періоді, державного і гарантованого державою боргу на кінець відповідного бюджетного періоду, граничний обсяг і напрями надання державних гарантій, а також повноваження щодо цих гарантій відповідно до статті 17 цього Кодексу;

{Пункт 2 частини першої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4318-VI від 12.01.2012, № 79-VIII від 28.12.2014}

3) доходи державного бюджету за бюджетною класифікацією (у додатку до закону);

4) фінансування державного бюджету за бюджетною класифікацією (у додатку до закону);

5) бюджетні призначення головним розпорядникам коштів державного бюджету за бюджетною класифікацією з обов'язковим виділенням видатків споживання (з них видатків на оплату праці, оплату комунальних послуг і енергоносіїв) та видатків розвитку, включаючи розподіл видатків на централізовані заходи між адміністративно-територіальними одиницями (у додатках до закону);

6) бюджетні призначення міжбюджетних трансфертів (у додатках до закону);

7) розмір оборотного залишку коштів державного бюджету;

8) розмір мінімальної заробітної плати на відповідний бюджетний період;

9) розмір прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період у розрахунку на місяць на одну особу, а також окремо для основних соціальних і демографічних груп населення та рівень забезпечення прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період;

10) перелік кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів, із зазначенням кредиторів, загальних обсягів кредитів (позик) та обсягів їх залучення у відповідному бюджетному періоді в розрізі бюджетних програм (у додатку до закону);

11) додаткові положення, що регламентують процес виконання бюджету.

2. У законі про Державний бюджет України видатки та кредитування за головними розпорядниками коштів державного бюджету мають бути деталізовані за програмною класифікацією видатків та кредитування державного бюджету, за групами функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету та окремими категоріями економічної класифікації видатків бюджету і класифікації кредитування бюджету.

Стаття 41. Особливості формування надходжень бюджету та здійснення витрат бюджету в разі несвоєчасного набрання чинності законом про Державний бюджет України

1. Якщо до початку нового бюджетного періоду не набрав чинності закон про Державний бюджет України, Кабінет Міністрів України має право здійснювати витрати Державного бюджету України відповідно до таких вимог:

1) витрати Державного бюджету України можуть здійснюватися лише на бюджетні програми, бюджетні призначення щодо яких встановлені законом про Державний бюджет

України на попередній бюджетний період та одночасно передбачені у проекті закону про Державний бюджет України на наступний бюджетний період, поданому Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України, за якими повністю зберігаються цільові обмеження;

2) щомісячні бюджетні асигнування загального фонду Державного бюджету України сумарно не можуть перевищувати 1/12 обсягу бюджетних призначень, визначених законом про Державний бюджет України на попередній бюджетний період (крім випадків, передбачених частиною шостою статті 16 та частиною четвертою статті 23 цього Кодексу, а також пунктами 4 і 5 частини другої цієї статті).

2. До набрання чинності законом про Державний бюджет України на поточний бюджетний період:

1) забороняється із загального фонду державного бюджету здійснювати витрати в частині капітальних видатків та надання кредитів з бюджету, крім капітальних видатків, пов'язаних з ліквідацією аварій на об'єктах соціально-культурної сфери, житлового господарства, систем тепло-, енерго-, газо-, водопостачання та водовідведення, а також витрат, пов'язаних із настанням особливого періоду чи введенням надзвичайного стану, оголошенням окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації та виділенням коштів з резервного фонду державного бюджету;

{Пункт 1 частини другої статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2) державні запозичення можуть здійснюватися в обсязі, що не перевищує обсяг витрат на погашення державного боргу у відповідний період, а державні гарантії не надаються;

3) діють норми закону про Державний бюджет України на попередній бюджетний період, крім норм, якими визначені загальні показники державного бюджету, бюджетні призначення головним розпорядникам коштів державного бюджету;

{Пункт 3 частини другої статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

4) соціальні стандарти та соціальні гарантії, у тому числі прожитковий мінімум, рівень його забезпечення, мінімальна заробітна плата, надання пільг, компенсацій і гарантій населенню, у поточному бюджетному періоді застосовуються у розмірах та на умовах, що діяли у грудні попереднього бюджетного періоду;

5) перерахування з державного бюджету місцевим бюджетам базової дотації, освітньої та медичної субвенцій, а також до державного бюджету з місцевих бюджетів реверсної дотації здійснюється відповідно до обсягів, визначених у законі про Державний бюджет України на попередній бюджетний період.

{Пункт 5 частини другої статті 41 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

Глава 8. ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 42. Організація виконання державного бюджету

1. Кабінет Міністрів України забезпечує виконання Державного бюджету України. Міністерство фінансів України здійснює загальну організацію та управління виконанням Державного бюджету України, координує діяльність учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету.

Стаття 43. Казначейське обслуговування бюджетних коштів

1. При виконанні державного бюджету і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів. Казначейство України забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України.

{Абзац перший частини першої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5463-VI від 16.10.2012}

Казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає:

1) розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства;

2) контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, взятті бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями;

3) ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів з дотриманням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів Міністерства фінансів України;

{Пункт 3 частини першої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

4) здійснення інших операцій з бюджетними коштами.

В органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів (далі - органи Казначейства України), бюджетним установам відкриваються рахунки у встановленому законодавством порядку.

{Абзац сьомий частини першої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

2. Обслуговування Казначейством України установ України, які функціонують за кордоном, а також державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ та закладів культури у частині власних надходжень, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

{Частина друга статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

3. Казначейством України не здійснюється оплата послуг з оброблення електронних розрахункових документів та повідомлень у системі електронних переказів Національного банку України і з переказу коштів через валютні рахунки, відкриті в Національному банку України.

4. Казначейство України за погодженням з Міністерством фінансів України має право залучати на поворотній основі кошти єдиного казначейського рахунку для покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів, Пенсійного фонду України.

{Частина четверта статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

5. Обсяги тимчасових касових розривів місцевих бюджетів, пов'язаних із забезпеченням захищених видатків загального фонду, покриваються Казначейством України в межах поточного бюджетного періоду, а тимчасові касові розриви Пенсійного фонду України, пов'язані з виплатою пенсій, - у межах фактичного дефіциту коштів на цю мету за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку на договірних умовах без нарахування відсотків за користування цими коштами з обов'язковим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду.

{Абзац перший частини п'ятої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

У разі розміщення коштів місцевого бюджету на депозитах та/або обслуговування коштів місцевого бюджету в частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків обсяги тимчасових касових розривів за загальним фондом такого місцевого бюджету не покриваються за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку.

{Частина п'яту статті 43 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Порядок проведення таких операцій затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Частина шосту статті 43 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

7. Власні надходження державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ та закладів культури, отримані як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, зараховуються на спеціальні реєстраційні рахунки, відкриті в територіальному органі Казначейства України, або на поточні рахунки у банках державного сектору.

{Статтю 43 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

8. Видатки спеціального фонду державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ та закладів культури, що проводяться за рахунок власних надходжень бюджетних установ, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, здійснюються у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 43 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

9. Розрахунково-касове обслуговування власних надходжень державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ та закладів культури здійснюється в територіальному органі Казначейства України або у банках державного сектору.

{Статтю 43 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 44. Розпис Державного бюджету України

1. Державний бюджет України виконується за розписом, який затверджується Міністром фінансів України, відповідно до бюджетних призначень у місячний строк з дня прийняття закону про Державний бюджет України. До затвердження розпису Державного бюджету України Міністром фінансів України затверджується тимчасовий розпис Державного бюджету України на відповідний період.

Примірник затвердженого розпису Державного бюджету України передається до Рахункової палати та Комітету Верховної Ради України з питань бюджету з подальшим інформуванням про внесені до нього зміни, зумовлені внесенням змін до закону про Державний бюджет України.

2. Міністерство фінансів України протягом бюджетного періоду забезпечує відповідність розпису Державного бюджету України встановленим бюджетним призначенням, а також відповідність розподілу бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за загальним фондом державного бюджету за визначеними цим розписом періодами року відповідному прогнозу надходжень загального фонду державного бюджету протягом бюджетного періоду.

Стаття 45. Виконання Державного бюджету України за доходами

1. Міністерство фінансів України здійснює прогнозування та аналіз доходів бюджету.

{Частина перша статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2856-VI від 23.12.2010, № 5463-VI від 16.10.2012, № 242-VII від 16.05.2013}

2. Казначейство України веде бухгалтерський облік усіх надходжень Державного бюджету України та за поданням органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, здійснює повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до бюджету.

3. Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, забезпечують своєчасне та в повному обсязі надходження до державного бюджету податків і зборів та інших доходів відповідно до законодавства. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та виконавчі органи міських (міст республіканського Автономної Республіки Крим

та обласного значення) рад координують діяльність відповідних органів стягнення щодо виконання визначених для територій показників доходів бюджету.

4. Податки і збори та інші доходи державного бюджету зараховуються безпосередньо на єдиний казначейський рахунок і не можуть акумулюватися на рахунках органів, що контролюють справляння надходжень бюджету (за винятком установ України, які функціонують за кордоном).

Порядок зарахування до державного бюджету коштів, що отримуються установами України, які функціонують за кордоном, та власних надходжень державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Абзац другий частини четвертої статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

5. Податки і збори та інші доходи державного бюджету визнаються зарахованими до державного бюджету з дня зарахування на єдиний казначейський рахунок.

6. Забороняється проведення розрахунків з бюджетом у негрошовій формі, у тому числі шляхом взаємозаліку, застосування векселів, бартерних операцій та зарахування зустрічних платіжних вимог у фінансових установах, за винятком операцій, пов'язаних з державним боргом, та випадків, передбачених законом про Державний бюджет України.

{Абзац другий частини шостої статті 45 виключено на підставі Закону № 242-VII від 16.05.2013}

7. Перелік податків і зборів та інших доходів бюджету згідно з бюджетною класифікацією в розрізі органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, а також загальні вимоги щодо обліку доходів бюджету визначаються Кабінетом Міністрів України.

8. У разі зміни місцезнаходження суб'єктів господарювання - платників податків сплата визначених законодавством податків і зборів після реєстрації здійснюється за місцем попередньої реєстрації до закінчення поточного бюджетного періоду.

9. Частина прибутку до розподілу Національного банку України визначається та перераховується до Державного бюджету України після підтвердження зовнішнім аудитом та затвердження Радою Національного банку України річної фінансової звітності та формування Національним банком резервів у порядку та розмірах, визначених Законом України "Про Національний банк України".

{Статтю 45 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 542-VIII від 18.06.2015}

Стаття 46. Стадії виконання бюджету за видатками та кредитуванням

1. Стадіями виконання бюджету за видатками та кредитуванням є:

1) встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів на основі та в межах затвердженого розпису бюджету;

2) затвердження кошторисів, паспортів бюджетних програм (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), а також порядків використання бюджетних коштів;

3) взяття бюджетних зобов'язань;

4) отримання товарів, робіт і послуг;

5) здійснення платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань;

6) використання товарів, робіт і послуг для виконання заходів бюджетних програм;

7) повернення кредитів до бюджету (щодо кредитування бюджету).

Стаття 47. Встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів

1. Відповідно до затвердженого розпису бюджету розпорядники бюджетних коштів одержують бюджетні асигнування, що є підставою для затвердження кошторисів. Порядок складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ встановлюється Кабінетом Міністрів України.

2. Казначейство України здійснює контроль за відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів розпису бюджету.

3. Розпорядники бюджетних коштів забезпечують управління бюджетними асигнуваннями і здійснення контролю за виконанням процедур та вимог, встановлених цим Кодексом.

Стаття 48. Взяття бюджетних зобов'язань

1. Розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов'язання та здійснюють платежі тільки в межах бюджетних асигнувань, встановлених кошторисами, враховуючи необхідність виконання бюджетних зобов'язань минулих років, довгострокових зобов'язань за енергосервісом, узятих на облік органами Казначейства України; щодо завдань (проектів) Національної програми інформатизації - після їх погодження з Генеральним державним замовником Національної програми інформатизації.

{Абзац перший частини першої статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

Довгострокове зобов'язання за енергосервісом на підставі документального підтвердження в установленому порядку скорочення обсягів споживання комунальних послуг та енергоносіїв і видатків на їх оплату за звітний період (порівняно з такими обсягами (видатками), які були б спожиті (здійснені) за відсутності енергосервісу) набуває статусу бюджетного зобов'язання у сумі, визначеній згідно з умовами договору енергосервісу виходячи з цін (тарифів), діючих у періоді, за який здійснюється розрахунок, у межах фактичного скорочення таких видатків.

{Частину першу статті 48 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

{Частина перша статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

2. Розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов'язання за спеціальним фондом бюджету виключно в межах відповідних фактичних надходжень спеціального фонду бюджету (з дотриманням вимог частини другої статті 57 цього Кодексу).

За бюджетними програмами, які здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, банків, міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів, термін дії яких завершується у поточному бюджетному періоді, розпорядники бюджетних коштів мають право брати відповідні бюджетні зобов'язання у четвертому кварталі поточного бюджетного періоду понад фактичні надходження таких кредитів (позик) за умов наявності письмової згоди кредитора на оплату цих зобов'язань протягом першого кварталу наступного бюджетного періоду.

3. Розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, за якими розпорядником бюджетних коштів взято зобов'язання без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом та законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), є недійсними. За такими операціями не виникають бюджетні зобов'язання та не утворюється бюджетна заборгованість.

4. Зобов'язання, взяті учасником бюджетного процесу без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом та законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), не вважаються бюджетними зобов'язаннями (крім витрат, що здійснюються відповідно до частини шостої цієї статті) і не підлягають оплаті за рахунок бюджетних коштів. Взяття таких зобов'язань є порушенням бюджетного законодавства. Витрати бюджету на покриття таких зобов'язань не здійснюються.

Вимоги фізичних і юридичних осіб щодо відшкодування збитків та/або шкоди за зобов'язаннями, взятими розпорядниками бюджетних коштів без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом та законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), стягуються з осіб, винних у взятті таких зобов'язань, у судовому порядку.

5. Казначейство України здійснює реєстрацію та облік бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів і відображає їх у звітності про виконання бюджету. При реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань здійснюється перевірка відповідності напрямів витрачання бюджетних коштів бюджетному асигнуванню, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі).

6. Бюджетні зобов'язання щодо виплати субсидій, допомоги, пільг з оплати спожитих житлово-комунальних послуг та послуг зв'язку (в частині абонентної плати за користування квартирним телефоном), компенсацій громадянам з бюджету, на що згідно із законами України мають право відповідні категорії громадян, обліковуються Казначейством України незалежно від визначених на цю мету бюджетних призначень.

7. Порядок здійснення реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів визначається Міністерством фінансів України.

{Частина сьома статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Стаття 49. Здійснення платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань

1. Розпорядник бюджетних коштів після отримання товарів, робіт і послуг відповідно до умов взятого бюджетного зобов'язання приймає рішення про їх оплату та надає доручення на здійснення платежу органу Казначейства України, якщо інше не передбачено бюджетним законодавством, визначеним пунктом 5 частини першої статті 4 цього Кодексу.

2. Казначейство України здійснює платежі за дорученнями розпорядників бюджетних коштів у разі:

1) наявності відповідного бюджетного зобов'язання для платежу у бухгалтерському обліку виконання бюджету;

2) наявності затвердженого в установленому порядку паспорта бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);

3) наявності у розпорядників бюджетних коштів відповідних бюджетних асигнувань.

Стаття 50. Повернення кредитів до бюджету

1. У разі надання кредитів з бюджету у позичальників виникає заборгованість перед бюджетом. З моменту надання кредитів з бюджету на суму отриманих з бюджету коштів права кредитора та право вимагати від позичальників повернення таких кредитів до бюджету у повному обсязі переходять до держави (Автономної Республіки Крим, територіальної громади).

Позовна давність на вимоги щодо погашення такої заборгованості не поширюється.

2. Органи доходів і зборів визначаються органами стягнення простроченої заборгованості суб'єктів господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим, територіальною громадою) за кредитами з бюджету.

Стаття 51. Особливості здійснення окремих видатків бюджету

1. Керівники бюджетних установ утримують чисельність працівників, військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та здійснюють фактичні видатки на заробітну плату (грошове забезпечення), включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах фонду заробітної плати (грошового забезпечення), затвердженого для бюджетних установ у кошторисах.

2. Витрати на безоплатне або пільгове матеріальне і побутове забезпечення, на яке згідно із законодавством України мають право окремі категорії працівників бюджетних установ,

військовослужбовці, особи рядового і начальницького складу (крім категорій, пільги яким передбачаються пунктом "і" частини першої статті 77 Основ законодавства України про охорону здоров'я, частиною четвертою статті 29 Основ законодавства України про культуру, абзацом першим частини четвертої статті 57 Закону України "Про освіту"), а також у частині медичної допомоги і санаторно-курортного лікування та відпочинку для оздоровлення - члени сімей військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, пенсіонери з числа військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та члени їхніх сімей, здійснюються за рахунок бюджетних асигнувань на функціонування цих бюджетних установ.

До таких витрат належать: забезпечення форменим одягом, речовим майном, службовим обмундируванням; забезпечення безоплатною медичною допомогою; надання санаторно-курортного лікування та відпочинку для оздоровлення; надання жилого приміщення або виплата грошової компенсації за піднайом (найом) жилого приміщення; зниження плати за користування житлом (квартирної плати), паливом, телефоном та плати за комунальні послуги (водопостачання, газ, електрична та теплова енергія); безоплатний проїзд і перевезення багажу; безоплатне встановлення квартирної охоронної сигналізації і користування нею; безоплатне відправлення та одержання листів військовослужбовцями строкової служби.

3. Розпорядники бюджетних коштів забезпечують у повному обсязі проведення розрахунків за електричну та теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та послуги зв'язку, які споживаються бюджетними установами, та укладають договори за кожним видом енергоносіїв у межах встановлених відповідним головним розпорядником бюджетних коштів обґрунтованих лімітів споживання.

4. За наявності простроченої кредиторської заборгованості із заробітної плати (грошового забезпечення), стипендій, а також за спожиті комунальні послуги та енергоносії розпорядники бюджетних коштів у межах бюджетних асигнувань за загальним фондом не беруть бюджетні зобов'язання та не здійснюють платежі за іншими заходами, пов'язаними з функціонуванням бюджетних установ (крім захищених видатків бюджету, визначених статтею 55 цього Кодексу), до погашення такої заборгованості.

5. При наданні пільг та здійсненні видатків з бюджету щодо їх виплати до членів сім'ї пільговика належать: дружина (чоловік), їхні неповнолітні діти (до 18 років); неodrжені повнолітні діти, визнані інвалідами з дитинства I та II групи або інвалідами I групи; особа, яка проживає разом з інвалідом війни I групи та доглядає за ним, за умови що інвалід війни не перебуває у шлюбі; непрацездатні батьки; особа, яка знаходиться під опікою або піклуванням громадянина, який має право на пільги, та проживає разом з ним.

6. Вступ до міжнародних організацій і приєднання до міжнародних договорів, умови членства в яких передбачають сплату внесків або здійснення будь-яких інших виплат за рахунок коштів державного бюджету, здійснюються виходячи з відповідних обсягів, визначених на цю мету у законі про Державний бюджет України, та у порядку, визначеному Законом України "Про міжнародні договори України".

7. Видатки, пов'язані з функціонуванням закордонних дипломатичних установ України, включаючи видатки на утримання їх працівників (крім військових аташе), здійснюються виключно через Міністерство закордонних справ України.

Особливості формування і використання закордонними дипломатичними установами України коштів державного бюджету на здійснення заходів щодо захисту прав та інтересів громадян України за кордоном встановлюються Кабінетом Міністрів України.

{Частину сьому статті 51 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

8. Якщо фактичний обсяг власних надходжень за спеціальним фондом кошторису бюджетної установи менший від планових показників, врахованих у спеціальному фонді її кошторису, розпорядник бюджетних коштів зобов'язаний до закінчення бюджетного періоду внести зміни до спеціального фонду кошторису щодо зменшення власних надходжень і видатків з урахуванням очікуваного виконання спеціального фонду кошторису у відповідному бюджетному періоді. Розпорядники бюджетних коштів упорядковують бюджетні зобов'язання з урахуванням внесених змін до спеціального фонду кошторису.

9. Якщо обсяги власних надходжень бюджетних установ перевищують відповідні витрати, затверджені законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), розпорядник бюджетних коштів передбачає спрямування таких надпланових обсягів у першу чергу на погашення заборгованості з оплати праці, нарахувань на заробітну плату, стипендій, комунальних послуг та енергоносіїв.

Якщо такої заборгованості немає, розпорядник бюджетних коштів спрямовує 50 відсотків коштів на заходи, що здійснюються за рахунок відповідних надходжень, і 50 відсотків коштів - на заходи, необхідні для виконання основних функцій, але не забезпечені коштами загального фонду бюджету за відповідною бюджетною програмою.

У такому разі розпорядник бюджетних коштів здійснює перерозподіл обсягів узятих бюджетних зобов'язань за загальним фондом бюджету для проведення видатків за цими зобов'язаннями із спеціального фонду бюджету.

10. У разі утворення державних органів у поточному бюджетному періоді забезпечення їх діяльності у цьому періоді здійснюється в межах видатків, передбачених державним органам, які ліквідуються або реорганізуються у зв'язку з утворенням таких нових державних органів.

У разі ліквідації або реорганізації державних органів у поточному бюджетному періоді забезпечення їх діяльності у наступному бюджетному періоді до завершення процедур ліквідації або реорганізації здійснюється в межах видатків, передбачених новим державним органам, які визначені правонаступниками чи яким передаються функції органів, що ліквідуються або реорганізуються.

{Статтю 51 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

11. Кредиторська заборгованість, яка утворилася на кінець поточного бюджетного періоду у місцевих бюджетах за бюджетними зобов'язаннями, взятими за капітальними трансфертами з державного бюджету місцевим бюджетам та коштами державного фонду регіонального розвитку, в першу чергу має бути погашена за рахунок коштів державного бюджету, передбачених у наступних бюджетних періодах на реалізацію відповідних програм і заходів.

{Статтю 51 доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

Глава 9. ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНУ ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ

Стаття 52. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України

1. Зміни до закону про Державний бюджет України можуть вноситися у разі:

1) відхилення оцінки основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України від прогнозу, врахованого під час затвердження Державного бюджету України на відповідний бюджетний період;

2) перевиконання за підсумками трьох кварталів надходжень Державного бюджету України, врахованих у розписі Державного бюджету України на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків відповідно до частини першої статті 53 цього Кодексу;

3) недоотримання за підсумками кварталу надходжень загального фонду Державного бюджету України, врахованих у розписі Державного бюджету України на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків відповідно до частини другої статті 54 цього Кодексу;

4) необхідності збільшення обсягу коштів резервного фонду державного бюджету;

5) необхідності передачі коштів між загальним та спеціальним фондами державного бюджету відповідно до частини сьомої статті 13 цього Кодексу;

6) перевищення очікуваного обсягу витрат на обслуговування та погашення державного боргу, витрат, пов'язаних з виконанням гарантійних зобов'язань держави, та видатків на виплати за державними деривативами над обсягом коштів, визначеним законом про Державний бюджет

України на таку мету, відповідно до абзацу другого частини шостої статті 16, частини сьомої статті 17 та пункту 35 розділу VI цього Кодексу;

7) необхідності оптимізації структури витрат державного бюджету в межах загального обсягу видатків та надання кредитів, затвердженого законом про Державний бюджет України, для забезпечення ефективного виконання Державного бюджету України, крім випадків, передбачених частинами шостою - дев'ятою статті 23 цього Кодексу;

8) зміни обставин у процесі виконання Державного бюджету України, що вимагають менших бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів відповідно до частини третьої статті 23 цього Кодексу;

9) зарахування до загального чи спеціального фонду встановленого законом нового виду доходу державного бюджету на період до внесення відповідних змін до цього Кодексу відповідно до частини четвертої статті 29 цього Кодексу;

10) необхідності зменшення бюджетних асигнувань за порушення бюджетного законодавства відповідно до пункту 4 частини першої статті 117 цього Кодексу.

2. Міністерство фінансів України проводить щомісячну оцінку відповідності надходжень державного бюджету показникам, встановленим Державним бюджетом України та розписом державного бюджету на відповідний період. Кабінет Міністрів України проводить щоквартальну оцінку відповідності основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України показникам, врахованим під час затвердження Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

3. Проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України може розглядатися у Верховній Раді України лише у разі наявності експертного висновку Міністерства фінансів України (крім поданих Кабінетом Міністрів України проектів законів, розробником яких є Міністерство фінансів України).

4. Проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України, що передбачає зміну граничного обсягу дефіциту державного бюджету, граничного обсягу державного боргу і гарантованого державою боргу та граничного обсягу надання державних гарантій, а також у випадках, передбачених пунктами 1-3 і 6 частини першої цієї статті, може розглядатися Верховною Радою України лише у разі наявності експертного висновку Міністерства фінансів України (крім поданих Кабінетом Міністрів України проектів законів, розробником яких є Міністерство фінансів України) та рішення Комітету Верховної Ради України з питань бюджету щодо підтримки такого законопроекту.

5. Розгляд проекту закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України у Верховній Раді України здійснюється за процедурою, визначеною Регламентом Верховної Ради України, з урахуванням вимог цієї статті.

{Текст статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI від 17.05.2012; в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

Стаття 53. Перевиконання надходжень Державного бюджету України

1. Факт перевиконання надходжень державного бюджету визнається на підставі офіційних висновків Рахункової палати та Міністерства фінансів України щодо виконання Державного бюджету України за підсумками трьох кварталів у разі перевищення показників надходжень державного бюджету, врахованих у розписі державного бюджету на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків. Такі висновки подаються Верховній Раді України до 15 жовтня поточного року.

{Частина перша статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2592-VI від 07.10.2010; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

2. Кабінет Міністрів України протягом двох тижнів з дня оголошення зазначених офіційних висновків зобов'язаний подати Верховній Раді України відповідний проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України.

{Частина друга статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

Стаття 54. Скорочення видатків і кредитування загального фонду Державного бюджету України

1. Якщо за результатами місячного звіту про виконання загального фонду Державного бюджету України виявиться, що отриманих надходжень державного бюджету недостатньо для здійснення бюджетних асигнувань відповідно до бюджетних призначень з урахуванням граничного обсягу дефіциту (профіциту), затвердженого законом про Державний бюджет України, Міністр фінансів України може вносити зміни до розпису Державного бюджету України за загальним фондом з метою забезпечення збалансованості надходжень та витрат державного бюджету з дотриманням граничного обсягу річного дефіциту (профіциту) державного бюджету.

2. Якщо за результатами квартального звіту про виконання Державного бюджету України має місце недоотримання надходжень загального фонду Державного бюджету України більше ніж на 15 відсотків суми, передбаченої розписом державного бюджету на відповідний період, Міністерство фінансів України готує пропозиції про внесення змін до Державного бюджету України. Кабінет Міністрів України, розглянувши ці пропозиції, подає до Верховної Ради України розроблений на їх основі проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України не пізніше двох тижнів з дня подання пропозицій Міністерством фінансів України.

Стаття 55. Захищені видатки бюджету

1. Захищеними видатками бюджету визнаються видатки загального фонду бюджету, обсяг яких не може змінюватися при здійсненні скорочення затверджених бюджетних призначень.

2. Захищеними видатками бюджету визначаються видатки загального фонду на:

{Абзац перший частини другої статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

оплату праці працівників бюджетних установ;

нарахування на заробітну плату;

придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів;

забезпечення продуктами харчування;

оплату комунальних послуг та енергоносіїв;

обслуговування державного (місцевого) боргу;

{Абзац сьомий частини другої статті 55 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

поточні трансферти населенню;

поточні трансферти місцевим бюджетам;

підготовку кадрів вищими навчальними закладами I-IV рівнів акредитації;

забезпечення інвалідів технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення для індивідуального користування;

фундаментальні дослідження, прикладні наукові та науково-технічні розробки;

роботи та заходи, що здійснюються на виконання Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, та роботи з посилення бар'єрних функцій зони відчуження;

{Частину другу статті 55 доповнено абзацом тринадцятим згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010}

компенсацію процентів, сплачуваних банкам та/або іншим фінансовим установам за кредитами, отриманими громадянами на будівництво (реконструкцію) чи придбання житла;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом згідно із Законом № 5059-VI від 05.07.2012}

заходи, пов'язані з обороноздатністю держави, що здійснюються за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

здійснення розвідувальної діяльності;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

оплату послуг з охорони державних (комунальних) закладів культури;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом згідно із Законом № 212-VIII від 02.03.2015}

оплату енергосервісу;

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом вісімнадцятим згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

виплати за державними деривативами.

{Частина другу статті 55 доповнено абзацом дев'ятнадцятим згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

Глава 10. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 56. Ведення бухгалтерського обліку виконання Державного бюджету України

1. Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та звітності про виконання бюджетів здійснюється Міністерством фінансів України.

{Частина перша статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

2. Бухгалтерський облік усіх операцій щодо виконання Державного бюджету України здійснюють органи Казначейства України у порядку, встановленому Міністерством фінансів України. Цей облік має відображати всі активи та зобов'язання держави.

{Абзац перший частини другої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку в порядку, встановленому Міністерством фінансів України.

{Абзаци другий і третій частини другої статті 56 замінені одним абзацом згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

3. Завдання та функціональні обов'язки бухгалтерських служб, повноваження керівника бухгалтерської служби у бюджетних установах - головного бухгалтера визначаються Кабінетом Міністрів України.

Призначення та звільнення головного бухгалтера бюджетної установи здійснюються відповідно до законодавства про працю.

{Частина третя статті 56 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4. Усі надходження бюджету та витрати бюджету обліковуються у валових показниках незалежно від того, передбачається чи не передбачається у бюджетних призначеннях взаємозарахування цих показників.

5. Усі надходження бюджету та витрати бюджету мають відображатися на рахунках у хронологічному порядку відповідно до встановленої законодавством процедури. Усі

бухгалтерські записи мають підтверджуватися документально.

6. Відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних із надходженням і використанням власних надходжень державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, здійснюється у встановленому порядку.

{Статтю 56 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 57. Порядок закриття рахунків після закінчення бюджетного періоду

1. Не пізніше 31 грудня поточного бюджетного періоду або останнього дня іншого бюджетного періоду Казначейство України закриває всі рахунки, відкриті у поточному бюджетному періоді для виконання бюджету. Порядок закриття рахунків поточного бюджетного періоду та відкриття рахунків наступного бюджетного періоду визначається Міністерством фінансів України. За виняткових обставин Міністр фінансів України може визначити інший термін закриття рахунків, який має настати не пізніш як через п'ять робочих днів після закінчення бюджетного періоду.

{Абзац перший частини першої статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Залишки коштів державного бюджету на кінець бюджетного періоду установ України, які функціонують за кордоном, на рахунках, відкритих у банківських установах країн їх місцезнаходження, а також залишки коштів власних надходжень державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, на поточних рахунках у банках державного сектору зберігаються на таких рахунках для здійснення витрат у наступному бюджетному періоді відповідно до кошторисів.

{Абзац другий частини першої статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2. На кінець бюджетного періоду Казначейство України зберігає залишки коштів на рахунках спеціального фонду державного бюджету та щодо субвенцій із спеціального фонду державного бюджету на рахунках спеціального фонду місцевих бюджетів для покриття відповідних витрат у наступному бюджетному періоді з урахуванням їх цільового призначення. У разі відсутності відповідних бюджетних призначень на наступний бюджетний період залишки коштів спеціального фонду перераховуються до загального фонду державного бюджету.

{Абзац перший частини другої статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Бюджетні зобов'язання за бюджетними програмами спеціального фонду державного бюджету, не передбаченими проектом закону про Державний бюджет України на наступний бюджетний період, поданим на розгляд до Верховної Ради України, головні розпорядники бюджетних коштів зобов'язані виконати до кінця поточного бюджетного періоду в межах і за рахунок відповідних фактичних надходжень до спеціального фонду бюджету, не допускаючи наявності за такими зобов'язаннями кредиторської заборгованості на початок наступного бюджетного періоду.

3. Усі надходження і витрати записуються в тому бюджетному періоді, в якому вони здійснені.

Стаття 58. Звітність про виконання Державного бюджету України

1. Звітність про виконання Державного бюджету України (кошторисів бюджетних установ) включає фінансову та бюджетну звітність.

Фінансова звітність складається згідно з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та іншими нормативно-правовими актами Міністерства фінансів України.

{Абзац другий частини першої статті 58 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Абзац третій частини першої статті 58 виключено на підставі Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

Бюджетна звітність відображає стан виконання бюджету, містить інформацію в розрізі бюджетної класифікації.

Форми фінансової і бюджетної звітності та порядок їх заповнення встановлюються Міністерством фінансів України.

{Абзац п'ятий частини першої статті 58 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

2. Зведення, складання та подання звітності про виконання Державного бюджету України здійснюються Казначейством України.

Казначейство України забезпечує достовірність інформації про виконання Державного бюджету України.

3. Головний бухгалтер бюджетної установи забезпечує складання та подання фінансової і бюджетної звітності відповідно до встановлених вимог.

4. Звітність про виконання Державного бюджету України є оперативною, місячною, квартальною та річною.

Стаття 59. Місячний звіт про виконання Державного бюджету України

1. Місячний звіт про виконання Державного бюджету України подається Казначейством України Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним.

2. Зведені показники звітів про виконання бюджетів, інформація про виконання захищених видатків Державного бюджету України, інформація про використання коштів з резервного фонду державного бюджету, інформація про використання коштів державного фонду регіонального розвитку, інформація про здійснені операції з управління державним боргом, інформація про надані державні гарантії подаються Казначейством України Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним. Звіт про бюджетну заборгованість подається не пізніше 1 числа другого місяця, що настає за звітним.

{Частина друга статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 4318-VI від 12.01.2012}

3. Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, подають Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним, такі місячні звіти (у галузевому і територіальному розрізі та у розрізі джерел доходів і форм власності) окремо щодо зведеного бюджету України, державного бюджету та місцевих бюджетів:

1) про фактичні надходження податків і зборів та інших доходів бюджету;

2) про податковий борг;

3) про суми надміру сплачених грошових зобов'язань платників податків та суми платежів, які сплачені та будуть нараховані в наступних звітних періодах;

4) про бюджетне відшкодування податку на додану вартість, включаючи інформацію про заборгованість бюджету з відшкодування податку на додану вартість.

{Частина третя статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010, № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Законів № 242-VII від 16.05.2013, № 176-VIII від 10.02.2015}

Стаття 60. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України

1. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України подається Казначейством України Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України не пізніше 35 днів після закінчення звітного кварталу.

2. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України включає:

1) звіт про фінансовий стан (баланс) Державного бюджету України;

2) звіт про фінансові результати виконання Державного бюджету України;

{Пункт 2 частини другої статті 60 набирає чинності з 1 січня 2017 року - див. п.1 р.VI "Прикінцеві та перехідні положення" цього Кодексу}

{Пункт 3 частини другої статті 60 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

4) звіт про виконання Державного бюджету України (включаючи звіти про виконання показників за формою додатків до закону про Державний бюджет України);

5) звіт про стан державного боргу і гарантованого державою боргу;

{Пункт 5 частини другої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

6) зведені показники звітів про виконання бюджетів;

7) звіт про прострочену заборгованість суб'єктів господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії;

{Пункт 7 частини другої статті 60 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

7¹) звіт про платежі з виконання державою гарантійних зобов'язань;

{Пункт частини другої статті 60 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

8) інформацію про здійснені операції з управління державним боргом;

{Пункт 8 частини другої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

9) інформацію про надані державні гарантії;

9¹) інформацію про стан місцевих боргів та гарантованих відповідно Автономною Республікою Крим, територіальними громадами боргів і про надані місцеві гарантії;

{Частину другу статті 60 доповнено пунктом 9¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

10) пояснення щодо стану виконання показників Державного бюджету України та місцевих бюджетів за звітний період.

3. Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, подають Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України такі квартальні звіти (у галузевому і територіальному розрізі та у розрізі джерел доходів і форм власності) окремо щодо зведеного бюджету України, державного бюджету та місцевих бюджетів:

1) про суми списаного податкового боргу - не пізніше 35 днів після закінчення кварталу;

2) про розстрочені і відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків - не пізніше 35 днів після закінчення кварталу;

3) про суми наданих податкових пільг, включаючи втрати доходів бюджету від їх надання, - не пізніше 50 днів після закінчення кварталу і не пізніше 70 днів після закінчення року.

{Частина третя статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010, № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Законів № 242-VII від 16.05.2013, № 176-VIII від 10.02.2015}

4. Міністерство фінансів України у двотижневий строк після отримання квартального звіту про виконання Державного бюджету України у поточному бюджетному періоді подає Комітету Верховної Ради України з питань бюджету інформацію про виконання текстових статей закону про Державний бюджет України.

Стаття 61. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України

1. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України подається Кабінетом Міністрів України Верховній Раді України, Президенту України та Рахунковій палаті не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним.

{Частина перша статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

2. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України включає:

- 1) звіт про фінансовий стан (баланс) Державного бюджету України;
- 2) звіт про виконання Державного бюджету України (включаючи звіти про виконання показників за формою додатків до закону про Державний бюджет України);
- 3) звіт про фінансові результати виконання Державного бюджету України;
- 4) звіт про рух грошових коштів;
- 5) звіт про власний капітал;

{Пункт 5 частини другої статті 61 набирає чинності з 1 січня 2017 року - див. п.1 р.VI "Прикінцеві та перехідні положення" цього Кодексу}

- 6) інформацію про виконання захищених видатків Державного бюджету України;
- 7) звіт про бюджетну заборгованість;
- 8) звіт про використання коштів з резервного фонду державного бюджету;
- 8¹) звіт про використання коштів державного фонду регіонального розвитку;

{Частину другу статті 61 доповнено пунктом 8¹ згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

9) звіт про стан державного боргу і гарантованого державою боргу;

{Пункт 9 частини другої статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

10) звіт про прострочену заборгованість суб'єктів господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії;

{Пункт 10 частини другої статті 61 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

10¹) звіт про платежі з виконання державою гарантійних зобов'язань;

{Пункт частини другої статті 61 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

11) зведені показники звітів про виконання бюджетів;

12) інформацію про виконання місцевих бюджетів, включаючи інформацію про стан місцевих боргів та гарантованих відповідно Автономною Республікою Крим, територіальними громадами боргів і про надані місцеві гарантії;

{Пункт 12 частини другої статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

13) інформацію про здійснені операції з управління державним боргом;

{Пункт 13 частини другої статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

14) інформацію про надані державні гарантії;

15) інформацію про досягнення запланованої мети, завдань та результативних показників головними розпорядниками коштів державного бюджету в межах бюджетних програм;

16) інформацію про виконання текстових статей закону про Державний бюджет України;

17) іншу інформацію, визнану Кабінетом Міністрів України необхідною для пояснення звіту.

Стаття 62. Розгляд річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України

1. Рахункова палата протягом двох тижнів з дня офіційного подання Кабінетом Міністрів України річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України готує та подає до Верховної Ради України висновки про виконання закону про Державний бюджет України з оцінкою ефективності управління коштами державного бюджету, а також пропозиції щодо усунення порушень, виявлених у звітному бюджетному періоді, та вдосконалення бюджетного процесу загалом.

{Частина перша статті 62 в редакції Законів № 2592-VI від 07.10.2010, № 176-VIII від 10.02.2015}

2. Розгляд у Верховній Раді України річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України здійснюється за спеціальною процедурою, визначеною Регламентом Верховної Ради України.

Розділ III. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

Глава 11. НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИТРАТИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Стаття 63. Структура місцевих бюджетів

1. Місцевий бюджет відповідно до цього Кодексу містить надходження і витрати на виконання повноважень органів влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Ці надходження і витрати становлять єдиний баланс відповідного бюджету.

Стаття 64. Склад доходів загального фонду бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, міст Києва та Севастополя, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад

{Назва статті 64 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

1. До доходів загального фонду бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, міст Києва та Севастополя, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, належать:

{Абзац перший частини першої статті 64 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

1) 60 відсотків податку на доходи фізичних осіб (крім податку на доходи фізичних осіб, визначеного пунктом 1¹ частини другої статті 29 цього Кодексу), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на відповідній території (крім території міст Києва та Севастополя);

{Пункт 1 частини першої статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

1¹) 40 відсотків податку на доходи фізичних осіб (крім податку на доходи фізичних осіб, визначеного пунктом 1¹ частини другої статті 29 цього Кодексу), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на території міста Києва та зараховується до бюджету міста Києва; 100 відсотків податку на доходи фізичних осіб (крім

податку на доходи фізичних осіб, визначеного пунктом 1¹ частини другої статті 29 цього Кодексу), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на території міста Севастополя та зараховується до бюджету міста Севастополя;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

2) 50 відсотків рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;

{Пункт 2 частини першої статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) 50 відсотків рентної плати за спеціальне використання води (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя користувачами води за місцем її забору;

{Пункт 3 частини першої статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4) 25 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;

{Пункт 4 частини першої статті 64 в редакції Закону № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5083-VI від 05.07.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5) плата за використання інших природних ресурсів, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;

{Пункт 6 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 7 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 8 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 9 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 10 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 11 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 12 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 163-VII від 04.04.2013}

{Пункт 13 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 14 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

15) державне мито, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування за місцем вчинення дій та видачі документів;

{Пункт 15 частини першої статті 64 в редакції Законів № 79-VIII від 28.12.2014, № 176-VIII від 10.02.2015}

16) акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів, що зараховується до бюджетів об'єднаних територіальних громад, міських бюджетів;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 16 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

17) 10 відсотків податку на прибуток підприємств (крім податку на прибуток підприємств державної власності та податку, визначеного пунктом 18 цієї частини статті, пунктом 1² частини першої статті 66 та пунктом 2 частини першої статті 69 цього Кодексу), який зараховується до бюджету міста Києва;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 17 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

18) податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності.

Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, засновником яких є районні, міські ради, об'єднані територіальні громади, зараховується відповідно до районних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 18 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

19) податок на майно, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 19 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

20) єдиний податок, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 20 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

20¹) збір за місця для паркування транспортних засобів, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 20¹ згідно із Законом згідно із Законом № 118-VIII від 15.01.2015}

20²) туристичний збір, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 20² згідно із Законом згідно із Законом № 118-VIII від 15.01.2015}

21) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються районними державними адміністраціями, виконавчими органами відповідних місцевих рад, яка зараховується відповідно до районних бюджетів та бюджетів місцевого самоврядування;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 21 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

22) плата за ліцензії та сертифікати, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 22 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

23) плата за ліцензії на виробництво спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, спирту-сирцю виноградного, спирту-сирцю плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 23 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

24) плата за ліцензії на право експорту, імпорту та оптової торгівлі спиртом етиловим, коньячним та плодовим, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодовим, спиртом-сирцем виноградним, спиртом-сирцем плодовим, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 24 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

25) плата за ліцензії на право експорту, імпорту алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 25 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

26) плата за державну реєстрацію (крім адміністративного збору за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 26 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

27) плата за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 27 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

28) плата за ліцензії на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 28 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

29) надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, засновником яких є районні, міські ради, об'єднані територіальні громади;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 29 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

30) рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення; рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин; рентна плата за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення; рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування). Такі платежі зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування за місцезнаходженням (місцем розташування) відповідних природних ресурсів, а щодо водних об'єктів - за місцем податкової реєстрації платника рентної плати;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 30 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

31) плата за розміщення тимчасово вільних коштів відповідних місцевих бюджетів (крім коштів, отриманих вищими та професійно-технічними навчальними закладами від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право);

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 31 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

32) орендна плата за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди районними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, місцевими радами, яка зараховується відповідно до районних бюджетів, бюджетів місцевого самоврядування;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 32 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

33) кошти від реалізації безхазяйного майна (у тому числі такого, від якого відмовився власник або отримувач), знахідок, спадкового майна (у разі відсутності спадкоємців за заповітом і за законом, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини, а також відмови від її прийняття), майна, одержаного територіальною громадою в порядку спадкування чи дарування, а також валютних цінностей і грошових коштів, власники яких невідомі;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 33 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

34) концесійні платежі щодо об'єктів комунальної власності, засновником яких є районні, міські ради, об'єднані територіальні громади (крім концесійних платежів, визначених пунктом 3 частини першої статті 69¹ цього Кодексу);

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 34 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

35) частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету, в порядку, визначеному відповідними місцевими радами;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 35 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

36) плата за надання інших адміністративних послуг, що справляється за місцем надання послуг;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 36 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

36¹) адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що здійснюється виконавчими органами міських рад міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, який зараховується до місцевих бюджетів за місцем надання послуг;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 36¹ згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

36²) адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, що здійснюється виконавчими органами міських рад міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, який зараховується до місцевих бюджетів за місцем надання послуг;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 36² згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

36³) плата за скорочення термінів надання послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, а також плата за надання інших платних послуг, пов'язаних з такою державною реєстрацією, що здійснюється виконавчими органами міських рад міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, яка зараховується до місцевих бюджетів за місцем надання послуг".

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 36³ згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

37) штрафні санкції за порушення законодавства про патентування;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 37 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

37¹) адміністративні штрафи та штрафні санкції за порушення законодавства у сфері виробництва та обігу алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що зараховуються за місцем вчинення порушення;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 37¹ згідно із Законом № 71-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

38) адміністративні штрафи, що накладаються місцевими органами виконавчої влади та виконавчими органами місцевих рад або утвореними ними в установленому порядку адміністративними комісіями;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 38 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

39) штрафні санкції внаслідок невиконання укладених розпорядником бюджетних коштів договорів з суб'єктами господарювання на придбання товарів, робіт і послуг за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 39 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

40) кошти, отримані від надання учасниками процедури закупівель забезпечення їх пропозиції конкурсних торгів, які не підлягають поверненню цим учасникам, у випадках, передбачених Законом України "Про здійснення державних закупівель", в частині здійснення закупівель за рахунок коштів бюджетів об'єднаних територіальних громад, районних, міських бюджетів;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 40 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

41) кошти, отримані від учасника - переможця процедури закупівлі під час укладання договору про закупівлю як забезпечення виконання цього договору, які не підлягають поверненню учаснику-переможцю, в частині здійснення закупівель за рахунок коштів бюджетів об'єднаних територіальних громад, районних, міських бюджетів;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 41 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

42) 80 відсотків коштів, отриманих підприємствами, установами та організаціями, що утримуються за рахунок бюджетів об'єднаних територіальних громад, районних, міських бюджетів, за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, і 50 відсотків коштів, отриманих цими підприємствами, установами та організаціями за здане у вигляді брухту і відходів срібло;

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 42 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 43 частини першої статті 64 виключено на підставі Закону № 918-VIII від 24.12.2015}

44) інші доходи, що підлягають зарахуванню до бюджетів об'єднаних територіальних громад, районних, міських бюджетів відповідно до законодавства.

{Частина першу статті 64 доповнено пунктом 44 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2. Податок на доходи фізичних осіб, який сплачується (перераховується):

{Абзац перший частини другої статті 64 в редакції Закону № 2856-VI від 23.12.2010}

податковим агентом - юридичною особою (її філією, відділенням, іншим відокремленим підрозділом) чи представництвом нерезидента - юридичної особи, зараховується до відповідного бюджету за їх місцезнаходженням (розташуванням) в обсягах податку, нарахованого на доходи, що виплачуються фізичній особі;

{Абзац другий частини другої статті 64 в редакції Закону № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

податковим агентом - фізичною особою, зараховується до відповідного бюджету за місцем реєстрації такої фізичної особи у органах доходів і зборів;

{Абзац третій частини другої статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

фізичною особою, яка отримує доходи від особи, яка не є податковим агентом, зараховується до відповідного бюджету за податковою адресою такої фізичної особи.

{Частину другу статті 64 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

{Статтю 65 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 66. Склад доходів загального фонду бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів

{Назва статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 176-VIII від 10.02.2015}

1. До доходів загального фонду бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів належать:

{Абзац перший частини першої статті 66 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

1) 15 відсотків податку на доходи фізичних осіб (крім податку, визначеного пунктом 1¹ частини другої статті 29 цього Кодексу), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на відповідній території;

{Пункт 1 частини першої статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 1588-VII від 04.07.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1¹) 10 відсотків податку на прибуток підприємств (крім податку на прибуток підприємств державної власності, податку, визначеного пунктом 1² цієї частини статті, пунктом 18 частини першої статті 64 та пунктом 2 частини першої статті 69 цього Кодексу);

{Частину першу статті 66 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1²) податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності.

Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, засновником яких є Верховна Рада Автономної Республіки Крим та обласні ради, зараховується відповідно до бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів;

{Частину першу статті 66 доповнено пунктом 1² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2) 50 відсотків рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування;

{Пункт 2 частини першої статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) 50 відсотків рентної плати за спеціальне використання води (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення), що зараховуються до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів користувачами води за місцем її забору;

{Пункт 3 частини першої статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4) 25 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату);

{Пункт 4 частини першої статті 66 в редакції Закону № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5083-VI від 05.07.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5) плата за використання інших природних ресурсів, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів;

{Пункт 5 частини першої статті 66 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

6) акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), що сплачується платниками, які зареєстровані в Автономній Республіці Крим, - до доходів бюджету Автономної Республіки Крим;

{Пункт 6 частини першої статті 66 в редакції Закону № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 242-VII від 16.05.2013; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 7 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 8 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 9 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 10 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 11 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 12 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 13 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 14 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

15) орендна плата за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними державними адміністраціями, яка зараховується відповідно до бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів;

{Зміни до пункту 15 частини першої статті 66 див. в Законі № 1592-VII від 04.07.2014}

{Пункт 15 частини першої статті 66 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

16) частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету, у порядку, визначеному Верховною Радою Автономної Республіки Крим та обласними радами;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 16 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

17) плата за розміщення тимчасово вільних коштів бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів (крім коштів, отриманих вищими та професійно-технічними навчальними закладами від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право);

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 17 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

18) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними державними адміністраціями, яка зараховується відповідно до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 18 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

19) плата за ліцензії та сертифікати, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 19 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

20) плата за ліцензії на виробництво спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, спирту-сирцю виноградного, спирту-сирцю плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 20 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

21) плата за ліцензії на право експорту, імпорту та оптової торгівлі спиртом етиловим, коньячним та плодовим, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодовим, спиртом-сирцем виноградним, спиртом-сирцем плодовим, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 21 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

22) плата за ліцензії на право експорту, імпорту алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 22 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

23) плата за державну реєстрацію (крім адміністративного збору за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань), що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 23 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 176-VIII від 10.02.2015, № 836-VIII від 26.11.2015}

24) плата за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 24 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

25) плата за ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 25 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

26) адміністративні штрафи, що накладаються місцевими органами виконавчої влади або утвореними ними в установленому порядку адміністративними комісіями;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 26 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

27) штрафні санкції внаслідок невиконання укладених розпорядником бюджетних коштів договорів із суб'єктами господарювання на придбання товарів, робіт і послуг за рахунок коштів бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 27 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

28) надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, засновником яких є Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні ради;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 28 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

29) концесійні платежі щодо об'єктів комунальної власності, засновником яких є Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні ради (крім концесійних платежів, визначених пунктом 3 частини першої статті 69¹ цього Кодексу);

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 29 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

30) кошти, отримані від надання учасниками процедури закупівель забезпечення їх пропозиції конкурсних торгів, які не підлягають поверненню цим учасникам, у випадках, передбачених Законом України "Про здійснення державних закупівель", в частині здійснення закупівель за рахунок коштів бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 30 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

31) кошти, отримані від учасника - переможця процедури закупівлі під час укладання договору про закупівлю як забезпечення виконання цього договору, які не підлягають поверненню учаснику-переможцю, в частині здійснення закупівель за рахунок коштів бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 31 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

32) 80 відсотків коштів, отриманих підприємствами, установами та організаціями, що утримуються за рахунок бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів, за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, і 50 відсотків коштів, отриманих цими підприємствами, установами та організаціями за здане у вигляді брухту і відходів срібло;

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 32 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 33 частини першої статті 66 виключено на підставі Закону № 918-VIII від 24.12.2015}

34) інші доходи, що підлягають зарахуванню до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів відповідно до законодавства.

{Частина першу статті 66 доповнено пунктом 34 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частина другу статті 66 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 67. Окремі особливості формування місцевих бюджетів

1. Надходження та витрати бюджету міста Києва формуються в порядку, встановленому цим Кодексом, з урахуванням Закону України "Про столицю України - місто-герой Київ". При цьому:

1) склад видатків та кредитування бюджету міста Києва визначається відповідно до статей 89-91 цього Кодексу;

{Пункт 1 частини першої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

2) фінансові нормативи бюджетної забезпеченості, що застосовуються для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів для бюджету міста Києва, визначаються на основі фінансових нормативів бюджетної забезпеченості для обласних бюджетів та бюджетів міст обласного значення з урахуванням особливостей його статусу.

{Частина перша статті 67 в редакції Закону № 1210-VII від 15.04.2014}

2. До доходів загального фонду місцевих бюджетів належать доходи, визначені статтями 64, 66 і 69 цього Кодексу, та трансферти місцевим бюджетам (крім субвенцій, визначених статтею 69¹ та частиною першою статті 71 цього Кодексу).

{Частина другу статті 67 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

Якщо законом встановлено новий вид доходу місцевих бюджетів, його зарахування визначається законом про Державний бюджет України на період до внесення відповідних змін до цього Кодексу.

3. Визначені статтями 64, 69 і 69¹ цього Кодексу податки і збори, що сплачують підприємства, які здійснюють свою діяльність у зоні відчуження та у зоні безумовного (обов'язкового) відселення (якщо на таких територіях не сформовано органи місцевого самоврядування), зараховуються до районного бюджету в частинах, визначених цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами для районних бюджетів та бюджетів місцевого самоврядування.

{Частина третя статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

4. Бюджети об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, до 15 жовтня року, що передує плановому, формуються відповідно до цього Кодексу на плановий бюджетний період з урахуванням таких особливостей:

1) доходи цих бюджетів визначаються відповідно до статей 64 та 69¹ цього Кодексу;

2) видатки та кредитування цих бюджетів визначаються відповідно до статей 89 і 91 цього Кодексу;

3) відносини між цими бюджетами та державним бюджетом визначаються відповідно до статей 97, 99, 100, 102, 103², 103⁴ і 108 цього Кодексу;

4) місцеві запозичення здійснюються відповідно до статей 16 і 74 цього Кодексу.

{Частина четверта статті 67 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 67¹. Особливості взаємовідносин державного бюджету з бюджетами Автономної Республіки Крим та міста Севастополя

1. Для цілей цієї статті під місцевими бюджетами Автономної Республіки Крим розуміються бюджет Автономної Республіки Крим, бюджети її районів, бюджети міст республіканського Автономної Республіки Крим значення, бюджет міста Севастополя.

2. Положення цього Кодексу для бюджетів Автономної Республіки Крим та міста Севастополя застосовуються з урахуванням таких особливостей:

1) доходи, що визначені частинами другою і третьою статті 29 цього Кодексу та сплачуються (перераховуються) на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, та платежі, визначені пунктом 22 частини другої статті 29 цього Кодексу, зараховуються в повному обсязі до бюджету Автономної Республіки Крим;

{Пункт 1 частини другої статті 67¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2) доходи, що визначені статтями 64-66, 69, 69¹ і 71 цього Кодексу та сплачуються (перераховуються) на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, зараховуються до місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим;

{Пункт 2 частини другої статті 67¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

3) повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань з податків і зборів та бюджетне відшкодування податку на додану вартість платникам податків, які зареєстровані на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, здійснюється з бюджету Автономної Республіки Крим;

4) видатки та кредитування місцевих бюджетів здійснюються за рахунок та в межах надходжень до місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим без застосування механізму вирівнювання, який передбачає надання дотації вирівнювання або передачі коштів до державного бюджету;

5) до видатків та кредитування, що здійснюються з місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, належать видатки:

визначені відповідно до статей 89-91 цього Кодексу;

визначені пунктами 4, 7-17 та 21 частини першої статті 87 цього Кодексу, що здійснюються на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, а також видатки на державне управління (місцеві державні адміністрації і територіальні органи державних органів в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі) та судову владу (місцеві та апеляційні суди, територіальні управління Державної судової адміністрації України в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі);

{Абзац третій пункту 5 частини другої статті 67¹ із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 176-VIII від 10.02.2015}

{Пункт 5 частини другої статті 67¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

6) положення пункту 2 частини першої статті 73 та статей 97-103⁵ цього Кодексу не застосовуються до бюджетів Автономної Республіки Крим та міста Севастополя;

{Пункт 6 частини другої статті 67¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

7) міжбюджетні відносини між місцевими бюджетами Автономної Республіки Крим регулюються у порядку, затвердженому Радою міністрів Автономної Республіки Крим.

{Кодекс доповнено статтею 67¹ згідно із Законом № 1210-VII від 15.04.2014}

Стаття 67². Особливості формування та виконання місцевих бюджетів у Донецькій та Луганській областях на період проведення антитерористичної операції

1. У разі припинення діяльності органів місцевого самоврядування Донецької та Луганської областей їх функції в частині бюджетних повноважень здійснюються місцевими державними адміністраціями та виконавчими органами міських рад за окремим рішенням Кабінету Міністрів України, що приймається на підставі звернення відповідної обласної державної адміністрації або військово-цивільними адміністраціями відповідно до Закону України "Про військово-цивільні адміністрації" у разі їх утворення.

{Частина перша статті 67² із змінами, внесеними згідно із Законом № 486-VIII від 02.06.2015}

{Кодекс доповнено статтею 67² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 68. Склад доходів та видатків бюджетів районів у містах

1. Склад доходів та видатків бюджетів районів у містах (у разі їх створення) визначається міською радою відповідно до повноважень, переданих районним у містах радам.

2. Розподіл обсягу міжбюджетних трансфертів між міським бюджетом та бюджетами районів у місті (у разі їх створення) здійснюється у порядку, затвердженому міською радою.

3. Якщо району у місті адміністративно підпорядковані інші міста, селища або села, склад доходів та видатків бюджетів таких міст, селищ або сіл, обсяги міжбюджетних трансфертів визначаються у порядку, затвердженому міською радою, з урахуванням повноважень відповідних місцевих рад.

Стаття 69. Доходи загального фонду бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів

{Назва статті 69 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

1. До доходів загального фонду бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів належать:

{Абзац перший частини першої статті 69 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 1 частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

2) податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності.

Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, засновником яких є міські (міст районного значення), селищні та сільські ради, зараховується відповідно до міських (міст районного значення), селищних та сільських бюджетів;

{Пункт 2 частини першої статті 69 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення; рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин; рентна плата за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення; рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування). Такі платежі зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування за місцезнаходженням (місцем розташування) відповідних природних ресурсів, а щодо водних об'єктів - за місцем податкової реєстрації платника рентної плати;

{Пункт 3 частини першої статті 69 в редакції Законів № 2856-VI від 23.12.2010, № 79-VIII від 28.12.2014}

4) податок на майно, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;

{Пункт 4 частини першої статті 69 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 118-VIII від 15.01.2015}

{Пункт 5 частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 2856-VI від 23.12.2010}

{Пункт 6 частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 2856-VI від 23.12.2010}

7) єдиний податок, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;

{Пункт 7 частини першої статті 69 в редакції Закону № 2856-VI від 23.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

7¹) збір за місця для паркування транспортних засобів;

{Частину першу статті 69 доповнено пунктом 7¹ згідно із Законом № 118-VIII від 15.01.2015}

7²) туристичний збір;

{Частину першу статті 69 доповнено пунктом 7² згідно із Законом № 118-VIII від 15.01.2015}

{Пункт 8 частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

9) частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету, у порядку, визначеному відповідними місцевими радами;

{Пункт 9 частини першої статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

10) плата за розміщення тимчасово вільних коштів бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів;

{Пункт 10 частини першої статті 69 в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

10¹) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються виконавчими органами відповідних місцевих рад, яка зараховується до відповідного бюджету;

{Частину першу статті 69 доповнено пунктом 10¹ згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 10² частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 10³ частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 10⁴ частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 10⁵ частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 10⁶ частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 10⁷ частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 10⁸ частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

11) штрафні санкції за порушення законодавства про патентування;

12) адміністративні штрафи, що накладаються місцевими органами виконавчої влади та виконавчими органами місцевих рад або утвореними ними в установленому порядку адміністративними комісіями;

13) штрафні санкції внаслідок невиконання укладених розпорядником бюджетних коштів договорів з суб'єктами господарювання на придбання товарів, робіт і послуг за рахунок коштів бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів;

{Пункт 13 частини першої статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

13¹) адміністративні штрафи та штрафні санкції за порушення законодавства у сфері виробництва та обігу алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що зараховуються за місцем вчинення порушення;

{Частина першу статті 69 доповнено новим пунктом 13¹ згідно із Законом № 71-VIII від 28.12.2014}

14) надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, засновником яких є міські (міст районного значення), селищні та сільські ради;

{Пункт 14 частини першої статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

15) орендна плата за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди місцевими радами, яка зараховується відповідно до бюджетів місцевого самоврядування;

{Пункт 15 частини першої статті 69 в редакції Законів № 1592-VII від 04.07.2014, № 79-VIII від 28.12.2014}

16) концесійні платежі щодо об'єктів комунальної власності, засновником яких є міські (міст районного значення), селищні та сільські ради (крім концесійних платежів, визначених пунктом 3 частини першої статті 69¹ цього Кодексу);

{Пункт 16 частини першої статті 69 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

17) кошти, отримані від надання учасниками процедури закупівель забезпечення їх пропозиції конкурсних торгів, які не підлягають поверненню цим учасникам, у випадках, передбачених Законом України "Про здійснення державних закупівель", в частині здійснення закупівель за рахунок коштів бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів;

{Пункт 17 частини першої статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

18) кошти, отримані від учасника - переможця процедури закупівлі під час укладання договору про закупівлю як забезпечення виконання цього договору, які не підлягають поверненню учаснику-переможцю, в частині здійснення закупівель за рахунок коштів бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів;

{Пункт 18 частини першої статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

19) 80 відсотків коштів, отриманих підприємствами, установами та організаціями, що утримуються за рахунок бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів, за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, і 50 відсотків коштів, отриманих цими підприємствами, установами та організаціями за здане у вигляді брухту і відходів срібло;

{Пункт 19 частини першої статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

20) кошти від реалізації безхазяйного майна (у тому числі такого, від якого відмовився власник або отримувач), знахідок, спадкового майна (у разі відсутності спадкоємців за заповітом і за законом, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини, а також відмови

від її прийняття), майна, одержаного територіальною громадою в порядку спадкування чи дарування, а також валютних цінностей і грошових коштів, власники яких невідомі;

20¹) плата за надання інших адміністративних послуг, що справляється за місцем надання послуг;

{Частина першу статті 69 доповнено пунктом 20¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

20²) державне мито, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування за місцем вчинення дій та видачі документів;

{Частина першу статті 69 доповнено пунктом 20² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

20³) акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів, що зараховується до бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів;

{Частина першу статті 69 доповнено пунктом 20³ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 20⁴ частини першої статті 69 виключено на підставі Закону № 918-VIII від 24.12.2015}

20⁵) адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що здійснюється виконавчими органами сільських, селищних, міських (міст районного значення) рад, який зараховується до місцевих бюджетів за місцем надання послуг;

{Частина першу статті 69 доповнено пунктом 20⁵ згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

20⁶) плата за скорочення термінів надання послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, а також плата за надання інших платних послуг, пов'язаних з такою державною реєстрацією, що здійснюється виконавчими органами сільських, селищних, міських (міст районного значення) рад, яка зараховується до місцевих бюджетів за місцем надання послуг;

{Частина першу статті 69 доповнено пунктом 20⁶ згідно із Законом № 836-VIII від 26.11.2015}

21) інші доходи, що підлягають зарахуванню до бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів відповідно до законодавства.

{Пункт 21 частини першої статті 69 в редакції Законів № 4318-VI від 12.01.2012, № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частина другу статті 69 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 69¹. Надходження спеціального фонду місцевих бюджетів

1. До надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів належать:

1) надходження бюджету розвитку місцевих бюджетів (визначені в частині першій статті 71 цього Кодексу);

2) кошти від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, що зараховуються у розмірі: 100 відсотків - до бюджетів міст Києва та Севастополя, 25 відсотків - до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів, 75 відсотків - до бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, 15 відсотків - до районних бюджетів, 60 відсотків - до бюджетів міст районного значення, селищ і сіл;

{Пункт 2 частини першої статті 69¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3) концесійні платежі щодо об'єктів комунальної власності, які мають цільове спрямування згідно із законом;

4) 70 відсотків грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності, в тому числі: до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад - 50 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 20 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 70 відсотків;

{Пункт 4 частини першої статті 69¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

4¹) 80 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку, визначеного пунктом 16¹ частини другої статті 29 цього Кодексу), у тому числі: до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, - 25 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 55 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 80 відсотків;

{Статтю 69¹ доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 918-VIII від 24.12.2015}

5) відрахування 10 відсотків вартості питної води суб'єктами підприємницької діяльності, які здійснюють реалізацію питної води через системи централізованого водопостачання з відхиленням від відповідних стандартів, що зараховуються до бюджетів міст, селищ та сіл, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад;

{Пункт 5 частини першої статті 69¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

6) власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок відповідного місцевого бюджету;

7) цільові та добровільні внески підприємств, установ, організацій і громадян до республіканського Автономної Республіки Крим та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища;

8) надходження до цільових фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим та місцевими радами;

9) субвенції, що надаються з інших бюджетів за рахунок конкретно визначених надходжень спеціального фонду таких бюджетів;

{Пункт 9 частини першої статті 69¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

10) повернення кредитів, наданих з місцевих бюджетів індивідуальним сільським забудовникам;

11) повернення кредитів, наданих з місцевих бюджетів молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, а також пеня і відсотки за користування ними;

12) надходження в рамках програм допомоги і грантів міжнародних фінансових організацій та Європейського Союзу;

13) інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України.

{Кодекс доповнено статтею 69¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 70. Видатки та кредитування місцевих бюджетів

1. Видатки та кредитування місцевих бюджетів включають бюджетні призначення, встановлені рішенням про місцевий бюджет, на конкретні цілі, пов'язані з реалізацією програм та заходів згідно із статтями 89-91 цього Кодексу.

{Частина перша статті 70 із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

2. Кошти спеціального фонду місцевих бюджетів витрачаються на заходи, передбачені рішенням про місцевий бюджет відповідно до законодавства.

Стаття 71. Бюджет розвитку місцевих бюджетів

1. Надходження бюджету розвитку місцевих бюджетів включають:

{Пункт 1 частини першої статті 71 виключено на підставі Закону № 2856-VI від 23.12.2010}

{Пункт 1¹ частини першої статті 71 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 2 частини першої статті 71 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є майно Автономної Республіки Крим, комунальна власність;

4) плата за надання місцевих гарантій (відповідно до статті 17 цього Кодексу);

4¹) кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, отримані відповідно до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності";

{Частину першу статті 71 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

4²) 10 відсотків коштів від використання (реалізації) частини виробленої продукції, що залишається у власності держави відповідно до угод про розподіл продукції, та/або коштів у вигляді грошового еквівалента такої державної частини продукції (крім коштів від державної частини продукції, виробленої на ділянці надр у межах континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони України), що розподіляються між місцевими бюджетами адміністративно-територіальних одиниць, на території яких знаходиться відповідна ділянка надр, у такому співвідношенні: 5 відсотків - до бюджету Автономної Республіки Крим або обласного бюджету; 3,5 відсотка - до районного бюджету; 1,5 відсотка - до сільського, селищного або міського бюджету. Якщо ділянка надр розташована на території декількох адміністративно-територіальних одиниць, кошти між відповідними місцевими бюджетами розподіляються в межах встановленого співвідношення у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

{Частину першу статті 71 доповнено пунктом 4² згідно із Законом № 665-VII від 05.11.2013}

5) кошти від відчуження майна, що належить Автономній Республіці Крим, та майна, що перебуває в комунальній власності, включаючи кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них;

{Пункт 5 частини першої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

6) 90 відсотків коштів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності до розмежування земель державної і комунальної власності (крім земельних ділянок несільськогосподарського призначення, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об'єкти, що підлягають приватизації), при цьому від продажу земельних ділянок, які знаходяться на території Автономної Республіки Крим: 35 відсотків - до бюджету Автономної Республіки Крим, 55 відсотків - до сільських, селищних, міських бюджетів Автономної Республіки Крим;

7) капітальні трансферти (субвенції) з інших бюджетів;

{Пункт 7 частини першої статті 71 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011}

8) кошти від повернення кредитів, наданих з відповідного бюджету, та відсотки, сплачені за користування ними (крім надходжень, визначених пунктами 10 і 11 частини першої статті 69¹ цього Кодексу);

{Пункт 8 частини першої статті 71 в редакції Закону № 3614-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

9) місцеві запозичення, здійснені у порядку, визначеному цим Кодексом та іншими законами України;

10) кошти, які передаються з іншої частини місцевого бюджету за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради (щодо коштів резервного фонду місцевого бюджету в частині витрат бюджету розвитку - за рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради).

{Пункт 10 частини першої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

2. До витрат бюджету розвитку місцевих бюджетів належать:

1) погашення місцевого боргу;

2) капітальні видатки, включаючи капітальні трансферти іншим бюджетам (крім капітальних видатків, що здійснюються за рахунок визначених пунктами 2-13 частини першої статті 69¹ цього Кодексу надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів);

{Пункт 2 частини другої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3) внески органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування до статутного капіталу суб'єкта господарювання;

4) проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки, що підлягає продажу відповідно до статті 128 Земельного кодексу України, за рахунок авансу, внесеного покупцем земельної ділянки;

5) підготовка земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них державної (до розмежування земель державної та комунальної власності) чи комунальної власності для продажу на земельних торгах та проведення таких торгів;

{Частину другу статті 71 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010}

6) платежі, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста;

{Частину другу статті 71 доповнено пунктом 6 згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

7) розроблення містобудівної документації на місцевому та регіональному рівнях.

{Частину другу статті 71 доповнено пунктом 7 згідно із Законом № 5496-VI від 20.11.2012}

3. Капітальні видатки бюджету розвитку спрямовуються на: соціально-економічний розвиток регіонів; виконання інвестиційних проектів; будівництво, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства; будівництво газопроводів і газифікацію населених пунктів; будівництво і придбання житла окремим категоріям громадян відповідно до законодавства; збереження та розвиток історико-культурних місць України та заповідників; будівництво та розвиток мережі метрополітенів; придбання вагонів для комунального електротранспорту; розвиток дорожнього господарства; придбання шкільних автобусів та автомобілів швидкої медичної допомоги; комп'ютеризацію та

інформатизацію загальноосвітніх навчальних закладів; природоохоронні заходи; інші заходи, пов'язані з розширенням відтворенням.

{Частина третя статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

4. Бюджет розвитку місцевих бюджетів є складовою частиною спеціального фонду місцевих бюджетів.

5. Кошти бюджету розвитку щодо здійснення заходів на будівництво, реконструкцію і реставрацію об'єктів виробничої, комунікаційної та соціальної інфраструктури розподіляються за об'єктами за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради при затвердженні місцевих бюджетів та при внесенні змін до них. За об'єктами, строк впровадження яких довший, ніж бюджетний період, визначаються індикативні прогнозні показники бюджету розвитку у складі прогнозу місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди та враховуються при затвердженні місцевих бюджетів протягом усього строку впровадження таких об'єктів.

{Частина п'ята статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

Стаття 72. Особливості затвердження місцевого бюджету з дефіцитом або профіцитом

1. Місцевий бюджет може затверджуватися з дефіцитом за загальним фондом у разі використання вільного залишку бюджетних коштів (шляхом внесення змін до рішення про місцевий бюджет за результатами річного звіту про виконання місцевого бюджету за попередній бюджетний період).

Місцевий бюджет може затверджуватися з профіцитом за загальним фондом у разі спрямування до бюджету розвитку коштів із загального фонду такого місцевого бюджету, виконання зобов'язань за непогашеними позиками, а також для забезпечення встановленого розміру оборотного залишку бюджетних коштів (шляхом внесення змін до рішення про місцевий бюджет за результатами річного звіту про виконання місцевого бюджету за попередній бюджетний період).

2. Місцевий бюджет може затверджуватися з дефіцитом за спеціальним фондом у разі залучення до бюджету розвитку коштів від місцевих запозичень, коштів із загального фонду такого місцевого бюджету, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів, а також у разі використання залишків коштів спеціального фонду місцевого бюджету, крім власних надходжень бюджетних установ (шляхом внесення змін до рішення про місцевий бюджет за результатами річного звіту про виконання місцевого бюджету за попередній бюджетний період).

Місцевий бюджет може затверджуватися з профіцитом за спеціальним фондом у разі погашення місцевого боргу, придбання цінних паперів.

Стаття 73. Позики місцевим бюджетам

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим або відповідної місцевої ради можуть отримувати:

1) позики на покриття тимчасових касових розривів, що виникають за загальним фондом та бюджетом розвитку місцевих бюджетів, у фінансових установах на строк до трьох місяців у межах поточного бюджетного періоду, у виняткових випадках за рішенням Кабінету Міністрів України стосовно бюджету Автономної Республіки Крим і міських бюджетів - у межах поточного бюджетного періоду. Порядок отримання та погашення таких позик визначається Міністерством фінансів України;

2) позики на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів відповідно до частини п'ятої статті 43 цього Кодексу. Такі позики не надаються у разі розміщення коштів місцевого бюджету на депозитах та/або обслуговування коштів місцевого бюджету в частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків.

{Пункт 2 частини першої статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 3 частини першої статті 73 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2. Надання позик з одного бюджету іншому забороняється.

Стаття 74. Особливості здійснення місцевих запозичень і надання місцевих гарантій

{Назва статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

1. Місцеві запозичення здійснюються з метою фінансування бюджету розвитку бюджету Автономної Республіки Крим, міських бюджетів та використовуються для створення, приросту чи оновлення стратегічних об'єктів довготривалого користування або об'єктів, які забезпечують виконання завдань Верховної Ради Автономної Республіки Крим та міських рад, спрямованих на задоволення інтересів населення Автономної Республіки Крим і територіальних громад міст.

2. Обсяг та умови здійснення місцевих запозичень і надання місцевих гарантій погоджуються з Міністерством фінансів України. Обсяг та умови здійснення місцевих зовнішніх запозичень шляхом отримання кредитів (позик) від міжнародних фінансових організацій і надання місцевих гарантій для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання, що виникають за кредитами (позиками) від міжнародних фінансових організацій, вважаються погодженими, якщо Міністерством фінансів України рішення не прийнято протягом одного місяця з дня надходження документів на погодження.

{Частина друга статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 79-VIII від 28.12.2014}

3. Міністерство фінансів України здійснює реєстрацію місцевих запозичень та місцевих гарантій. Усі договори про місцеві запозичення, договори, виконання зобов'язань за якими забезпечено місцевими гарантіями, та договори про відшкодування витрат місцевого бюджету, а також зміни істотних умов таких договорів реєструються у Реєстрі місцевих запозичень та місцевих гарантій.

4. Держава не несе відповідальності за борговими зобов'язаннями Автономної Республіки Крим і територіальних громад.

5. Видатки на обслуговування місцевого боргу здійснюються за рахунок коштів загального фонду місцевого бюджету.

6. Видатки місцевого бюджету на обслуговування місцевого боргу не можуть перевищувати 10 відсотків видатків загального фонду місцевого бюджету протягом будь-якого бюджетного періоду, коли планується обслуговування місцевого боргу.

7. Якщо у процесі погашення місцевого боргу та платежів з його обслуговування, обумовлених договором між кредитором та позичальником, порушується графік погашення з вини позичальника, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна міська рада не мають права здійснювати нові місцеві запозичення протягом п'яти наступних років.

8. Порядок здійснення місцевих запозичень і надання місцевих гарантій встановлюється Кабінетом Міністрів України відповідно до умов, визначених цим Кодексом.

{Частина восьма статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

Глава 12. СКЛАДАННЯ, РОЗГЛЯД, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, ВИКОНАННЯ ТА ЗВІТНІСТЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Стаття 75. Порядок складання проектів місцевих бюджетів

1. Міністерство фінансів України доводить Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад особливості складання розрахунків до проектів бюджетів на наступний бюджетний період.

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад зобов'язані надавати необхідну інформацію: центральним органам виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідній сфері - для проведення розрахунків обсягів міжбюджетних трансфертів та інших показників; Комітету Верховної Ради України з питань бюджету - для розгляду цих розрахунків.

{Частина друга статті 75 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

3. Згідно з типовою формою бюджетних запитів, визначеною Міністерством фінансів України відповідно до статті 34 цього Кодексу та з урахуванням особливостей складання проектів місцевих бюджетів місцеві фінансові органи розробляють і доводять до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних запитів.

4. Головні розпорядники бюджетних коштів організують розроблення бюджетних запитів для подання місцевим фінансовим органам у терміни та порядку, встановлені цими органами. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують своєчасність, достовірність та зміст поданих місцевим фінансовим органам бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту місцевого бюджету, згідно з вимогами місцевих фінансових органів.

5. Місцеві фінансові органи на будь-якому етапі складання і розгляду проектів місцевих бюджетів здійснюють аналіз бюджетного запиту, поданого головним розпорядником бюджетних коштів, з точки зору його відповідності меті, пріоритетності, а також дієвості та ефективності використання бюджетних коштів. На основі результатів аналізу керівник місцевого фінансового органу приймає рішення про включення бюджетного запиту до пропозиції проекту місцевого бюджету перед поданням його на розгляд відповідно Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад.

6. Виконавчі органи сільських, селищних, міських (міст районного значення) рад (крім виконавчих органів рад, для бюджетів територіальних громад яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти), районні державні адміністрації в містах Києві та Севастополі подають відповідно районним або міським фінансовим органам пропозиції щодо показників проектів відповідних бюджетів, визначених з урахуванням вимог частин третьої - п'ятої цієї статті.

7. Територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ з урахуванням статті 93 цього Кодексу.

{Частина сьома статті 75 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

8. У тижневий строк з дня схвалення Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України Міністерство фінансів України забезпечує доведення Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад розрахунків прогностичних обсягів міжбюджетних трансфертів, методики їх визначення, організаційно-методологічних вимог та інших показників щодо складання проектів місцевих бюджетів, а також пропозицій щодо форми проекту рішення про місцевий бюджет (типової форми рішення).

9. У тижневий строк з дня прийняття проекту закону про Державний бюджет України у другому читанні Кабінет Міністрів України забезпечує доведення Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад визначених таким законом показників міжбюджетних відносин (включаючи обсяги міжбюджетних трансфертів для відповідних бюджетів) і текстових статей, а також організаційно-методологічних вимог щодо складання проектів місцевих бюджетів. У триденний строк з дня отримання таких документів Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні державні адміністрації доводять виконавчим органам міських (міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) рад та виконавчим органам рад об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом

формування територій громад, районним державним адміністраціям відповідні обсяги субвенцій на здійснення державних програм соціального захисту.

{Частина дев'ята статті 75 із змінами, внесеними згідно із Законом № 837-VIII від 26.11.2015}

10. Інформація, отримана відповідно до частин п'ятої, шостої, восьмої і дев'ятої цієї статті, є підставою для складання Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами відповідних місцевих рад проектів місцевих бюджетів і підготовки проектів рішень про відповідні місцеві бюджети.

Стаття 76. Проект рішення про місцевий бюджет та матеріали, що до нього додаються

1. Проект рішення про місцевий бюджет перед його розглядом на сесії Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради схвалюється Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією чи виконавчим органом відповідної місцевої ради. Разом з ним подаються:

1) пояснювальна записка до проекту рішення, яка має містити:

а) інформацію про соціально-економічний стан відповідної адміністративно-територіальної одиниці і прогноз її розвитку на наступний бюджетний період, покладені в основу проекту місцевого бюджету;

б) оцінку доходів місцевого бюджету з урахуванням втрат доходів місцевого бюджету внаслідок наданих Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою податкових пільг;

в) пояснення до основних положень проекту рішення про місцевий бюджет, включаючи аналіз пропонуваного обсягу видатків і кредитування за бюджетною класифікацією. Пояснення включають бюджетні показники за попередній, поточний, наступний бюджетні періоди в розрізі класифікації видатків та кредитування бюджету;

г) обґрунтування особливостей міжбюджетних взаємовідносин та надання субвенцій на виконання інвестиційних проектів;

г) інформацію щодо погашення місцевого боргу, обсягів та умов місцевих запозичень;

2) прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, підготовлений відповідно до статті 21 цього Кодексу;

3) проект показників зведеного бюджету району, міста з районним поділом, міста, що об'єднує бюджети села, селища, міста районного значення;

4) показники витрат місцевого бюджету, необхідних на наступні бюджетні періоди для завершення інвестиційних проектів, що враховані в бюджеті, за умови якщо реалізація таких проектів триває більше одного бюджетного періоду;

5) перелік інвестиційних проектів на плановий бюджетний період та наступні за плановим два бюджетні періоди;

5¹) переліки та обсяги довгострокових зобов'язань за енергосервісом за бюджетними програмами до повного завершення розрахунків з виконавцями енергосервісу;

{Частина першу статті 76 доповнено пунктом 5¹ згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

6) інформація про хід виконання відповідного бюджету у поточному бюджетному періоді;

7) пояснення головних розпорядників бюджетних коштів до проекту відповідного бюджету (подаються комісії з питань бюджету Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради);

8) інші матеріали, обсяг і форму яких визначає Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація або виконавчий орган відповідної місцевої ради.

2. Рішенням про місцевий бюджет визначаються:

1) загальні суми доходів, видатків та кредитування місцевого бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

{Пункт 1 частини другої статті 76 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

2) граничний обсяг річного дефіциту (профіциту) місцевого бюджету в наступному бюджетному періоді і місцевого боргу на кінець наступного бюджетного періоду; граничний обсяг надання місцевих гарантій, а також повноваження щодо надання таких гарантій з урахуванням положень статті 17 цього Кодексу;

3) доходи місцевого бюджету за бюджетною класифікацією (у додатку до рішення);

4) фінансування місцевого бюджету за бюджетною класифікацією (у додатку до рішення);

5) бюджетні призначення головним розпорядникам коштів місцевого бюджету за бюджетною класифікацією з обов'язковим виділенням видатків споживання (з них видатків на оплату праці, оплату комунальних послуг і енергоносіїв) та видатків розвитку (у додатках до рішення);

6) бюджетні призначення міжбюджетних трансфертів (у додатках до рішення);

7) розмір оборотного залишку коштів місцевого бюджету;

8) додаткові положення, що регламентують процес виконання місцевого бюджету.

3. Перелік захищених видатків місцевого бюджету визначається на підставі статті 55 цього Кодексу.

Стаття 77. Затвердження місцевих бюджетів

1. Відповідно до частин дев'ятої і десятої статті 75 цього Кодексу Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідні місцеві ради при затвердженні місцевих бюджетів мають врахувати обсяги міжбюджетних трансфертів та інші положення (необхідні для формування місцевих бюджетів), затверджені Верховною Радою України при прийнятті проекту закону про Державний бюджет України у другому читанні.

2. Місцеві бюджети затверджуються рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради до 25 грудня року, що передує плановому.

Якщо до 1 грудня року, що передує плановому, Верховною Радою України не прийнято закон про Державний бюджет України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна місцева рада при затвердженні відповідних місцевих бюджетів враховують обсяги міжбюджетних трансфертів (освітня субвенція, медична субвенція, субвенції на здійснення державних програм соціального захисту, базова та реверсна дотації), визначені у законі про Державний бюджет України на попередній бюджетний період.

{Абзац другий частини другої статті 77 із змінами, внесеними згідно із Законами № 176-VIII від 10.02.2015, № 914-VIII від 24.12.2015}

У двотижневий строк з дня офіційного опублікування закону про Державний бюджет України Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна місцева рада приводять обсяги міжбюджетних трансфертів у відповідність із законом про Державний бюджет України.

{Частина друга статті 77 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частина третю статті 77 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, міські, районні, селищні, сільські ради при затвердженні відповідних бюджетів враховують у першочерговому порядку потребу в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати; на проведення розрахунків за електричну та теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та послуги зв'язку, які споживаються бюджетними установами. Ліміти

споживання енергоносіїв у натуральних показниках для кожної бюджетної установи встановлюються виходячи з обсягів відповідних бюджетних асигнувань.

{Частина п'яту статті 77 виключено на підставі Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

Стаття 78. Виконання місцевих бюджетів

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад або сільські, селищні, міські (міст районного значення) голови (якщо відповідні виконавчі органи не створені згідно із законом) забезпечують виконання відповідних місцевих бюджетів. Місцеві фінансові органи здійснюють загальну організацію та управління виконанням відповідного місцевого бюджету, координують діяльність учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету.

{Частина перша статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законами № 914-VIII від 24.12.2015}

2. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів здійснюється органами Казначейства України відповідно до статті 43 цього Кодексу.

{Абзац перший частини другої статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

Казначейство України веде облік усіх надходжень, що належать місцевим бюджетам, та за поданням органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, погодженим з відповідними місцевими фінансовими органами, здійснює повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до бюджету.

За рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради при виконанні місцевих бюджетів обслуговування бюджетних коштів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ може здійснюватися установами банків державного сектору.

{Частина другу статті 78 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Порядок обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору, а також особливості ведення бухгалтерського обліку виконання місцевих бюджетів та складання звітності про виконання місцевих бюджетів щодо таких коштів визначаються Кабінетом Міністрів України за погодженням з Національним банком України.

{Частина другу статті 78 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

3. Місцевий бюджет виконується за розписом, який затверджується керівником місцевого фінансового органу. До затвердження розпису місцевого бюджету керівником місцевого фінансового органу затверджується тимчасовий розпис місцевого бюджету на відповідний період. Керівник місцевого фінансового органу протягом бюджетного періоду забезпечує відповідність розпису місцевого бюджету встановленим бюджетним призначенням.

4. Місцевий фінансовий орган за участю органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, у процесі виконання місцевого бюджету за доходами здійснює прогнозування та аналіз доходів відповідного бюджету.

5. Податки і збори та інші доходи місцевого бюджету визнаються зарахованими до місцевого бюджету з дня зарахування відповідно на єдиний казначейський рахунок та рахунки, відкриті в установах банків державного сектору згідно з частиною другою цієї статті, і не можуть акумулюватися на рахунках органів, що контролюють справляння надходжень бюджету.

{Абзац перший частини п'ятої статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, забезпечують своєчасне та в повному обсязі надходження до місцевих бюджетів податків і зборів та інших доходів місцевих

бюджетів відповідно до законодавства.

6. Виконання місцевих бюджетів за видатками та кредитуванням здійснюється відповідно до статей 46-51 цього Кодексу.

Органи Казначейства України здійснюють операції щодо виконання платіжних доручень розпорядників бюджетних коштів, оформлених відповідно до вимог законодавства, на підставі підтвердних документів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань та наявних бюджетних асигнувань за видатками місцевих бюджетів (протягом п'яти операційних днів з дати надання доручення на здійснення платежу за умови виконання доходів зведеного бюджету України).

{Частина шосту статті 78 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

7. Рішення про внесення змін до рішення про місцевий бюджет ухвалюється Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою на підставі офіційного висновку місцевого фінансового органу про перевиконання чи недовиконання дохідної частини загального фонду, про обсяг залишку коштів загального та спеціального фондів (крім власних надходжень бюджетних установ) відповідного бюджету. Факт перевиконання дохідної частини загального фонду місцевого бюджету визнається за підсумками першого півріччя та наступних звітних періодів з початку поточного бюджетного періоду на підставі офіційних висновків місцевого фінансового органу за умови перевищення доходів загального фонду місцевого бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів), врахованих у розписі місцевого бюджету на відповідний період, не менше ніж на 5 відсотків. Факт недоотримання доходів загального фонду місцевого бюджету визнається на підставі офіційного висновку місцевого фінансового органу за підсумками квартального звіту в разі недоотримання доходів загального фонду місцевого бюджету, врахованих у розписі місцевого бюджету на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків.

8. Рішення про внесення змін до рішення про місцевий бюджет можуть бути ухвалені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою з урахуванням положень статті 52 цього Кодексу, в разі необхідності перерозподілу бюджетних призначень між головними розпорядниками бюджетних коштів (за наявності відповідного обґрунтування) та в інших випадках, передбачених цим Кодексом.

9. Ведення бухгалтерського обліку виконання місцевих бюджетів та порядок закриття рахунків місцевих бюджетів після закінчення бюджетного періоду здійснюються з урахуванням положень статей 56 і 57 цього Кодексу.

10. Після набрання чинності законом про Державний бюджет України органам державної влади та їх посадовим особам забороняється приймати рішення, що призводять до виникнення додаткових витрат місцевих бюджетів, без визначення джерел коштів, виділених державою для забезпечення цих витрат.

Стаття 79. Особливості формування надходжень та здійснення витрат місцевого бюджету у разі несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет

1. Якщо до початку нового бюджетного періоду не прийнято рішення про місцевий бюджет, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація або виконавчий орган місцевої ради мають право здійснювати витрати місцевого бюджету лише на цілі, визначені у рішенні про місцевий бюджет на попередній бюджетний період та одночасно передбачені у проекті рішення про місцевий бюджет на наступний бюджетний період, схваленому Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією чи виконавчим органом місцевої ради та поданому на розгляд Верховної Ради Автономної Республіки Крим або відповідної місцевої ради. При цьому щомісячні бюджетні асигнування місцевого бюджету сумарно не можуть перевищувати 1/12 обсягу бюджетних призначень, встановлених рішенням про місцевий бюджет на попередній бюджетний період (крім випадків, передбачених частиною шостою статті 16 та частиною четвертою статті 23 цього Кодексу, а також з урахуванням необхідності проведення захищених видатків місцевого бюджету).

{Частина перша статті 79 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

2. До прийняття рішення про місцевий бюджет на поточний бюджетний період забороняється здійснювати капітальні видатки і надавати кредити з бюджету (крім випадків, пов'язаних із виділенням коштів з резервного фонду відповідного бюджету та проведенням видатків за рахунок трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам), а також здійснювати місцеві запозичення та надавати місцеві гарантії.

{Частина друга статті 79 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3. У разі несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет при формуванні надходжень та здійсненні витрат місцевого бюджету застосовуються норми цієї статті та закону про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період (у разі несвоєчасного набрання чинності таким законом - норми пунктів 3-5 частини другої статті 41 цього Кодексу).

{Частина третя статті 79 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

Стаття 80. Звітність про виконання місцевих бюджетів

1. Звітність про виконання місцевих бюджетів визначається відповідно до вимог, встановлених щодо звітності про виконання Державного бюджету України у статтях 58-61 цього Кодексу.

2. Казначейство України складає та подає відповідним місцевим фінансовим органам звітність про виконання місцевих бюджетів за встановленими формами. Зведені показники звітності про виконання бюджетів одночасно подаються органами Казначейства України відповідно органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань фінансів, фінансовим органам місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів відповідних місцевих рад на умовах, передбачених частиною першою цієї статті.

{Частина друга статті 80 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

3. Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, подають місцевим фінансовим органам відповідні звіти, передбачені частиною третьою статті 59 та частиною третьою статті 60 цього Кодексу.

4. Квартальний та річний звіти про виконання місцевого бюджету подаються до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією, виконавчим органом відповідної місцевої ради або сільським головою (якщо відповідний виконавчий орган не створено згідно із законом) у двомісячний строк після завершення відповідного бюджетного періоду. Перевірка річного звіту здійснюється Рахунковою палатою Верховної Ради Автономної Республіки Крим (щодо використання органами виконавчої влади коштів бюджету Автономної Республіки Крим), комісією з питань бюджету Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради, після чого Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідні місцеві ради затверджують річний звіт про виконання бюджету або приймають інше рішення з цього приводу.

Розділ IV.

МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ

Глава 13. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 81. Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин

1. Міжбюджетні відносини - відносини між державою, Автономною Республікою Крим та територіальними громадами щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією України та законами України.

2. Метою регулювання міжбюджетних відносин є забезпечення відповідності повноважень на здійснення видатків, закріплених законодавчими актами за бюджетами, та фінансових ресурсів, які мають забезпечувати виконання цих повноважень.

Стаття 82. Види видатків бюджетів

1. Видатки бюджетів поділяються на:

1) видатки на забезпечення конституційного ладу, державної цілісності та суверенітету, незалежного судочинства, а також інші передбачені цим Кодексом видатки, які не можуть бути передані на виконання Автономній Республіці Крим та місцевому самоврядуванню;

2) видатки, які визначаються функціями держави і можуть бути передані на виконання Автономній Республіці Крим та місцевому самоврядуванню з метою забезпечення найбільш ефективного їх виконання на основі принципу субсидіарності;

3) видатки на реалізацію прав та обов'язків Автономної Республіки Крим та місцевого самоврядування, які мають місцевий характер і визначені законами України.

Стаття 83. Джерела здійснення видатків бюджетів

1. Видатки, визначені пунктом 1 частини першої статті 82 цього Кодексу, здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України.

2. Видатки, визначені пунктами 2 і 3 частини першої статті 82 цього Кодексу, здійснюються за рахунок коштів місцевих бюджетів, у тому числі трансфертів з Державного бюджету України.

Стаття 84. Забезпечення здійснення видатків

1. Відповідні органи державної влади забезпечують здійснення видатків, визначених пунктом 1 частини першої статті 82 цього Кодексу.

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад, сільські, селищні, міські (міст районного значення) голови (якщо відповідні виконавчі органи не створені згідно із законом) забезпечують здійснення видатків, визначених пунктами 2 і 3 частини першої статті 82 цього Кодексу.

{Частина друга статті 84 із змінами, внесеними згідно із Законами № 914-VIII від 24.12.2015}

Стаття 85. Передача державою права на здійснення видатків

1. Держава може передати Раді міністрів Автономної Республіки Крим чи органам місцевого самоврядування право на здійснення видатків лише за умови відповідної передачі фінансових ресурсів у вигляді закріплених за відповідними бюджетами загальнодержавних податків і зборів або їх частки, а також трансфертів з Державного бюджету України.

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад, сільські, селищні, міські (міст районного значення) голови (якщо відповідні виконавчі органи не створені згідно із законом) зобов'язані забезпечити здійснення видатків, визначених пунктами 2 і 3 частини першої статті 82 цього Кодексу, з відповідних місцевих бюджетів з дотриманням розподілу цих видатків між бюджетами, визначеного статтями 89-91 цього Кодексу та законом про Державний бюджет України. Забороняється планувати та здійснювати видатки, не віднесені до місцевих бюджетів цим Кодексом, а також здійснювати впродовж бюджетного періоду видатки на утримання бюджетних установ одночасно з різних бюджетів, крім випадків, коли такі видатки здійснюються за рішенням відповідної місцевої ради за рахунок вільного залишку бюджетних коштів або перевиконання дохідної частини загального фонду місцевого бюджету за умови відсутності заборгованості такого бюджету за захищеними статтями видатків протягом року на будь-яку дату або за рішенням Кабінету Міністрів України.

{Частина друга статті 85 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 914-VIII від 24.12.2015}

3. Товари (роботи, послуги), придбані головним розпорядником коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) за рахунок видатків на централізовані заходи відповідно до програмних документів економічного та соціального розвитку, державних цільових програм, можуть бути передані бюджетним установам, які утримуються з інших місцевих бюджетів.

Зазначені централізовані заходи здійснюються з дотриманням таких вимог:

встановлення головним розпорядником коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) критеріїв визначення обґрунтування потреби у відповідних товарах (роботах, послугах);

визначення бюджетними установами потреби у товарах (роботах, послугах) відповідно до встановлених критеріїв;

відображення в обліку та звітності бюджетних установ операцій щодо придбання та передачі таких товарів (робіт, послуг).

Стаття 86. Критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами

1. Розмежування видів видатків, визначених пунктами 2 і 3 частини першої статті 82 цього Кодексу, між місцевими бюджетами здійснюється на основі принципу субсидіарності з урахуванням критеріїв повноти надання гарантованих послуг та наближення їх до безпосереднього споживача. Відповідно до цих критеріїв види видатків поділяються на такі групи:

1) перша група - видатки на функціонування бюджетних установ та реалізацію заходів, які забезпечують необхідне першочергове надання гарантованих послуг і які розташовані найближче до споживачів;

2) друга група - видатки на функціонування бюджетних установ та реалізацію заходів, які забезпечують надання основних гарантованих послуг для всіх громадян України;

3) третя група - видатки на функціонування бюджетних установ та реалізацію заходів, які забезпечують гарантовані послуги для окремих категорій громадян, або реалізацію програм, потреба в яких існує в усіх регіонах України.

2. Видатки першої групи здійснюються з бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст та бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

{Частина друга статті 86 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3. Видатки другої групи здійснюються з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та міст обласного значення, а також районних бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

{Частина третя статті 86 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

4. Видатки третьої групи здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів.

5. З бюджетів міст Києва та Севастополя здійснюються видатки всіх трьох груп.

Глава 14. РОЗМЕЖУВАННЯ ВИДАТКІВ МІЖ БЮДЖЕТАМИ

Стаття 87. Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України

1. До видатків, що здійснюються з Державного бюджету України (з урахуванням особливостей, визначених пунктом 5 частини другої статті 67¹ цього Кодексу), належать видатки на:

{Абзац перший частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1210-VII від 15.04.2014}

1) державне управління;

а) законодавчу владу;

б) виконавчу владу;

в) Президента України;

2) судову владу;

3) міжнародну діяльність;

4) фундаментальні та прикладні дослідження і сприяння науково-технічному прогресу державного значення, міжнародні наукові та інформаційні зв'язки державного значення, оплату послуг з підготовки наукових кадрів у наукових установах на умовах державного замовлення;

{Пункт 4 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 176-VIII від 10.02.2015}

5) національну оборону (крім заходів та робіт з мобілізаційної підготовки місцевого значення);

6) правоохоронну діяльність, забезпечення безпеки держави та цивільний захист населення і територій (крім заходів, визначених пунктом 16 частини першої статті 91 цього Кодексу);

6¹) забезпечення функціонування установ та закладів Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів, органів цивільного захисту, які перебувають у державній власності;

{Частину першу статті 87 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

7) освіту:

а) загальну середню освіту:

загальноосвітні спеціалізовані школи (школи-інтернати), ліцей (гімназія) - інтернат) державної власності згідно з переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України;

загальноосвітні школи соціальної реабілітації;

{Підпункт "а" пункту 7 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 212-VIII від 02.03.2015}

б) професійно-технічну освіту (на оплату послуг з підготовки кваліфікованих робітників на умовах державного замовлення у професійно-технічних навчальних закладах соціальної реабілітації та адаптації державної власності);

{Підпункт "б" пункту 7 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

в) вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів на умовах державного замовлення у вищих навчальних закладах державної власності);

г) післядипломну освіту (на оплату послуг з підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів на умовах державного замовлення у навчальних закладах державної власності);

г) позашкільні навчальні заклади та заходи з позашкільної роботи з дітьми згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

д) інші заклади та заходи в галузі освіти, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

8) охорону здоров'я:

а) первинну медико-санітарну, амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (багатопрофільні лікарні та поліклініки, що виконують специфічні загальнодержавні функції, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України);

б) спеціалізовану, високоспеціалізовану амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (клініки науково-дослідних інститутів, спеціалізовані лікарні, центри, лепрозорії, госпіталі для інвалідів Великої Вітчизняної війни, спеціалізовані поліклініки, спеціалізовані стоматологічні поліклініки згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України);

{Підпункт "б" пункту 8 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

в) санаторно-реабілітаційну допомогу (загальнодержавні санаторії для хворих на туберкульоз, загальнодержавні спеціалізовані санаторії для дітей та підлітків, спеціалізовані санаторії для ветеранів війни, осіб, на яких поширюється чинність законів України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", "Про жертви нацистських переслідувань", та інвалідів, загальнодержавні реабілітаційні установи та комплекси для інвалідів згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України);

г) санітарно-епідеміологічний нагляд (лабораторні центри, заходи боротьби з епідеміями);

{Підпункт "г" пункту 8 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 212-VIII від 02.03.2015}

г) інші програми в галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

9) соціальний захист та соціальне забезпечення:

а) виплату пенсій військовослужбовцям рядового, сержантського та старшинського складу строкової служби та членам їхніх сімей, пенсій військовослужбовцям та особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, іншим особам, визначеним законом; сплату до Пенсійного фонду України страхових внесків за окремі категорії осіб, передбачені законом; виплату доплат, надбавок, підвищень до пенсій, додаткових пенсій, пенсій за особливі заслуги перед Україною, встановлених законом;

б) державні програми соціальної допомоги (грошова допомога особам, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, та особам, яким надано тимчасовий захист; компенсації на медикаменти; програма протезування; програми і заходи із соціального захисту інвалідів, у тому числі програми і заходи Фонду соціального захисту інвалідів; відшкодування збитків, заподіяних громадянам; заходи, пов'язані з поверненням в Україну кримськотатарського народу та осіб інших національностей, які були незаконно депортовані з України, та розміщенням іноземців і осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України; щорічна разова грошова допомога ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань; довічні державні стипендії; кошти, що передаються до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування; програми соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам, інші види цільової грошової допомоги, встановлені законом);

{Підпункт "б" пункту 9 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5290-VI від 18.09.2012}

в) державну підтримку громадських організацій інвалідів і ветеранів, які мають статус всеукраїнських;

г) державні програми і заходи стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї;

г) державну підтримку молодіжних та дитячих громадських організацій на виконання загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

д) державні програми підтримки будівництва (реконструкції) житла для окремих категорій громадян;

е) забезпечення функціонування всеукраїнських, державних, міжрегіональних центрів професійної реабілітації інвалідів і державних центрів соціальної реабілітації дітей-інвалідів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

є) інші програми в галузі соціального захисту та соціального забезпечення, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

ж) компенсацію дефіциту коштів Пенсійного фонду України для фінансування виплати пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування у зв'язку з перерахуванням страхових внесків до накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

{Пункт 9 частини першої статті 87 доповнено підпунктом "ж" згідно із Законом № 3668-VI від 08.07.2011}

10) культуру і мистецтво:

а) державні культурно-освітні програми (національні музеї, національні та державні бібліотеки, заповідники, міжнародні культурні зв'язки, державні культурно-освітні заходи, державна підтримка національних театрів, художніх колективів та їх дирекцій, концертних, національних та державних циркових організацій державної форми власності, культурно-мистецькі заходи національних творчих спілок) згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

{Підпункт "а" пункту 10 частини першої статті 87 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Підпункт "б" пункту 10 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Підпункт "в" пункту 10 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

г) створення та розповсюдження національних фільмів;

{Підпункт "г" пункту 10 частини першої статті 87 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

г) державну архівну справу та страховий фонд документації;

{Підпункт "д" пункту 10 частини першої статті 87 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

11) програми підтримки національних і державних телерадіокомпаній, суспільного телебачення і радіомовлення, преси, книговидавання, державних інформаційних агентств;

{Пункт 11 частини першої статті 87 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

12) фізичну культуру і спорт:

а) державні програми з розвитку фізичної культури і спорту (забезпечення діяльності національних збірних команд, проведення спортивних заходів державного і міжнародного рівня, підготовка і участь національних збірних команд у міжнародних змаганнях з олімпійських та неолімпійських видів спорту, у тому числі в Олімпійських іграх, Європейських іграх, Юнацьких Олімпійських іграх, Всесвітніх іграх з неолімпійських видів спорту, забезпечення діяльності закладів фізичної культури і спорту всеукраїнського рівня, фінансова підтримка баз олімпійської підготовки та всеукраїнських громадських організацій фізкультурно-спортивного спрямування згідно з переліками, затвердженими Кабінетом Міністрів України);

{Підпункт "а" пункту 12 частини першої статті 87 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

б) державні програми з розвитку фізичної культури, спорту, фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів (центри державного значення з фізичної культури і спорту інвалідів, проведення навчально-тренувальних зборів, всеукраїнських змагань з видів спорту для інвалідів, заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів, утримання національних збірних команд з видів спорту для інвалідів, забезпечення їх підготовки та участі в міжнародних змаганнях (включаючи Паралімпійські та Дефлімпійські ігри), фінансова підтримка паралімпійського руху та баз паралімпійської і дефлімпійської підготовки згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України);

{Підпункт "в" пункту 12 частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

13) державні програми підтримки регіонального розвитку та пріоритетних галузей економіки;

14) програми реставрації пам'яток архітектури, спорудження (створення) пам'ятників і монументів державного значення;

15) державні програми розвитку транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, телекомунікацій та інформатики;

16) державні інвестиційні проекти;

17) державні програми з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки, запобігання виникненню та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха;

18) створення та поповнення державних запасів і резервів;

19) обслуговування державного боргу;

20) проведення виборів у випадках, передбачених законом, та всеукраїнських референдумів;

{Пункт 20¹ частини першої статті 87 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

20²) виплати за державними деривативами;

{Частину першу статті 87 доповнено пунктом 20² згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

20³) державне фінансове забезпечення політичних партій у формах, визначених законом;

{Частину першу статті 87 доповнено пунктом 20³ згідно із Законом № 732-VIII від 08.10.2015}

21) інші програми, які мають виключно державне значення.

{Статтю 88 виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

Стаття 89. Видатки, що здійснюються з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад

{Назва статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1. До видатків, що здійснюються з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, належать видатки на:

{Пункт 1 частини першої статті 89 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2) освіту:

а) дошкільну освіту;

{Підпункт "а" пункту 2 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

б) загальну середню освіту: загальноосвітні навчальні заклади (у тому числі: загальноосвітні навчальні заклади усіх ступенів, спеціалізовані школи (школи-інтернати) (крім шкіл, визначених у підпункті "а" пункту 7 частини першої статті 87 та у підпункті "а¹" пункту 2 частини першої статті 90 цього Кодексу), ліцеї (ліцеї-інтернати), гімназії (гімназії-інтернати), колегіуми

(колегіуми-інтернати) (крім загальноосвітніх навчальних закладів, визначених у підпункті "а"¹ пункту 2 частини першої статті 90 цього Кодексу), вечірні (змінні) школи); навчально-виховні комплекси "дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад", "загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад";

{Підпункт "б" пункту 2 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 398-VII від 04.07.2013, № 79-VIII від 28.12.2014, № 212-VIII від 02.03.2015}

в) навчальні заклади для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації: загальноосвітні школи-інтернати, загальноосвітні навчальні заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячі будинки, навчально-реабілітаційні центри (якщо не менше 70 відсотків кількості учнів загальноосвітніх шкіл-інтернатів, загальноосвітніх навчальних закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячих будинків, навчально-реабілітаційних центрів припадає на територію відповідного міста чи району), дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї;

г) інші державні освітні програми;

г) вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації державної та комунальної власності відповідно до програм соціально-економічного розвитку регіонів);

д) позашкільну освіту;

{Підпункт "д" пункту 2 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

е) професійно-технічну освіту з бюджетів міст обласного значення (на оплату послуг з підготовки кваліфікованих робітників на умовах державного та/або регіонального замовлення у професійно-технічних та інших навчальних закладах державної та/або комунальної власності, які розташовані на території міст обласного значення);

{Пункт 2 частини першої статті 89 доповнено підпунктом "е" згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

3) охорону здоров'я:

а) первинну медико-санітарну, амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (лікарні широкого профілю, спеціалізовані медико-санітарні частини, пологові будинки, поліклініки і амбулаторії, загальні стоматологічні поліклініки, а також дільничні лікарні, медичні амбулаторії, фельдшерсько-акушерські та фельдшерські пункти, центри первинної медичної (медико-санітарної) допомоги);

{Підпункт "а" пункту 3 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3612-VI від 07.07.2011 - зміна діє до 31 грудня 2014 року; із змінами, внесеними згідно із Законами № 5081-VI від 05.07.2012, № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Законів № 176-VIII від 10.02.2015, № 212-VIII від 02.03.2015}

б) програми медико-санітарної освіти (міські та районні центри здоров'я і заходи з санітарної освіти);

в) інші державні програми медичної та санітарної допомоги (територіальні медичні об'єднання, центри медичної статистики, автопідприємства санітарного транспорту, інші програми і заходи);

{Пункт 3 частини першої статті 89 доповнено підпунктом "в" згідно із Законом № 212-VIII від 02.03.2015}

4) соціальний захист та соціальне забезпечення:

а) державні програми соціального забезпечення: притулки для дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та соціальні гуртожитки для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (якщо не менше 70 відсотків кількості дітей, які перебувають у цих закладах, припадає на територію відповідного міста чи району); територіальні центри

соціального обслуговування (надання соціальних послуг); центри соціальної реабілітації дітей-інвалідів; центри професійної реабілітації інвалідів, компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги;

б) державні програми соціального захисту:

допомога сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасова державна допомога дітям, допомога по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу;

{Абзац другий підпункту "б" пункту 4 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

додаткові виплати населенню на покриття витрат з оплати житлово-комунальних послуг (житлові субсидії населенню), пільги окремим категоріям громадян, що надаються: ветеранам війни; особам, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"; особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; жертвам нацистських переслідувань; ветеранам військової служби; ветеранам органів внутрішніх справ; ветеранам податкової міліції; ветеранам державної пожежної охорони; ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби; ветеранам служби цивільного захисту; ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; звільненим зі служби за віком, через хворобу або за вислугою років військовослужбовцям Служби безпеки України, працівникам міліції, особам начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи; особам, звільненим із служби цивільного захисту за віком, через хворобу або за вислугою років, та які стали інвалідами під час виконання службових обов'язків; пенсіонерам з числа слідчих прокуратури; дітям (до досягнення повноліття) працівників міліції, осіб начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, загиблих або померлих у зв'язку з виконанням службових обов'язків, непрацездатним членам сімей, які перебували на їх утриманні; звільненим з військової служби особам, які стали інвалідами під час проходження військової служби; батькам та членам сімей військовослужбовців, військовослужбовців Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби; батькам та членам сімей осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які загинули (померли) або зникли безвісти під час виконання службових обов'язків; реабілітованим громадянам, які стали інвалідами внаслідок репресій або є пенсіонерами; громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою; пенсіонерам з числа спеціалістів із захисту рослин відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України "Про захист рослин"; громадянам відповідно до пункту "і" частини першої статті 77 Основ законодавства України про охорону здоров'я, частини п'ятої статті 29 Закону України "Про культуру", частини другої статті 30 Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу", абзацу першого частини четвертої статті 57 Закону України "Про освіту"; особам, які мають таке право згідно із статтею 48 Гірничого закону України; ветеранам праці; дітям війни; багатодітним сім'ям, дитячим будинкам сімейного типу та прийомним сім'ям, в яких не менше року проживають відповідно троє або більше дітей, а також сім'ям (крім багатодітних сімей), в яких не менше року проживають троє і більше дітей, враховуючи тих, над якими встановлено опіку чи піклування, інвалідам, дітям-інвалідам та особам, які супроводжують інвалідів I групи або дітей-інвалідів (не більше одного супроводжуючого);

{Абзац третій підпункту "б" пункту 4 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5428-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

компенсації особам, які згідно із статтями 43 та 48 Гірничого закону України мають право на безоплатне отримання вугілля або торф'яного брикету на побутові потреби, але проживають у будинках, що мають центральне опалення;

{Абзац четвертий підпункту "б" пункту 4 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 688-VII від 19.11.2013}

компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян;

виплата державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом "гроші ходять за дитиною";

компенсацію фізичним особам, які користувалися пільгами щодо сплати податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, втрати частини їх доходів у зв'язку з відміною такого податку та відповідним збільшенням ставок акцизного податку з пального згідно з Податковим кодексом України;

{Підпункт "б" пункту 4 частини першої статті 89 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

в) державні програми підтримки будівництва (реконструкції) житла для окремих категорій громадян;

г) районні та міські програми і заходи щодо реалізації державної політики стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї, у тому числі утримання та програми районних і міських центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

5) державні культурно-освітні та театральні-видовищні програми (сільські, селищні та міські палаци і будинки культури, клуби, центри дозвілля, інші клубні заклади та бібліотеки; театри, районні (міські) бібліотеки або централізовані бібліотеки районної (міської) централізованої бібліотечної системи, музеї, виставки, палаци і будинки культури, школи естетичного виховання дітей, включаючи заклади та установи комунальної власності, яким надано статус академічних, національних, зоопарки комунальної власності);

{Пункт 5 частини першої статті 89 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

б) фізичну культуру і спорт: утримання та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацьких спортивних шкіл усіх типів (крім шкіл республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення), заходи з фізичної культури і спорту та фінансова підтримка місцевих осередків всеукраїнських громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості і спортивних споруд місцевого значення.

{Пункт 6 частини першої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частина перша статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 90. Видатки, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів

{Назва статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1. До видатків, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів, належать видатки на:

{Абзац перший частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1) державне управління:

а) представницьку і виконавчу владу Автономної Республіки Крим;

{Підпункт "б" пункту 1 частини першої статті 90 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2) освіти:

а) загальну середню освіту для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації: спеціальні загальноосвітні навчальні заклади для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, загальноосвітні санаторні школи-інтернати; загальноосвітні школи-інтернати, загальноосвітні навчальні заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячі будинки, навчально-реабілітаційні центри (крім загальноосвітніх шкіл-інтернатів, загальноосвітніх навчальних закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячих будинків, навчально-реабілітаційних центрів, визначених у підпункті "в" пункту 2 частини першої статті 89 цього Кодексу, та дитячих будинків сімейного типу і прийомних сімей);

а¹) загальну середню освіту: спеціалізовані школи (школи-інтернати) державної власності (крім шкіл, визначених у підпункті "а" пункту 7 частини першої статті 87 цього Кодексу), а також загальноосвітні навчальні заклади: спеціалізовані школи-інтернати, ліцеї-інтернати, гімназії-інтернати, колегіуми-інтернати, якщо не менше 70 відсотків кількості учнів, які здобувають освіту у відповідному загальноосвітньому навчальному закладі, є жителями населених пунктів, розташованих на території Автономної Республіки Крим чи області (крім населеного пункту, де розташований такий заклад);

{Пункт 2 частини першої статті 90 доповнено підпунктом "а¹" згідно із Законом № 398-VII від 04.07.2013; із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 212-VIII від 02.03.2015}

б) професійно-технічну освіту (на оплату послуг з підготовки кваліфікованих робітників на умовах державного замовлення у професійно-технічних та інших навчальних закладах державної та/або комунальної власності (крім закладів, визначених у підпункті "е" пункту 2 частини першої статті 89 цього Кодексу));

{Підпункт "б" пункту 2 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 212-VIII від 02.03.2015, № 914-VIII від 24.12.2015}

в) вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів на умовах регіонального замовлення у вищих навчальних закладах комунальної власності, а також на умовах державного замовлення у вищих навчальних закладах державної власності за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України);

г) післядипломну освіту (на оплату послуг з підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів на умовах регіонального замовлення);

{Підпункт "г" пункту 2 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

г) позашкільну освіту (заходи і заклади національного, державного, республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення з позашкільної роботи з дітьми);

{Підпункт "г" пункту 2 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

д) інші державні освітні програми;

3) охорону здоров'я:

а) консультативну амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (лікарні республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення), центри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станції екстреної (швидкої) медичної допомоги;

{Підпункт "а" пункту 3 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5081-VI від 05.07.2012}

б) спеціалізовану амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (спеціалізовані лікарні, поліклініки, включаючи стоматологічні, центри, диспансери, госпіталі для ветеранів війни, будинки дитини, станції переливання крові);

{Підпункт "б" пункту 3 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

в) санаторно-курортну допомогу (санаторії для хворих на туберкульоз, санаторії для дітей та підлітків, санаторії медичної реабілітації);

г) інші державні програми медичної та санітарної допомоги (медико-соціальні експертні комісії, бюро судмедекспертизи, центри медичної статистики, територіальні медичні об'єднання, автопідприємства санітарного транспорту, бази спецмедпостачання, центри здоров'я і заходи санітарної освіти, регіональні заходи з реалізації державних програм, інші програми і заходи);

{Підпункт "г" пункту 3 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 212-VIII від 02.03.2015}

4) соціальний захист та соціальне забезпечення:

а) державні програми соціального захисту та соціального забезпечення: виплати компенсації реабілітованим; дитячі будинки-інтернати; навчання та трудове влаштування інвалідів; будинки-інтернати для громадян похилого віку та інвалідів; будинки-інтернати для дітей-інвалідів; центри з нарахування та здійснення соціальних виплат; притулки для дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та соціальні гуртожитки для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (крім відповідних притулків, центрів і гуртожитків, визначених у підпункті "а" пункту 4 частини першої статті 89 цього Кодексу); пільгове медичне обслуговування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; компенсаційні виплати інвалідам на бензин (пальне), ремонт, техобслуговування автотранспорту та транспортне обслуговування, а також на встановлення телефонів інвалідам I і II груп; відшкодування витрат на поховання учасників бойових дій та інвалідів війни; центри соціальної реабілітації дітей-інвалідів, центри професійної реабілітації інвалідів;

{Підпункт "а" пункту 4 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

б) республіканські Автономної Республіки Крим та обласні програми і заходи з реалізації державної політики стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї, в тому числі утримання та програми республіканського Автономної Республіки Крим і обласних центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

в) інші державні соціальні програми;

5) культуру і мистецтво:

а) державні культурно-освітні програми (національні, державні, республіканські Автономної Республіки Крим та обласні заповідники, бібліотеки, музеї та виставки, включаючи заклади та установи комунальної власності, яким надано статус національних);

{Підпункт "а" пункту 5 частини першої статті 90 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

б) державні театральні-видовищні програми (філармонії, художні, музичні колективи і ансамблі, театри, концертні і циркові організації, палаци, будинки культури, інші заклади національного, державного, республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення, інші заклади та заходи в галузі мистецтва, включаючи заклади та установи комунальної власності, яким надано статус національних);

{Підпункт "б" пункту 5 частини першої статті 90 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

в) інші державні культурно-мистецькі програми;

6) фізичну культуру і спорт:

а) програми з розвитку фізичної культури і спорту (утримання та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацьких спортивних шкіл усіх типів республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення (крім шкіл, визначених у підпункті "б" цього пункту), заходи з фізичної культури і спорту республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення), фінансова підтримка республіканського Автономної Республіки Крим та обласних осередків всеукраїнських громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості;

{Підпункт "а" пункту 6 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

б) програми з розвитку фізичної культури, спорту, фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів (центри республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення з фізичної культури і спорту інвалідів, дитячо-юнацькі спортивні школи для інвалідів усіх типів; проведення заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів, навчально-тренувальних зборів і змагань республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення з фізичної культури і спорту інвалідів);

{Підпункт "б" пункту 6 частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Дію пункту 7 частини першої статті 90 зупинено на 2016 рік в частині видатків на співфінансування (50 відсотків) проектів ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та витрат на утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі згідно із Законом № 928-VIII від 25.12.2015} *{Дію пункту 7 частини першої статті 90 зупинено на 2015 рік в частині видатків на співфінансування (50 відсотків) проектів ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та витрат на утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі згідно із Законом № 80-VIII від 28.12.2014, з урахуванням змін, внесених Законом № 217-VIII від 02.03.2015}* 7) програми природоохоронних заходів місцевого значення, заходи з проведення лабораторно-діагностичних, лікувально-профілактичних робіт, утримання ветеринарних лікарень та ветеринарних лабораторій, співфінансування (50 відсотків) проектів ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та витрат на утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі, проекти реструктуризації та ліквідації об'єктів підприємств гірничої хімії, підземного видобутку залізної руди, консервації ртутного виробництва, утримання водовідливних комплексів.

{Частину першу статті 90 доповнено пунктом 7 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

Стаття 91. Видатки місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів

{Назва статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1. До видатків місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів, належать видатки на:

1) місцеву пожежну охорону;

1¹) муніципальні формування з охорони громадського порядку;

{Частину першу статті 91 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2) органи місцевого самоврядування;

{Пункт 2 частини першої статті 91 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) соціальний захист та соціальне забезпечення:

а) програми місцевого значення стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї;

б) місцеві програми соціального захисту окремих категорій населення;

в) програми соціального захисту малозабезпеченої категорії учнів професійно-технічних навчальних закладів;

г) центри обліку та заклади соціального захисту для бездомних осіб, центри соціальної адаптації осіб, звільнених з установ виконання покарань;

{Підпункт "г" пункту 3 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

г) компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян;

д) компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги;

е) надання ветеранським організаціям фінансової підтримки та кредитування;

{Пункт 4 частини першої статті 91 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5) місцеві програми розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою населених пунктів;

6) культурно-мистецькі програми місцевого значення;

{Пункт 6 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

7) програми підтримки кінематографії та засобів масової інформації;

{Пункт 7 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

8) місцеві програми з розвитку фізичної культури і спорту;

9) типове проектування, реставрацію та охорону пам'яток архітектури;

{Пункт 9 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

10) транспорт, дорожнє господарство:

а) регулювання цін (тарифів) на перевезення пасажирів у пасажирському транспорті за рішенням місцевого органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування відповідно до наданих повноважень;

б) експлуатацію дорожньої системи місцевого значення (у тому числі роботи, що проводяться спеціалізованими монтажно-експлуатаційними підрозділами);

в) будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах, а також капітальний та поточний ремонт вулиць і доріг населених пунктів та інших доріг, які є складовими автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах);

{Підпункт "в" пункту 10 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законами № 79-VIII від 28.12.2014, № 491-VIII від 02.06.2015}

11) заходи з організації рятування на водах;

12) обслуговування місцевого боргу;

13) програми природоохоронних заходів місцевого значення, заходи програм у сфері житлово-комунального господарства з будівництва та реконструкції водопровідних та каналізаційних очисних споруд, доочищення питної води, модернізації систем теплопостачання, заміни природного газу альтернативними видами палива, модернізації та ремонту ліфтового господарства, реконструкції та ремонту житлових будинків, оснащення житлового фонду будинковими засобами обліку енергоносіїв та споживання води, капітального ремонту, реконструкції, будівництва мереж зовнішнього освітлення вулиць, капітального ремонту гуртожитків, що передаються у власність територіальних громад, впровадження енергозберігаючих технологій;

{Пункт 13 частини першої статті 91 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 118-VIII від 15.01.2015}

14) управління комунальним майном;

15) регулювання земельних відносин;

16) заходи у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в межах повноважень, встановлених законом;

17) заходи та роботи з мобілізаційної підготовки місцевого значення;

18) проведення місцевих виборів у випадках, передбачених законом, та республіканських Автономної Республіки Крим і місцевих референдумів;

19) членські внески до асоціацій органів місцевого самоврядування та їх добровільних об'єднань;

20) підвищення кваліфікації депутатів місцевих рад та посадових осіб місцевого самоврядування;

{Пункт 20 частини першої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 20¹ частини першої статті 91 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

20²) реалізацію програм допомоги і грантів міжнародних фінансових організацій та Європейського Союзу;

{Частину першу статті 91 доповнено пунктом 20² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

20³) програми підтримки будівництва (реконструкції) житла для окремих категорій громадян;

{Частину першу статті 91 доповнено пунктом 20³ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

21) інші програми, пов'язані з виконанням власних повноважень, затверджені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою згідно із законом.

{Частина перша статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Статтю 92 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 93. Передача коштів між місцевими бюджетами на здійснення видатків місцевих бюджетів

{Назва статті 93 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1. Місцева рада може передати кошти на здійснення окремих видатків місцевих бюджетів іншій місцевій раді у вигляді міжбюджетного трансферту до відповідного місцевого бюджету.

{Частина перша статті 93 в редакції Законів № 79-VIII від 28.12.2014, № 837-VIII від 26.11.2015}

{Частину другу статті 93 виключено на підставі Закону № 837-VIII від 26.11.2015}

3. Передача коштів між місцевими бюджетами здійснюється на підставі рішень відповідних місцевих рад, прийнятих кожною із сторін, і укладання договору. Усі договори про передачу коштів між місцевими бюджетами згідно з такими рішеннями укладаються до 1 серпня року, що передуює плановому.

{Частину четверту статті 93 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5. Якщо на території міста (республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення), району недостатньо бюджетних установ, інших суб'єктів господарювання комунальної власності, які забезпечують надання гарантованих послуг, визначених пунктом 2 частини першої статті 86 цього Кодексу, в обсязі, визначеному фінансовими нормативами бюджетної забезпеченості, обрахований обсяг видатків на здійснення цих послуг враховується при визначенні міжбюджетного трансферту бюджету, з якого утримуються бюджетні установи, що надають гарантовані послуги.

Глава 15. ФІНАНСОВІ НОРМАТИВИ БЮДЖЕТНОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ

{Назва глави 15 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 94. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості

1. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості використовується для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів, визначених пунктами 6-8 частини першої статті 97 цього Кодексу.

{Частина перша статті 94 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості визначається шляхом ділення загального обсягу фінансових ресурсів, що спрямовуються на реалізацію бюджетних програм, на кількість населення чи споживачів гарантованих послуг тощо.

3. Загальний обсяг фінансових ресурсів за кожним видом міжбюджетних трансфертів, визначених пунктами 6-8 частини першої статті 97 цього Кодексу, розраховується на підставі державних соціальних стандартів і нормативів, які встановлюються законом та іншими нормативно-правовими актами.

{Частина третя статті 94 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4. При розрахунку фінансового нормативу бюджетної забезпеченості може передбачатися обсяг нерозподілених видатків, який об'єднує види видатків на ті повноваження, встановлення нормативів за якими є недоцільним.

Стаття 95. Корируючі коефіцієнти фінансових нормативів бюджетної забезпеченості

1. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості для місцевих бюджетів коригуються коефіцієнтами, що враховують відмінності у вартості надання гарантованих послуг залежно від:

- 1) кількості населення та споживачів гарантованих послуг;
- 2) соціально-економічних, демографічних, кліматичних, екологічних та інших особливостей (з часу їх визначення) адміністративно-територіальних одиниць.

2. Корируючі коефіцієнти затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Глава 16. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ

Стаття 96. Види міжбюджетних трансфертів

1. Міжбюджетні трансферти поділяються на:

1) базову дотацію (трансферт, що надається з державного бюджету місцевим бюджетам для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій);

{Пункт 1 частини першої статті 96 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2) субвенції;

3) реверсну дотацію (кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій);

{Пункт 3 частини першої статті 96 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4) додаткові дотації.

Стаття 97. Трансферти, що надаються з Державного бюджету України місцевим бюджетам

1. У Державному бюджеті України можуть передбачатися такі трансферти місцевим бюджетам:

1) базова дотація;

{Пункт 1 частини першої статті 97 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 2 частини першої статті 97 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) субвенції на здійснення державних програм соціального захисту;

4) додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок надання пільг, встановлених державою;

{Пункт 4 частини першої статті 97 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 4¹ частини першої статті 97 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5) субвенція на виконання інвестиційних проектів;

6) освітня субвенція;

{Пункт 6 частини першої статті 97 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 7 частини першої статті 97 виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

8) медична субвенція;

{Пункт частини першої статті 97 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 9 частини першої статті 97 виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

10) субвенція на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

{Пункт частини першої статті 97 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

11) субвенція на проекти ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі на умовах співфінансування (50 відсотків);

{Пункт частини першої статті 97 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

12) інші додаткові дотації та інші субвенції.

{Пункт частини першої статті 97 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2. Порядок та умови надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам визначаються Кабінетом Міністрів України.

Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, яка вперше визначена законом про Державний бюджет України, затверджуються Кабінетом Міністрів України не пізніше 30 днів з дня набрання ним чинності.

Розподіл додаткових дотацій між місцевими бюджетами здійснюється на підставі критеріїв, визначених Кабінетом Міністрів України.

{Частину другу статті 97 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

3. У Державному бюджеті України затверджується обсяг міжбюджетних трансфертів окремо для кожного з відповідних місцевих бюджетів, якщо є підстави для надання та отримання відповідних міжбюджетних трансфертів.

{Частина третя статті 97 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частину четверту статті 97 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 98. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності обласних бюджетів

1. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності обласних бюджетів здійснюється окремо за надходженнями податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб з урахуванням таких параметрів:

- 1) кількість населення;
- 2) надходження податку на прибуток підприємств, визначеного пунктом 1¹ частини першої статті 66 цього Кодексу, за останній звітний бюджетний період;
- 3) надходження податку на доходи фізичних осіб, визначеного пунктом 1 частини першої статті 66 цього Кодексу, за останній звітний бюджетний період;
- 4) індекси податкоспроможності відповідного обласного бюджету, що визначаються окремо за надходженнями податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб.

2. Індекс податкоспроможності відповідного обласного бюджету є коефіцієнтом, що визначає рівень податкоспроможності такого бюджету порівняно з аналогічним середнім показником по всіх обласних бюджетах України у розрахунку на одну людину.

3. При здійсненні вирівнювання враховується значення індексу податкоспроможності відповідного обласного бюджету.

Якщо значення індексу:

в межах 0,9-1,1 - вирівнювання не здійснюється;

менше 0,9 - надається базова дотація відповідному обласному бюджету в обсязі 80 відсотків суми, необхідної для досягнення значення такого індексу забезпеченості відповідного бюджету 0,9;

більше 1,1 - передається реверсна дотація з відповідного обласного бюджету в обсязі 50 відсотків суми, що перевищує значення такого індексу 1,1.

{Стаття 98 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 1592-VII від 04.07.2014; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 99. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, районних бюджетів

{Назва статті 99 із змінами, внесеними згідно із Законом № 837-VIII від 26.11.2015}

1. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, районних бюджетів, здійснюється з урахуванням таких параметрів:

{Абзац перший частини першої статті 99 із змінами, внесеними згідно із Законом № 837-VIII від 26.11.2015}

- 1) кількість населення;
- 2) надходження податку на доходи фізичних осіб, визначеного пунктом 1 частини першої статті 64 цього Кодексу, за останній звітний бюджетний період;
- 3) індекс податкоспроможності відповідного бюджету.

2. Індекс податкоспроможності є коефіцієнтом, що визначає рівень податкоспроможності зведеного бюджету міста обласного значення, об'єднаної територіальної громади, що створена згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, районного бюджету порівняно з аналогічним середнім показником по всіх зведених бюджетах міст обласного значення, районів і об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, в Україні у розрахунку на одну людину.

{Частина друга статті 99 із змінами, внесеними згідно із Законом № 837-VIII від 26.11.2015}

3. При здійсненні вирівнювання враховується значення індексу податкоспроможності відповідного бюджету.

Якщо значення індексу:

в межах 0,9-1,1 - вирівнювання не здійснюється;

менше 0,9 - надається базова дотація відповідному бюджету в обсязі 80 відсотків суми, необхідної для досягнення значення такого індексу забезпеченості відповідного бюджету 0,9;

більше 1,1 - передається реверсна дотація з відповідного бюджету в обсязі 50 відсотків суми, що перевищує значення такого індексу 1,1.

{Стаття 99 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 100. Індекс податкоспроможності місцевого бюджету

1. Індеси податкоспроможності місцевих бюджетів не можуть змінюватися і переглядатися частіше, ніж один раз на рік, крім випадків:

виділення нових або зміни статусу вже існуючих адміністративно-територіальних одиниць;

зміни місцезнаходження суб'єктів господарювання - платників податків;

зміни податкового законодавства.

Зміна обсягу надходжень податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб за відповідний бюджетний період повинна бути підтверджена органами стягнення.

{Стаття 100 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 101. Міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами

{Частина першу статті 101 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим та місцеві ради можуть передбачати у відповідних бюджетах такі види міжбюджетних трансфертів:

1) субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування;

{Пункт 2 частини другої статті 101 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 3 частини другої статті 101 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4) субвенції на виконання інвестиційних проектів, у тому числі на будівництво або реконструкцію об'єктів спільного користування;

5) дотації та інші субвенції.

{Пункт 5 частини другої статті 101 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Умови надання субвенцій, зазначених у цій частині статті, визначаються відповідним договором сторін, якщо інше не встановлено цим Кодексом.

{Частина третю статті 101 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частина четверту статті 101 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 102. Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення державних програм соціального захисту

1. Видатки місцевих бюджетів, передбачені у підпункті "б" пункту 4 частини першої статті 89 цього Кодексу, проводяться за рахунок субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення державних програм соціального захисту у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу надаються пільги, виходячи із розрахунку вартості однієї тонни твердого палива та одного балона скрапленого газу на домогосподарство на рік, а особам, які мають таке право згідно із статтею 48 Гірничого закону України, - з розрахунку вартості 3,1 тонни вугілля або торф'яного брикету на побутові потреби на домогосподарство на рік. Граничні показники вартості твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу у розрізі Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя визначаються Кабінетом Міністрів України.

{Абзац перший частини другої статті 102 із змінами, внесеними згідно із Законом № 688-VII від 19.11.2013}

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування мають право:

встановлювати збільшені норми на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива та скрапленого газу особам, які мають право на пільги та житлові субсидії відповідно до законодавства, за рахунок та в межах коштів відповідних місцевих бюджетів;

надавати пільги на тверде та рідке пічне побутове паливо і скраплений балонний газ у натуральній формі або готівкою.

Натуральні норми забезпечення населення твердим та рідким пічним побутовим паливом і скрапленим газом, відповідно до яких населенню будуть надаватися пільги і житлові субсидії готівкою для відшкодування витрат на їх придбання, затверджуються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською і Севастопольською міськими державними адміністраціями в межах мінімальних норм та граничних показників їх вартості, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з обсягу коштів, призначених на зазначену мету.

3. За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот надаються житлові субсидії населенню та пільги ветеранам війни; особам, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"; особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; жертвам нацистських переслідувань; ветеранам військової служби; ветеранам органів внутрішніх справ; ветеранам податкової міліції; ветеранам державної пожежної охорони; ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби; ветеранам служби цивільного захисту; ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; звільненим зі служби за віком, через хворобу або за вислугою років військовослужбовцям Служби безпеки України, працівникам міліції, особам начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи; особам, звільненим із служби цивільного захисту за віком, через хворобу або за вислугою років, та які стали інвалідами під час виконання службових обов'язків; пенсіонерам з числа слідчих прокуратури; дітям (до досягнення повноліття) працівників міліції, осіб начальницького складу податкової міліції, рядового і

начальницького складу кримінально-виконавчої системи, загиблих або померлих у зв'язку з виконанням службових обов'язків, непрацездатним членам сімей, які перебували на їх утриманні; звільненим з військової служби особам, які стали інвалідами під час проходження військової служби; батькам та членам сімей військовослужбовців, військовослужбовців Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби; батькам та членам сімей осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які загинули (померли) або зникли безвісти під час виконання службових обов'язків; реабілітованим громадянам, які стали інвалідами внаслідок репресій або є пенсіонерами; громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою; пенсіонерам з числа спеціалістів із захисту рослин відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України "Про захист рослин"; громадянам відповідно до пункту "і" частини першої статті 77 Основ законодавства України про охорону здоров'я, частини п'ятої статті 29 Закону України "Про культуру", частини другої статті 30 Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу", абзацу першого частини четвертої статті 57 Закону України "Про освіту"; дітям війни; багатодітним сім'ям, дитячим будинкам сімейного типу та прийомним сім'ям, в яких не менше року проживають відповідно троє або більше дітей, а також сім'ям (крім багатодітних сімей), в яких не менше року проживають троє і більше дітей, враховуючи тих, над якими встановлено опіку чи піклування.

{Частина третя статті 102 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5428-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

4. За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу надаються житлові субсидії населенню та пільги ветеранам війни; особам, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"; особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; жертвам нацистських переслідувань; ветеранам військової служби; ветеранам органів внутрішніх справ; ветеранам податкової міліції; ветеранам державної пожежної охорони; ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби; ветеранам служби цивільного захисту; ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; звільненим зі служби за віком, у зв'язку з хворобою або за вислугою років працівникам міліції, особам начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, особам, звільненим із служби цивільного захисту за віком, через хворобу або за вислугою років, та які стали інвалідами під час виконання службових обов'язків; дітям (до досягнення повноліття) працівників міліції, осіб начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, загиблих або померлих у зв'язку з виконанням службових обов'язків, непрацездатним членам сімей, які перебували на їх утриманні; батькам та членам сімей осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які загинули (померли) або зникли безвісти під час виконання службових обов'язків; громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою; пенсіонерам з числа спеціалістів із захисту рослин відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України "Про захист рослин"; громадянам відповідно до пункту "і" частини першої статті 77 Основ законодавства України про охорону здоров'я, частини п'ятої статті 29 Закону України "Про культуру", частини другої статті 30 Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу", абзацу першого частини четвертої статті 57 Закону України "Про освіту"; багатодітним сім'ям; дитячим будинкам сімейного типу та прийомним сім'ям, в яких не менше року проживають відповідно троє або більше дітей, а також сім'ям (крім багатодітних сімей), в яких не менше

року проживають троє і більше дітей, враховуючи тих, над якими встановлено опіку чи піклування; особам, які мають таке право згідно із статтею 48 Гірничого закону України; компенсації особам, які згідно із статтями 43 і 48 Гірничого закону України мають право на безоплатне отримання вугілля або торф'яного брикету на побутові потреби, але проживають у будинках, що мають центральне опалення.

{Частина четверта статті 102 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5428-VI від 16.10.2012, № 688-VII від 19.11.2013; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5. За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг з послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг (крім пільг на одержання ліків, зубопротезування, оплату електроенергії, природного і скрапленого газу на побутові потреби, твердого та рідкого пічного побутового палива, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот) на компенсацію втрати частини доходів у зв'язку з відміною податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів та відповідним збільшенням ставок акцизного податку з пального і на компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян надаються пільги ветеранам війни; особам, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"; особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; ветеранам праці; жертвам нацистських переслідувань; ветеранам військової служби, ветеранам органів внутрішніх справ; ветеранам податкової міліції; ветеранам державної пожежної охорони; ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби; ветеранам служби цивільного захисту, ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; особам, звільненим з військової служби, які стали інвалідами під час проходження військової служби; інвалідам, дітям-інвалідам та особам, які супроводжують інвалідів I групи або дітей-інвалідів (не більше одного супроводжувачого); пенсіонерам з числа слідчих прокуратури; реабілітованим громадянам, які стали інвалідами внаслідок репресій або є пенсіонерами; громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, багатодітним сім'ям, дитячим будинкам сімейного типу та прийомним сім'ям, в яких не менше року проживають відповідно троє або більше дітей, а також сім'ям (крім багатодітних сімей), в яких не менше року проживають троє і більше дітей, враховуючи тих, над якими встановлено опіку чи піклування, а також здійснюються компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян.

{Частина п'ята статті 102 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5428-VI від 16.10.2012}

6. Кабінет Міністрів України може здійснювати перерозподіл обсягів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення державних програм соціального захисту між їх видами та між місцевими бюджетами, виходячи з фактично нарахованих обсягів відповідних пільг, субсидій і допомоги населенню в межах загального обсягу таких субвенцій.

Стаття 103. Додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг

{Назва статті 103 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1. Надання державою податкових пільг, які зменшують доходи місцевих бюджетів, має супроводжуватися наданням додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію відповідних втрат доходів місцевих бюджетів.

{Частина перша статті 103 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Статтю 103¹ виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 103². Освітня субвенція

1. Освітня субвенція спрямовується на оплату поточних видатків таких типів навчальних закладів:

- 1) загальноосвітні навчальні заклади усіх ступенів;
- 2) шкільні відділення навчально-виховних комплексів "дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад", "загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад";
- 3) спеціалізовані школи (школи-інтернати), включаючи школи-інтернати з поглибленим вивченням окремих предметів і курсів для поглибленої підготовки дітей в галузі науки і мистецтв, фізичної культури і спорту, інших галузях, ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою; ліцеї (ліцеї-інтернати); гімназії (гімназії-інтернати); колегіуми (колегіуми-інтернати);
- 4) вечірні (змінні) школи;
- 5) загальноосвітні навчальні заклади для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації: загальноосвітні школи-інтернати, загальноосвітні санаторні школи-інтернати; спеціальні загальноосвітні школи-інтернати; загальноосвітні навчальні заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячі будинки (крім дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей);
- 6) спеціальні загальноосвітні навчальні заклади для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку, навчально-реабілітаційні центри.

У разі забезпечення у повному обсязі потреби у поточних видатках на бюджетний період за рахунок зазначеної субвенції та за умови відсутності простроченої бюджетної заборгованості за захищеними видатками зазначених навчальних закладів ця субвенція може спрямовуватися на їх капітальні видатки.

{Частина першу статті 103² доповнено новим абзацом згідно із Законом № 212-VIII від 02.03.2015}

Зазначена субвенція може спрямовуватися на реалізацію заходів з оптимізації мережі зазначених навчальних закладів.

2. У законі про Державний бюджет України затверджуються обсяги освітньої субвенції окремо для бюджету Автономної Республіки Крим, обласних і районних бюджетів, міських (міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

3. Освітня субвенція розподіляється між відповідними бюджетами на основі формули, яка розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, та затверджується Кабінетом Міністрів України і має враховувати, зокрема, такі параметри:

- 1) кількість учнів загальноосвітніх навчальних закладів у міській та сільській місцевості, гірських населених пунктах;
- 2) наповнюваність класів;
- 3) коригуючі коефіцієнти приведення, що застосовуються до кількості учнів різних типів загальноосвітніх навчальних закладів та залежно від місцевості, в якій розташований заклад.

При цьому у складі зазначеної субвенції передбачається резерв коштів, обсяг якого не може перевищувати 1 відсотка загального обсягу субвенції, для здійснення видатків, що не могли бути

враховані при застосуванні формули.

4. Залишки коштів за освітньою субвенцією на кінець бюджетного періоду зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів і використовуються у наступному бюджетному періоді з урахуванням цільового призначення субвенції та на оновлення матеріально-технічної бази навчальних закладів, зазначених у частині першій цієї статті.

{Кодекс доповнено статтею 103² згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Статтю 103³ виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

Стаття 103⁴. Медична субвенція

1. Медична субвенція спрямовується на видатки місцевих бюджетів, передбачені у пункті 3 частини першої статті 89 та пункті 3 частини першої статті 90 цього Кодексу, і використовується закладами охорони здоров'я на оплату поточних видатків.

У разі забезпечення у повному обсязі потреби у поточних видатках на бюджетний період за рахунок зазначеної субвенції та за умови відсутності простроченої бюджетної заборгованості за захищеними видатками закладів охорони здоров'я ця субвенція може спрямовуватися на їх капітальні видатки.

Зазначена субвенція може спрямовуватися на здійснення заходів з оптимізації мережі закладів охорони здоров'я.

{Частина перша статті 103⁴ в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

2. У законі про Державний бюджет України затверджуються обсяги медичної субвенції окремо для бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів і районних бюджетів, міських (міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

3. Медична субвенція розподіляється між відповідними бюджетами на основі формули, яка розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, та затверджується Кабінетом Міністрів України і має враховувати, зокрема, такі параметри:

- 1) кількість населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- 2) коригуючі коефіцієнти, що враховують відмінності у вартості надання медичної допомоги;
- 3) особливості надання медичної допомоги у гірських населених пунктах.

При цьому у складі зазначеної субвенції передбачається резерв коштів, обсяг якого не може перевищувати 1 відсотка загального обсягу субвенції, для здійснення видатків, що не могли бути враховані при застосуванні формули.

4. Залишки коштів за медичною субвенцією на кінець бюджетного періоду зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів і можуть використовуватися у наступному бюджетному періоді з урахуванням цільового призначення субвенції, у тому числі на оновлення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я.

{Кодекс доповнено статтею 103⁴ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Статтю 103⁵ виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

Стаття 104. Субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування

1. Субвенція на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування надається з одного місцевого бюджету іншому для компенсації відповідних видатків.

2. Умови утримання об'єктів спільного користування чи ліквідації негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування та надання субвенції визначаються на договірних засадах між надавачем субвенції та її отримувачем.

Стаття 105. Субвенції на виконання інвестиційних проектів

1. Надання субвенцій на виконання інвестиційних проектів ґрунтується на таких основних принципах:

1) принцип об'єктивності та відкритості - отримувач субвенції визначається за прозорими процедурами;

2) принцип єдності - розподіл коштів має забезпечити реалізацію системи національних цінностей і завдань інноваційного розвитку та сприяти зменшенню відмінностей в рівні життя населення різних регіонів країни;

3) принцип збалансованого розвитку - надання державної підтримки територіям з урахуванням їх потенціалу;

4) принцип цільового використання коштів - субвенція використовується виключно на мету, визначену її надавачем, з урахуванням прогнозних та програмних документів економічного та соціального розвитку країни і відповідної території, державних цільових програм, прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди.

2. Субвенції на виконання інвестиційних проектів надаються з державного бюджету місцевим бюджетам з урахуванням таких основних засад:

1) економічної ефективності досягнення цілей інвестиційного проекту із залученням мінімального обсягу бюджетних коштів на виконання інвестиційних проектів;

2) направленості субвенції виключно на створення, приріст чи оновлення основних фондів комунальної форми власності (насамперед на завершення будівництва та реконструкції об'єктів із ступенем будівельної готовності понад 70 відсотків);

{Пункт 2 частини другої статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

3) фінансової забезпеченості інвестиційних проектів, строк впровадження яких довший, ніж бюджетний період, необхідними фінансовими ресурсами місцевих бюджетів, кредитами (позиками), залученими під державні та/або місцеві гарантії, та коштами субвенції на їх виконання впродовж усього строку впровадження;

4) рівня забезпеченості об'єктами виробничої, комунікаційної та соціальної інфраструктури, що підвищує інвестиційну привабливість території;

{Пункт 4 частини другої статті 105 в редакції Закону № 4318-VI від 12.01.2012}

{Пункт 5 частини другої статті 105 виключено на підставі Закону № 4318-VI від 12.01.2012}

6) участі бюджету - отримувача субвенції:

для бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення - не менш як 1 відсоток від обсягу такої субвенції;

{Абзац другий пункту 6 частини другої статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

для бюджету Автономної Республіки Крим, обласних і районних бюджетів, бюджетів міста Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад - не менш як 3 відсотки від обсягу такої субвенції;

{Абзац третій пункту 6 частини другої статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5428-VI від 16.10.2012, № 176-VIII від 10.02.2015}

для бюджету міста Києва - не менш як 5 відсотків від обсягу такої субвенції;

{Абзац четвертий пункту 6 частини другої статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

{Пункт 6 частини другої статті 105 в редакції Закону № 4318-VI від 12.01.2012}

7) обґрунтування спроможності подальшого утримання за рахунок коштів місцевих бюджетів об'єктів комунальної власності.

3. Розподіл субвенції на виконання інвестиційних проектів здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, з урахуванням завдань і заходів державної стратегії регіонального розвитку, регіональних стратегій розвитку на підставі формалізованих параметрів, що базуються на фактичних та прогнозних показниках економічного та соціального розвитку відповідної території (основними з яких є показники обсягу промислового виробництва, обсягу валової продукції сільського господарства, обсягу інвестицій в основний капітал, рівня щільності населення, рівня безробіття населення, доходів населення у розрахунках на одну особу, середньомісячної заробітної плати працівників).

{Частина третя статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

{Статтю 106 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Статтю 107 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 108. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів

1. Міжбюджетні трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам перераховуються з рахунків державного бюджету органами Казначейства України бюджету Автономної Республіки Крим, обласним бюджетам, бюджетам міст Києва і Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та міст обласного значення і районним бюджетам, іншим бюджетам місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти.

{Частина перша статті 108 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, реверсної дотації, а також порядок перерахування міжбюджетних трансфертів між місцевими бюджетами визначаються Кабінетом Міністрів України і мають забезпечувати своєчасність, рівномірність, гарантованість та повноту перерахування трансфертів.

Відповідно до розпису Державного бюджету України органами Казначейства України здійснюється перерахування базової дотації та реверсної дотації щодавно, а освітньої субвенції і медичної субвенції двічі на місяць.

{Абзац другий частини другої статті 108 в редакції Закону № 212-VIII від 02.03.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

{Частина друга статті 108 в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частина третю статті 108 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частина четверту статті 108 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Частина п'яту статті 108 виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

6. Кабінет Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету може здійснювати розподіл та перерозподіл обсягів субвенцій та додаткових дотацій з державного бюджету місцевим бюджетам між місцевими бюджетами у межах загального обсягу відповідних субвенцій та додаткових дотацій. При цьому обсяги субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення державних програм соціального захисту можуть перерозподілятися відповідно до частини шостої статті 102 цього Кодексу, а обсяги субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів

розподіляються у порядку, визначеному відповідним законом про місцеві вибори. Особливості розподілу обсягів освітньої субвенції і медичної субвенції щодо резерву коштів та перерозподілу обсягів таких субвенцій між місцевими бюджетами можуть визначатися законом про Державний бюджет України.

{Частина шоста статті 108 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010, № 2856-VI від 23.12.2010, № 5428-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законами № 212-VIII від 02.03.2015, № 595-VIII від 14.07.2015, № 914-VIII від 24.12.2015}

7. Місцева державна адміністрація може приймати рішення щодо розподілу та перерозподілу обсягів трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам у період між сесіями відповідної місцевої ради за умови делегування нею таких повноважень місцевій державній адміністрації з наступним внесенням змін до рішення про місцевий бюджет.

{Статтю 108 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

Розділ V.

КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Глава 17. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття 109. Повноваження Верховної Ради України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. Верховна Рада України здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства у процесі:

1) визначення Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період;

{Пункт 1 частини першої статті 109 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI від 17.05.2012}

2) розгляду проекту та прийняття закону про Державний бюджет України;

3) внесення змін до закону про Державний бюджет України;

4) виконання закону про Державний бюджет України, у тому числі шляхом заслуховування звітів про виконання Державного бюджету України (включаючи звіти головних розпорядників коштів державного бюджету про використання ними бюджетних коштів та результати виконання відповідних бюджетних програм);

5) розгляду річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України;

6) використання кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій.

Верховна Рада України здійснює контроль за діяльністю Рахункової палати щодо виконання нею повноважень, визначених законом.

{Абзац частини першої статті 109 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2592-VI від 07.10.2010; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

2. До повноважень Комітету Верховної Ради України з питань бюджету належать:

1) підготовка питання щодо Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період та попередній розгляд проекту закону про Державний бюджет України;

{Пункт 1 частини другої статті 109 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI від 17.05.2012}

2) надання до поданих на розгляд Верховної Ради України законопроектів висновків щодо їх впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини;

3) попередній розгляд річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України та підготовка проекту рішення щодо цього звіту для розгляду Верховною Радою України;

4) попередній розгляд інформації Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Казначейства України, інших центральних органів виконавчої влади про стан виконання закону про Державний бюджет України протягом відповідного бюджетного періоду;

5) взаємодія з Рахунковою палатою (включаючи попередній розгляд висновків і пропозицій Рахункової палати щодо результатів контролю за дотриманням бюджетного законодавства).

{Пункт 5 частини другої статті 109 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2592-VI від 07.10.2010; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

За зверненням Комітету Верховної Ради України з питань бюджету органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування надають інформацію про державний бюджет та місцеві бюджети, необхідну йому для підготовки та попереднього розгляду бюджетних питань.

3. Комітети Верховної Ради України беруть участь у попередньому розгляді питання щодо Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період та проекту закону про Державний бюджет України, а також попередньо розглядають питання про виконання Державного бюджету України (включаючи висновки і пропозиції Рахункової палати щодо результатів контролю за дотриманням бюджетного законодавства) в частині, що віднесена до компетенції комітетів.

{Частина третя статті 109 в редакції Закону № 2592-VI від 07.10.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI від 17.05.2012; в редакції Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

Стаття 110. Повноваження Рахункової палати з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. До повноважень Рахункової палати належить здійснення контролю за надходженням та використанням коштів Державного бюджету України, у тому числі за утворенням, обслуговуванням і погашенням державного боргу, ефективністю управління коштами державного бюджету, використанням коштів місцевих бюджетів у частині трансфертів, що надаються з державного бюджету.

2. Рахункова палата за підсумками кожного кварталу подає Верховній Раді України висновки про стан виконання закону про Державний бюджет України, а також пропозиції щодо усунення порушень, виявлених у звітному бюджетному періоді.

{Стаття 110 в редакції Законів № 2592-VI від 07.10.2010, № 176-VIII від 10.02.2015}

Стаття 111. Повноваження Міністерства фінансів України та місцевих фінансових органів з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. Міністерство фінансів України здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу як щодо державного бюджету, так і місцевих бюджетів, якщо інше не передбачено законодавством України.

Міністерство фінансів України в межах своїх повноважень забезпечує реалізацію єдиної державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства, координує та спрямовує діяльність органів виконавчої влади, уповноважених на проведення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, визначає основні організаційно-методичні засади та дає оцінку функціонуванню систем внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту, якщо інше не передбачено законодавством.

2. Місцеві фінансові органи здійснюють контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу щодо місцевих бюджетів.

3. Міністерство фінансів України та місцеві фінансові органи у встановленому законодавством порядку одержують від центральних і місцевих органів виконавчої влади,

підприємств, установ та організацій, банків та інших фінансових установ усіх форм власності пояснення, матеріали та інформацію з питань, що виникають під час складання, розгляду, затвердження і виконання бюджетів та звітування про їх виконання.

Стаття 112. Повноваження Казначейства України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. До повноважень Казначейства України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за:

1) веденням бухгалтерського обліку всіх надходжень і витрат державного бюджету та місцевих бюджетів, крім випадку, передбаченого абзацами третім і четвертим частини другої статті 78 цього Кодексу, складанням та поданням фінансової і бюджетної звітності;

{Пункт 1 частини першої статті 112 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2) бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету;

3) відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету;

4) відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);

5) відповідністю платежів взятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням.

Казначейство України в межах своїх повноважень забезпечує організацію та координацію діяльності головних бухгалтерів бюджетних установ та контроль за виконанням ними своїх повноважень шляхом оцінки їх діяльності.

{Абзац сьомий частини першої статті 112 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010}

Стаття 113. Повноваження органів державного фінансового контролю з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

{Назва статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5463-VI від 16.10.2012}

1. До повноважень органів державного фінансового контролю з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за:

{Абзац перший частини першої статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

1) цільовим та ефективним використанням коштів державного бюджету та місцевих бюджетів (включаючи проведення державного фінансового аудита);

2) цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), одержаних під державні (місцеві) гарантії;

3) достовірністю визначення потреби в бюджетних коштах при складанні планових бюджетних показників;

4) відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);

4¹) відповідністю взятих розпорядниками бюджетних коштів довгострокових зобов'язань за енергосервісом затвердженим в установленому порядку умовам закупівлі енергосервісу;

{Частину першу статті 113 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

5) веденням бухгалтерського обліку, а також складанням фінансової і бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету;

6) станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудита у розпорядників бюджетних коштів.

{Частина перша статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, щомісячно надає Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України та Міністерству фінансів України звіти про узагальнені результати контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

{Частина друга статті 113 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5463-VI від 16.10.2012}

Стаття 114. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим та відповідних місцевих рад з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. Верховна Рада Автономної Республіки Крим та відповідні місцеві ради з контролю за дотриманням бюджетного законодавства здійснюють:

1) контроль за виконанням рішення про місцевий бюджет;

2) інші повноваження, передбачені цим Кодексом, законом про Державний бюджет України та рішенням про місцевий бюджет.

Стаття 115. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів відповідних місцевих рад з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. Контроль за відповідністю бюджетному законодавству показників затверджених бюджетів, розпису бюджету, кошторисів бюджетних установ та інших документів, які використовуються у бюджетному процесі, здійснюється:

1) Радою міністрів Автономної Республіки Крим - щодо бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим значення та районних бюджетів Автономної Республіки Крим;

2) обласними державними адміністраціями - щодо районних та міських (міст обласного значення) бюджетів і бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад;

{Пункт 2 частини першої статті 115 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

3) міськими державними адміністраціями в містах Києві та Севастополі - щодо районних у цих містах бюджетів;

4) районними державними адміністраціями - щодо міських (міст районного значення), селищних, сільських бюджетів;

{Пункт 4 частини першої статті 115 із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

5) виконавчими органами міських рад - щодо бюджетів районів у містах, сіл, селищ чи міст районного значення, що входять до складу цих міст.

Глава 18. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЗАХОДИ ВПЛИВУ ЗА ВЧИНЕНІ ПОРУШЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття 116. Порухення бюджетного законодавства

1. Порухенням бюджетного законодавства визнається порушення учасником бюджетного процесу встановлених цим Кодексом чи іншим бюджетним законодавством норм щодо складання, розгляду, затвердження, внесення змін, виконання бюджету та звітування про його виконання, а саме:

- 1) включення недостовірних даних до бюджетних запитів;
- 2) порушення встановлених термінів подання бюджетних запитів або їх неподання;
- 3) визначення недостовірних обсягів бюджетних коштів при плануванні бюджетних показників;
- 4) планування надходжень або витрат державного бюджету (місцевого бюджету), не віднесених до таких цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України;
- 5) порушення встановленого порядку або термінів подання проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет) на розгляд Верховної Ради України (Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради);
- 6) порушення встановленого порядку або термінів розгляду проекту та прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);
- 7) прийняття рішення про місцевий бюджет з порушенням вимог цього Кодексу чи закону про Державний бюджет України (в тому числі щодо складання бюджету в частині міжбюджетних трансфертів);

{Пункт 7 частини першої статті 116 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

- 8) порушення вимог цього Кодексу щодо затвердження державного бюджету (місцевого бюджету) з дефіцитом або профіцитом;

- 9) включення до складу спеціального фонду бюджету надходжень з джерел, не віднесених до таких цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України;

- 10) зарахування доходів бюджету на будь-які рахунки, крім єдиного казначейського рахунка (за винятком коштів, що отримуються установами України, які функціонують за кордоном, власних надходжень державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, та у випадках, передбачених абзацами третім і четвертим частини другої статті 78 цього Кодексу), а також акумулювання їх на рахунках органів, що контролюють справляння надходжень бюджету;

{Пункт 10 частини першої статті 116 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

- 11) зарахування доходів бюджету до іншого, ніж визначено цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України, бюджету, в тому числі внаслідок здійснення поділу податків і зборів та інших доходів між бюджетами з порушенням визначених розмірів;

- 12) здійснення державних (місцевих) запозичень, надання державних (місцевих) гарантій з порушенням вимог цього Кодексу;

- 13) прийняття рішень, що призвели до перевищення граничних обсягів державного (місцевого) боргу чи граничних обсягів надання державних (місцевих) гарантій;

- 14) розміщення тимчасово вільних коштів бюджету з порушенням вимог цього Кодексу;

- 15) створення позабюджетних фондів, порушення вимог цього Кодексу щодо відкриття позабюджетних рахунків для розміщення бюджетних коштів;

- 16) порушення порядку або термінів подання, розгляду і затвердження кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету, затвердження у кошторисах показників, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями;

16¹) порушення вимог цього Кодексу щодо затвердження головними розпорядниками бюджетних коштів порядків використання бюджетних коштів;

{Частина першу статті 116 доповнено пунктом 16¹ згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

17) порушення порядку або термінів подання і затвердження паспортів бюджетних програм (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);

18) порушення встановлених термінів доведення документів про обсяги бюджетних асигнувань до розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня або одержувачів бюджетних коштів;

19) порушення порядку та термінів відкриття (закриття) рахунків в органах Казначейства України;

20) взяття зобов'язань без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України;

21) порушення порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань, включаючи необґрунтовану відмову в реєстрації або несвоєчасну реєстрацію бюджетних зобов'язань;

22) порушення вимог цього Кодексу при здійсненні попередньої оплати за товари, роботи та послуги за рахунок бюджетних коштів, а також порушення порядку і термінів здійснення такої оплати;

23) здійснення платежів за рахунок бюджетних коштів без реєстрації бюджетних зобов'язань, за відсутності підтвердних документів чи при включенні до платіжних документів недостовірної інформації, а також безпідставна відмова у проведенні платежу органами Казначейства України;

24) нецільове використання бюджетних коштів;

25) порушення вимог цього Кодексу при здійсненні витрат державного бюджету (місцевого бюджету) у разі несвоєчасного набрання чинності законом про Державний бюджет України (несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет);

26) надання кредитів з бюджету чи повернення кредитів до бюджету з порушенням вимог цього Кодексу та/або встановлених умов кредитування бюджету;

27) здійснення бюджетними установами запозичень у будь-якій формі або надання бюджетними установами юридичним чи фізичним особам кредитів з бюджету всупереч цьому Кодексу;

28) здійснення видатків, кредитування місцевого бюджету, які відповідно до цього Кодексу мають проводитися з іншого бюджету;

29) здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням всупереч цьому Кодексу чи закону про Державний бюджет України;

30) порушення вимог цього Кодексу щодо виділення коштів з резервного фонду бюджету;

31) порушення встановлених вимог щодо застосування бюджетної класифікації;

32) включення недостовірних даних до звітів про виконання державного бюджету (місцевого бюджету), річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет), а також порушення порядку та термінів подання таких звітів;

33) порушення встановлених вимог щодо ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів;

34) порушення встановлених порядку або термінів подання фінансової і бюджетної звітності бюджетних установ, а також подання такої звітності у неповному обсязі;

35) невідповідність даних, наведених у фінансовій і бюджетній звітності бюджетних установ, даним бухгалтерського обліку;

36) включення недостовірних даних до звітів про виконання паспортів бюджетних програм (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), а також порушення порядку та термінів подання таких звітів;

37) видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону;

38) здійснення видатків на утримання бюджетної установи одночасно з різних бюджетів всупереч цьому Кодексу чи закону про Державний бюджет України;

39) порушення вимог статті 28 цього Кодексу щодо оприлюднення та доступності інформації про бюджет;

40) інші випадки порушення бюджетного законодавства учасником бюджетного процесу.

Стаття 117. Заходи впливу за порушення бюджетного законодавства

1. За порушення бюджетного законодавства до учасників бюджетного процесу можуть застосовуватися такі заходи впливу:

1) попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення бюджетного законодавства - застосовується в усіх випадках виявлення порушень бюджетного законодавства. Виявлені порушення бюджетного законодавства мають бути усунені в строк до 30 календарних днів;

2) зупинення операцій з бюджетними коштами - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначені пунктами 1-3, 10, 11, 14-29, 32-36, 38 і 40 частини першої статті 116 цього Кодексу, у порядку, встановленому статтею 120 цього Кодексу;

3) призупинення бюджетних асигнувань - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначені пунктами 20, 22-29, 38 і 40 частини першої статті 116 цього Кодексу.

Призупинення бюджетних асигнувань передбачає припинення повноважень на взяття бюджетного зобов'язання на відповідну суму на строк від одного до трьох місяців у межах поточного бюджетного періоду шляхом внесення змін до розпису бюджету (кошторису) у порядку, встановленому Міністерством фінансів України;

4) зменшення бюджетних асигнувань - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначені пунктом 24 (стосовно розпорядників бюджетних коштів), пунктом 29 та пунктом 38 частини першої статті 116 цього Кодексу.

Зменшення бюджетних асигнувань передбачає позбавлення повноважень на взяття бюджетного зобов'язання на відповідну суму на строк до завершення поточного бюджетного періоду шляхом внесення змін до розпису бюджету (кошторису) та у разі необхідності з подальшим внесенням змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

5) повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначене пунктом 24 (щодо субвенцій та коштів, наданих одержувачам бюджетних коштів) частини першої статті 116 цього Кодексу, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

6) зупинення дії рішення про місцевий бюджет - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначене пунктом 7 частини першої статті 116 цього Кодексу, у порядку, встановленому статтею 122 цього Кодексу;

7) безспірне вилучення коштів з місцевих бюджетів - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначене пунктом 28 частини першої статті 116 цього Кодексу.

Безспірне вилучення коштів з місцевих бюджетів передбачає стягнення органами Казначейства України коштів з місцевих бюджетів до державного бюджету, в тому числі і за

рахунок зменшення обсягу трансфертів (базової дотації) місцевим бюджетам на відповідну суму, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

{Абзац другий пункту 7 частини першої статті 117 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

8) інші заходи впливу, які можуть бути визначені законом про Державний бюджет України, - застосовуються за порушення бюджетного законодавства згідно із таким законом.

Стаття 118. Застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства

1. Попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення бюджетного законодавства може застосовуватися учасниками бюджетного процесу, уповноваженими цим Кодексом на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

2. Рішення про застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, визначених пунктами 2-5 та 7 частини першої статті 117 цього Кодексу, приймається Міністерством фінансів України, органами Казначейства України, органами державного фінансового контролю, місцевими фінансовими органами, головними розпорядниками бюджетних коштів у межах встановлених їм повноважень на підставі протоколу про порушення бюджетного законодавства або акта ревізії та доданих до них матеріалів. Рішення набирає чинності з дня його підписання.

{Абзац перший частини другої статті 118 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3614-VI від 07.07.2011, № 5463-VI від 16.10.2012}

Форма та порядок складання протоколу про порушення бюджетного законодавства встановлюються Міністерством фінансів України.

3. Не допускається застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, визначених статтею 117 цього Кодексу, за раніше виявлені і усунені порушення бюджетного законодавства.

4. Інформація про результати здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства оприлюднюється органами, уповноваженими на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, якщо інше не передбачено законом.

Стаття 119. Нецільове використання бюджетних коштів

1. Нецільовим використанням бюджетних коштів є їх витрачання на цілі, що не відповідають:

бюджетним призначенням, встановленим законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет);

напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі) або в порядку використання бюджетних коштів;

{Абзац третій частини першої статті 119 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

бюджетним асигнуванням (розпису бюджету, кошторису, плану використання бюджетних коштів).

Стаття 120. Зупинення операцій з бюджетними коштами

1. Зупинення операцій з бюджетними коштами полягає у зупиненні будь-яких операцій із здійснення платежів з рахунку порушника бюджетного законодавства. Механізм зупинення операцій з бюджетними коштами визначається Кабінетом Міністрів України.

2. Зупинення операцій з бюджетними коштами можливе на строк до 30 днів у межах поточного бюджетного періоду, якщо інше не передбачено законом.

Стаття 121. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства

1. Посадові особи, з вини яких допущено порушення бюджетного законодавства, несуть цивільну, дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з законом.

2. Порушення бюджетного законодавства, вчинене розпорядником чи одержувачем бюджетних коштів, може бути підставою для притягнення до відповідальності згідно з законами України його керівника чи інших відповідальних посадових осіб, залежно від характеру вчинених ними діянь.

Стаття 122. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства в частині міжбюджетних трансфертів

{Назва статті 122 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

1. У разі порушення вимог цього Кодексу та закону про Державний бюджет України щодо складання відповідного бюджету в частині міжбюджетних трансфертів Кабінету Міністрів України надається право протягом місяця з дня набрання чинності рішенням про бюджет Автономної Республіки Крим, обласний бюджет, бюджети міст Києва та Севастополя звернутися до суду з одночасним клопотанням про невідкладне зупинення дії рішення про відповідний місцевий бюджет до закінчення судового розгляду справи. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації до запровадження інституту представника Президента України наступного дня після підписання Головою Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради рішення про місцевий бюджет або внесення до нього змін надсилають його Міністерству фінансів України.

{Частина перша статті 122 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

2. У разі порушення вимог щодо складання бюджету згідно із цим Кодексом та законом про Державний бюджет України в частині міжбюджетних трансфертів Голові Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голові обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій надається право протягом місяця з дня набрання чинності рішенням про районний, міський (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення), районний у містах Києві та Севастополі бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, звернутися до суду з одночасним клопотанням про невідкладне зупинення дії рішення про відповідний місцевий бюджет до закінчення судового розгляду справи. Районні державні адміністрації до запровадження інституту представника Президента України, виконавчі органи міських (міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення), районних у містах Києві та Севастополі рад, рад об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, наступного дня після підписання керівником відповідної місцевої ради рішення про місцевий бюджет або внесення до нього змін надсилають його Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям.

{Частина друга статті 122 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; в редакції Закону № 837-VIII від 26.11.2015}

3. У разі порушення вимог щодо складання бюджету згідно з цим Кодексом, законом про Державний бюджет України чи рішенням районної, міської (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) ради про бюджет в частині міжбюджетних трансфертів голові районної державної адміністрації, голові виконавчого органу міської (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) ради надається право протягом місяця з дня набрання чинності рішенням про міський (міст районного значення), сільський, селищний та районний у місті бюджети звернутися до суду з одночасним клопотанням про невідкладне зупинення дії рішення про відповідний місцевий бюджет до закінчення судового розгляду справи. Виконавчі органи міських міст районного значення, сільської, селищної, районної у місті рад наступного дня після підписання керівником рішення про відповідний бюджет або внесення до нього змін надсилають його районній державній адміністрації чи виконавчому органу міської (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) ради.

4. У разі зупинення рішення про місцевий бюджет витрати місцевого бюджету здійснюються у порядку, визначеному статтею 79 цього Кодексу.

{Текст статті 122 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

Стаття 123. Відповідальність органів Казначейства України

1. Органи Казначейства України несуть відповідальність за:

1) невиконання вимог щодо ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів;

2) несвоєчасність подання звітності про виконання бюджетів;

3) здійснення витрат з перевищенням показників, затверджених розписом бюджету;

4) порушення в процесі контролю за бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету та здійсненні платежів за бюджетними зобов'язаннями розпорядників бюджетних коштів відповідно до бюджетних асигнувань;

5) недотримання порядку казначейського обслуговування державного і місцевих бюджетів.

2. Керівники органів Казначейства України несуть персональну відповідальність у разі вчинення ними порушення бюджетного законодавства та невиконання вимог щодо казначейського обслуговування державного і місцевих бюджетів, встановлених цим Кодексом.

Стаття 124. Оскарження рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства

1. Рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства може бути оскаржено у порядку, встановленому законом. Рішення може бути оскаржено в органі, що його виніс, або в суді протягом 10 днів з дня його винесення, якщо інше не передбачено законом.

2. Оскарження рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства не зупиняє виконання зазначеного рішення.

3. У разі визнання судом рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства повністю чи частково незаконним особою, щодо якої воно було винесено, поновлюються обмежені таким рішенням права.

4. Рішення суду може бути оскаржено у порядку, встановленому законом.

Розділ VI. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Кодекс набирає чинності з 1 січня 2011 року, крім:

пункту 10 частини другої статті 69, а також пункту 20¹ частини першої статті 87 та пункту 20¹ частини першої статті 91 (в редакції Закону України від 16 жовтня 2012 року № 5428-VI) цього Кодексу, які набирають чинності з 1 січня 2014 року;

пункту 2 частини другої статті 60 та пункту 5 частини другої статті 61, які набирають чинності з 1 січня 2017 року.

{Абзац третій пункту 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

{Пункт 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010; в редакції Закону № 5428-VI від 16.10.2012}

2. Визнати таким, що втратив чинність, Бюджетний кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 37-38, ст. 189 із наступними змінами).

3. Установити, що положення частини четвертої статті 17 цього Кодексу не застосовуються при наданні державних гарантій за кредитами (позиками) суб'єктів господарювання, що забезпечують реалізацію міжнародного проекту "Циклон-4".

{Пункт 3 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законами № 3172-VI від 05.04.2011, № 163-VII від 04.04.2013, № 79-VIII від 28.12.2014, № 176-VIII від 10.02.2015}

3¹. Установити, що положення частини тринадцятої статті 17 цього Кодексу не застосовуються в разі розстрочення сплати заборгованості державного підприємства "Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод імені О.М. Макарова" перед державою за кредитом, залученим 2 лютого 2004 року в компанії "Colvis Finance Limited" (Великобританія) під державну гарантію.

{Розділ VI доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 3396-VI від 19.05.2011}

3². Установити, що положення абзаців другого і третього частини першої і частини п'ятої статті 16 цього Кодексу не застосовуються щодо кредитів (позик), залучених на підставі міжнародних договорів України.

{Розділ VI доповнено пунктом 3² згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

3³. Установити, що для цілей цього Кодексу заборгованість України перед Міжнародним валютним фондом:

за кредитами, отриманими Кабінетом Міністрів України, та за розподілом спеціальних прав запозичень, використаних Кабінетом Міністрів України, належить до державного боргу;

за кредитами, отриманими Національним банком України з метою підтримки платіжного балансу і реалізації грошово-кредитної політики, та за розподілом спеціальних прав запозичень належить до гарантованого державою боргу.

{Розділ VI доповнено пунктом 3³ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

3⁴. Установити, що до 1 січня 2017 року положення цього Кодексу не застосовуються при наданні державних гарантій з метою формування стабілізаційного (резервного) енергетичного фонду. Надання таких державних гарантій здійснюється виключно у межах і за напрямками, що визначені законом про Державний бюджет України.

Гарантійні зобов'язання, що виникають у зв'язку з реалізацією цього пункту, належать до гарантованого державою боргу.

{Розділ VI доповнено пунктом 3⁴ згідно із Законом № 937-VIII від 26.01.2016}

4. Установити, що у разі перевищення граничної величини, визначеної абзацом першим частини третьої статті 18 цього Кодексу, станом на 1 січня 2011 року Верховна Рада Автономної Республіки Крим, міська рада зобов'язані вжити заходів для приведення обсягу відповідного боргу у відповідність із положеннями цього Кодексу протягом трьох наступних бюджетних періодів.

4¹. Установити, що:

перерозподіл видатків між місцевими, апеляційними судами у межах загального обсягу бюджетних призначень за відповідною бюджетною програмою окремо за загальним та спеціальним фондами державного бюджету здійснюється Державною судовою адміністрацією України.

{Абзац другий пункту 4¹ розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

{Абзац третій пункту 4¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

{Розділ VI доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010}

{Пункт 5 розділу VI виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

{Пункт 5¹ розділу VI виключено на підставі Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

6. Установити, що Кабінет Міністрів України після завершення адміністративно-територіальної реформи в частині укрупнення адміністративно-територіальних одиниць та набрання чинності відповідними змінами до законів з питань місцевого самоврядування визначає у проекті закону про Державний бюджет України обсяги міжбюджетних трансфертів для бюджетів нових укрупнених адміністративно-територіальних одиниць, що створилися.

7. Установити, що Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад забезпечують відповідно до законодавства України надання пільг окремим категоріям громадян шляхом запровадження соціальних карток та проведення видатків відповідно до цього Кодексу виключно із застосуванням Єдиного державного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на пільги.

8. Кабінет Міністрів України має право встановлювати розміри соціальних виплат, не визначені законом, в абсолютних сумах у межах бюджетних призначень, встановлених за відповідними бюджетними програмами, до законодавчого врегулювання такого питання.

9. Установити, що до законодавчого врегулювання безспірного списання коштів бюджету та відшкодування збитків, завданих бюджету:

1) рішення суду про стягнення (арешт) коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) виконується виключно Казначейством України. Зазначені рішення передаються до Казначейства України для виконання.

Безспірне списання коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) здійснюється Казначейством України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, за черговістю надходження таких рішень, щодо видатків бюджету - в межах відповідних бюджетних призначень та наданих бюджетних асигнувань.

Видатки бюджетних установ, щодо яких прийнято рішення про накладення на них арешту, дозволяється здійснювати в частині видатків, які статтею 55 цього Кодексу визначено як захищені, у разі зазначення про це у судовому рішенні;

2) відшкодування відповідно до закону шкоди, завданої фізичній чи юридичній особі внаслідок незаконно прийнятих рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування), а також їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень, здійснюється державою (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування) за рахунок коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) в межах бюджетних призначень за рішенням суду у розмірі, що не перевищує суми реальних збитків, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Якщо для відшкодування такої шкоди необхідні додаткові кошти понад обсяг бюджетних призначень, в установленому законодавством порядку подаються відповідні пропозиції щодо внесення змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) та/або виділення коштів з резервного фонду державного бюджету (місцевого бюджету);

3) у разі безспірного списання коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) Казначейство України відображає в обліку відповідні бюджетні зобов'язання розпорядника бюджетних коштів, з вини якого виникли такі зобов'язання. Погашення таких бюджетних зобов'язань здійснюється виключно за рахунок бюджетних асигнувань цього розпорядника бюджетних коштів. Одночасно розпорядник бюджетних коштів зобов'язаний привести у відповідність з бюджетними асигнуваннями інші взяті бюджетні зобов'язання;

4) списання коштів за відповідним рішенням суду на користь працівників, військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу бюджетної установи, які мають право на безоплатне або пільгове матеріальне і побутове забезпечення, здійснюється Казначейством України з рахунків відповідного розпорядника бюджетних коштів в межах його бюджетних асигнувань;

5) списання коштів з бюджету за рішенням суду щодо повернення платнику податків надмірно та/або помилково сплачених податків і зборів та інших доходів бюджету провадиться у межах надмірно та/або помилково сплачених ним до бюджету коштів;

б) повернення за рішенням суду вартості конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна здійснюється у розмірах сум коштів, що надійшли до бюджету від реалізації цього майна, за вирахуванням сум податків і зборів, що були нараховані відповідно до законодавства, але не сплачені на момент реалізації.

Оцінка конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Реалізація конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Відшкодування витрат, пов'язаних з транспортуванням, зберіганням, експертною оцінкою, сертифікацією конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна, здійснюється за рахунок бюджетних призначень уповноважених органів державної влади в порядку, встановленому Міністерством фінансів України.

Керівники установ, відповідальні посадові, службові особи, які здійснюють облік, розпорядження, зберігання та реалізацію конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна, при здійсненні таких повноважень несуть відповідальність за вчинені дії або бездіяльність відповідно до законодавства;

7) повернення за рішенням суду конфіскованої (вилученої) національної та іноземної валюти здійснюється Казначейством України у валюті платежу, яка була зарахована до державного бюджету, або за заявою одержувача у гривневому еквіваленті за офіційним обмінним курсом Національного банку України відповідно до законодавства;

8) рішення суду, що передбачають списання коштів за видатками, бюджетні призначення щодо яких не визначені законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), підлягають оскарженню органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) в апеляційному, касаційному порядку.

Списання коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) на виконання рішень судів здійснюється з часу встановлення щодо таких видатків бюджетних призначень у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет) або у змінах до них;

9) кошти, відшкодовані державою з державного бюджету (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування з місцевих бюджетів) згідно з цим пунктом, вважаються збитками державного бюджету (місцевих бюджетів). За поданням Казначейства України органи прокуратури звертаються в інтересах держави до суду з позовами про відшкодування збитків, завданих державному бюджету (місцевим бюджетам);

10) посадові та службові особи органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування), дії яких завдали шкоди, що відшкодована з бюджету, несуть цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність згідно з законом.

У разі встановлення в діях посадової, службової особи органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування) складу злочину за обвинувальним вироком суду щодо неї, який набрав законної сили, лише до такої особи може бути пред'явлено вимоги фізичних і юридичних осіб щодо відшкодування упущеної майнової вигоди та моральної шкоди у встановленому порядку.

У разі встановлення в діях посадової, службової особи органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування) складу злочину за обвинувальним вироком суду щодо неї, який набрав законної сили, органи державної влади (органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування) в установленому законодавством порядку реалізують право зворотної вимоги (регресу) до цієї особи щодо відшкодування збитків, завданих державному бюджету (місцевим бюджетам), у розмірі виплаченого відшкодування, якщо інше не встановлено законодавством.

Органи державної влади (органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування) після виконання рішень суду про стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного бюджету (місцевих бюджетів), у випадках, визначених цим

пунктом, проводять службове розслідування щодо причетних посадових, службових осіб цих органів, якщо рішенням суду не встановлено в діях посадових, службових осіб складу злочину.

За результатами службового розслідування органи державної влади (органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування) та органи Казначейства України у місячний строк можуть звернутися до суду з позовною заявою про відшкодування збитків, завданих державному бюджету (місцевим бюджетам), з пред'явленням зворотної вимоги (регресу) у розмірі виплаченого відшкодування до посадових, службових осіб цих органів, винних у завданні збитків (крім відшкодування виплат, пов'язаних із трудовими відносинами та відшкодуванням моральної шкоди).

{Абзац п'ятий підпункту 10 пункту 9 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 1697-VII від 14.10.2014}

Якщо збитки, завдані державному бюджету (місцевому бюджету), є результатом спільних дій або бездіяльності кількох посадових та службових осіб, що призвели до завдання шкоди фізичним чи юридичним особам, такі посадові та службові особи несуть солідарну відповідальність згідно з Цивільним кодексом України та іншими законодавчими актами України.

9¹. Установити, що кошти фінансового резерву для зняття з експлуатації атомних блоків, що формується відповідно до Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки", Державне підприємство "Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом" перераховує до спеціального фонду Державного бюджету України. Для зарахування цих коштів Казначейство України відкриває відповідний бюджетний рахунок за надходженнями.

{Розділ VI доповнено пунктом 9¹ згідно із Законом № 2856-VI від 23.12.2010}

10. Кабінету Міністрів України до 1 березня 2015 року забезпечити:

проведення інвентаризації всіх нормативно-правових актів, що регламентують застосування галузевих нормативів при здійсненні видатків місцевих бюджетів, зокрема щодо мережі бюджетних установ, педагогічного навантаження, нормативів витрат бюджетних установ, та встановлення мінімального і максимального значення таких нормативів залежно від обсягів фінансових ресурсів;

затвердження державних соціальних стандартів і нормативів відповідно до статті 94 цього Кодексу в описовому та вартісному вигляді за кожним із делегованих державою місцевому самоврядуванню повноважень у розрахунку на середньостатистичну адміністративно-територіальну одиницю. Внести відповідні зміни до нормативно-правових актів, що регламентують застосування галузевих стандартів надання соціальних послуг та нормативів при здійсненні видатків з місцевих бюджетів, зокрема щодо мережі, штатних нормативів, робочого навантаження, нормативів витрат бюджетних установ, передбачивши можливість щорічного коригування вартісної величини державних соціальних стандартів залежно від зміни цін та інших умов їх формування.

{Пункт 10 розділу VI в редакції Законів № 5428-VI від 16.10.2012, № 79-VIII від 28.12.2014}

11. Кабінету Міністрів України протягом року розробити проекти законів України з питань охорони здоров'я, передбачивши здійснення заходів щодо:

передачі відомчих установ та закладів охорони здоров'я (крім установ та закладів Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, закладів (установ) охорони здоров'я Державного управління справами, Національної академії наук України, клінік науково-дослідних інститутів Національної академії медичних наук України) до сфери управління центрального органу виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я;

{Абзац другий пункту 11 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законами № 212-VIII від 02.03.2015, № 288-VIII від 07.04.2015, № 914-VIII від 24.12.2015}

переходу у використанні бюджетних коштів від утримання державних та комунальних лікувально-профілактичних закладів до оплати відповідних медичних послуг (із зміною організаційно-правових форм господарювання таких закладів);

запровадження нового механізму фінансового забезпечення первинної медико-санітарної допомоги;

підготовки умов для переходу на страхову модель охорони здоров'я.

12. На період реалізації Закону України "Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві":

1) Кабінет Міністрів України має право змінювати розмежування видатків на охорону здоров'я між місцевими бюджетами пілотних регіонів, встановлене статтями 89 та 90 цього Кодексу, та визначати особливості фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я, що є учасниками пілотного проекту;

2) визначити видатки загального фонду місцевих бюджетів пілотних регіонів на охорону здоров'я захищеними;

3) до видатків, що здійснюються з обласних бюджетів, бюджету міста Києва та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, належать видатки на вторинну (спеціалізовану), третинну (високоспеціалізовану) та екстрену медичну допомогу (заклади охорони здоров'я пілотних регіонів, які забезпечують надання відповідно вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) та екстреної медичної допомоги);

{Розділ VI доповнено пунктом 12 згідно із Законом № 3612-VI від 07.07.2011 - зміна діє до 31 грудня 2014 року}

4) податок на доходи фізичних осіб (крім податку, визначеного пунктом 1¹ частини другої статті 29 цього Кодексу), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на території міст обласного значення пілотних регіонів, як виняток з положень частини другої статті 65 та підпункту 1 частини першої статті 66 цього Кодексу зараховується у розмірі: 50 відсотків - до обласних бюджетів та 50 відсотків - до бюджетів міст обласного значення;

{Пункт 12 розділу VI доповнено підпунктом 4 згідно із Законом № 3828-VI від 06.10.2011; в редакції Закону № 1588-VII від 04.07.2014}

5) до завершення реорганізації закладів охорони здоров'я у пілотних регіонах обласна рада може передавати кошти на здійснення видатків місцевих бюджетів щодо утримання закладів охорони здоров'я районній, міській (міста обласного значення) раді у вигляді міжбюджетного трансферту відповідно до районного, міського (міста обласного значення) бюджету;

{Пункт 12 розділу VI доповнено підпунктом 5 згідно із Законом № 3828-VI від 06.10.2011}

6) у разі несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет у пілотних регіонах положення статті 79 цього Кодексу застосовуються з урахуванням зміни розмежування видатків на охорону здоров'я між районними бюджетами, бюджетами міст обласного значення та обласним бюджетом.

{Пункт 12 розділу VI доповнено підпунктом 6 згідно із Законом № 3828-VI від 06.10.2011}

12¹. Кабінету Міністрів України до 1 січня 2013 року встановити перелік квазіфіскальних операцій і органів влади (управління), відповідальних за проведення оцінки можливого впливу таких операцій на показники бюджету.

{Розділ VI доповнено пунктом 12¹ згідно із Законом № 3614-VI від 07.07.2011}

{Пункт 13 розділу VI виключено на підставі Закону № 3828-VI від 06.10.2011}

14. Установити, що:

1) Кабінет Міністрів України забезпечує подання проектів бюджетів та кошторисів фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування на плановий рік Верховній Раді України та Президенту України не пізніше 15 вересня року, що передує

плановому, разом з матеріалами, що згідно із статтею 38 цього Кодексу додаються до проекту закону про Державний бюджет України;

{Підпункт 1¹ пункту 14 розділу VI виключено на підставі Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

2) кошти фондів загальнообов'язкового державного соціального та пенсійного страхування обслуговуються органами Казначейства України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Платежі проводяться за такою пріоритетністю:

соціальні виплати застрахованим особам (членам їхніх сімей, іншим особам), у яких виникає право на отримання соціального забезпечення, визначеного законодавством;

оплата праці працівників фондів, нарахування на оплату праці, оплата комунальних послуг та енергоносіїв;

інші платежі;

{Підпункт 2 пункту 14 розділу VI в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3) фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування щокварталу подають Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті, Міністерству фінансів України, та Казначейству України звіти про виконання бюджетів та кошторисів відповідних фондів у порядку та терміни, встановлені Міністерством фінансів України.

{Розділ VI доповнено пунктом 14 згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}

15. Дозволити Київській міській раді, як виняток з положень статей 72 та 74 цього Кодексу, здійснити у 2012 році запозичення до загального фонду бюджету міста Київ для погашення заборгованості за вексельними розрахунками з відшкодування різниці в тарифах на теплову енергію.

{Розділ VI доповнено пунктом 15 згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012}

15¹. Дозволити Міністерству фінансів України, як виняток з положень статті 41 цього Кодексу, здійснювати у першому кварталі 2016 року державні запозичення у межах загального обсягу витрат на обслуговування та погашення державного боргу у відповідному періоді.

{Розділ VI доповнено пунктом 15¹ згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

16. Установити, що на період дії Закону України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України" норми цього Кодексу, що поширюються на Автономну Республіку Крим та місто Севастополь, застосовуються в особливому порядку.

{Розділ VI доповнено пунктом 16 згідно із Законом № 1636-VII від 12.08.2014}

17. Установити, що:

1) надходження нарахованих сум за останній звітний (податковий) період 2014 року, податкового боргу, повернення помилково або надміру сплачених сум з:

акцизного податку з операцій з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами,

збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства,

збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності,

{Абзац п'ятий підпункту 1 пункту 17 розділу VI виключено на підставі Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

{Абзац шостий підпункту 1 пункту 17 розділу VI виключено на підставі Закону № 176-VIII від 10.02.2015}

зараховуються (здійснюються) до/з державного та/або місцевих бюджетів у порядку та на умовах, які діяли до 1 січня 2015 року;

2) надходження нарахованих сум за останній звітний (податковий) період 2014 року, податкового боргу, повернення помилково або надміру сплачених сум з:

збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками - як акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) за електричну енергію,

екологічного податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення від:

- здійснення торгівлі на митній території України паливом власного виробництва та/або виробленим з давальницької сировини - як акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) з інших нафтопродуктів,

- ввезення палива на митну територію України - як акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) з інших нафтопродуктів,

плати за користування надрами - як рентної плати за користування надрами,

збору за користування радіочастотним ресурсом України - як рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України,

збору за спеціальне використання води - як рентної плати за спеціальне використання води,

збору за спеціальне використання лісових ресурсів - як рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів,

збору за першу реєстрацію транспортного засобу - як акцизного податку з вироблених в Україні або ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції),

плати за землю - як податку на майно,

фіксованого сільськогосподарського податку - як єдиного податку з сільськогосподарських товаровиробників

зараховуються (здійснюються) до/з державного та/або місцевих бюджетів у пропорціях, встановлених нормами цього Кодексу, що діють з 1 січня 2015 року.

{Розділ VI доповнено пунктом 17 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

17¹. Установити, що надходження нарахованих сум за останній звітний (податковий) період 2015 року, податкового боргу, повернення помилково або надміру сплачених сум з рентної плати за транзитне транспортування трубопроводами природного газу територією України та збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності зараховуються (здійснюються) до/з державного бюджету у порядку та на умовах, які діяли до 1 січня 2016 року.

{Розділ VI доповнено пунктом 17¹ згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

18. Установити, що програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів, які мають взаємовідносини з державним бюджетом, застосовується, починаючи із складання проектів місцевих бюджетів на 2017 рік.

{Розділ VI доповнено пунктом 18 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

19. Протягом трьох років після набрання чинності Законом України "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформування міжбюджетних відносин" у законі про Державний бюджет України передбачати стабілізаційну дотацію (як додаткову дотацію з державного бюджету місцевим бюджетам) в обсязі не менше 1 відсотка обсягу надходжень податків та зборів до місцевих бюджетів для покриття можливих фактичних диспропорцій при запровадженні нової моделі взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами.

{Абзац перший пункту 19 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015}

Порядок та умови надання стабілізаційної дотації визначаються Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

{Розділ VI доповнено пунктом 19 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

20. Установити, що у 2016 році з бюджетів сіл, селищ, міст районного значення можуть здійснюватися видатки, визначені:

{Абзац перший пункту 20 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 837-VIII від 26.11.2015}

{Абзац другий пункту 20 розділу VI виключено на підставі Закону № 837-VIII від 26.11.2015}

підпунктом "а" пункту 2 частини першої статті 89 цього Кодексу, а також підпунктом "б" пункту 2 в частині утримання навчально-виховних комплексів "дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад", "загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад", за умови, що загальноосвітній навчальний заклад - I ступеня;

{Абзац третій пункту 20 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 212-VIII від 02.03.2015}

пунктом 5 частини першої статті 89 цього Кодексу в частині утримання сільських, селищних та міських палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля, інших клубних закладів та бібліотек.

За зверненням сільської, селищної, міської (міста районного значення) ради районна (міська) рада приймає рішення про передачу коштів на здійснення таких видатків сільській, селищній, міській (міста районного значення) раді та у районному (міському) бюджеті затверджує обсяги міжбюджетних трансфертів з районного бюджету бюджетам місцевого самоврядування (з бюджету міста обласного значення бюджетам адміністративно підпорядкованих йому сіл, селищ і міст). При цьому обсяги зазначених міжбюджетних трансфертів визначаються за формулою, яка затверджується відповідною районною (міською) радою у додатку до рішення про місцевий бюджет, та не можуть бути меншими обсягів таких міжбюджетних трансфертів або видатків районного (міського) бюджету (якщо видатки для зазначених установ здійснювалися з районних (міських) бюджетів) на утримання зазначених установ, передбачених на 2015 рік.

{Абзац п'ятий пункту 20 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015; в редакції Законів № 212-VIII від 02.03.2015, № 837-VIII від 26.11.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

{Розділ VI доповнено пунктом 20 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

21. Установити, що погашення заборгованості за середньостроковими позиками (крім заборгованості бюджетів Автономної Республіки Крим) перед державним бюджетом, яка знаходиться на обліку в Казначействі України, не здійснюється до законодавчого врегулювання цього питання.

{Розділ VI доповнено пунктом 21 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

22. Установити, що в умовах воєнного стану:

1) не застосовуються такі норми цього Кодексу:

абзац третій частини другої статті 4;

стаття 23 щодо обов'язковості погодження з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету рішення Кабінету Міністрів України про перерозподіл видатків бюджету і надання кредитів з бюджету;

частина третя статті 24;

частина третя статті 27;
частина перша статті 52;
частина друга статті 54;
стаття 55;

2) Кабінет Міністрів України може приймати рішення:

за погодженням з Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України щодо скорочення видатків і кредитування державного бюджету та їх спрямування до резервного фонду державного бюджету з метою використання на потреби Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних та інших державних органів, залучених до виконання завдань щодо відсічі збройної агресії, забезпечення недоторканності державного кордону та захисту держави (до початку роботи Верховної Ради України);

щодо порядку застосування і розмірів державних соціальних стандартів та гарантій, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування;

3) міжбюджетні відносини регулюються відповідно до закону про Державний бюджет України на відповідний період на засадах, що забезпечують виконання органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування покладених на них завдань і функцій у такий період;

4) виконання повноважень органами Казначейства України на відповідній території України може здійснюватися в особливому режимі у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Розділ VI доповнено пунктом 22 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

23. Установити, що частина третя статті 24 цього Кодексу не застосовується у разі здійснення згідно із законом заходів з часткової мобілізації.

{Розділ VI доповнено пунктом 23 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

24. Установити, що виконання державного бюджету та місцевих бюджетів у населених пунктах Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України, здійснюється з урахуванням таких особливостей:

{Абзац перший пункту 24 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 714-VIII від 06.10.2015}

1) витрати державного бюджету, у тому числі в частині трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, здійснюються після повернення територій під контроль державної влади;

2) перерахування трансфертів місцевим бюджетам, передбачених у законі про Державний бюджет України, здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України;

3) за рішеннями Президента України, відповідних органів державної влади або їх посадових осіб може запроваджуватися особливий порядок діяльності учасників бюджетного процесу на відповідній території України та/або відбуватися зупинення, поновлення їхньої діяльності, їх переміщення, реорганізація, ліквідація;

4) тимчасово, до повернення населених пунктів під контроль державної влади, залишки коштів місцевих бюджетів таких населених пунктів, що обліковуються станом на 1 січня 2016 року на рахунках в органах Казначейства України, зараховуються до спеціального фонду відповідних обласних бюджетів Донецької та Луганської областей. Залишки коштів перераховуються органами Казначейства України і відображаються ними у бухгалтерському обліку та звітності про виконання місцевих бюджетів за класифікацією фінансування бюджету. Зараховані до обласних бюджетів залишки коштів спрямовуються на:

відновлення об'єктів соціальної і транспортної інфраструктури, житлового фонду, систем забезпечення життєдіяльності, включаючи їх утримання, та соціально-економічний розвиток Донецької та Луганської областей;

погашення з обласного бюджету Донецької області місцевого боргу Донецької міської ради, що виник за кредитом, отриманим у публічному акціонерному товаристві "Державний експортно-імпорتنний банк України" (кредитний договір № 151110K26 від 5 листопада 2010 року). Уповноважити Донецьку обласну державну адміністрацію, Донецьку обласну військово-цивільну адміністрацію забезпечити погашення заборгованості Донецької міської ради за таким кредитом.

Переліки об'єктів і заходів, що будуть здійснюватися за рахунок зазначених залишків коштів, затверджуються відповідними обласними державними адміністраціями, обласними військово-цивільними адміністраціями за погодженням із Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету. При цьому до таких переліків не можуть бути включені об'єкти і заходи на території окремих районів, міст, селищ і сіл, де органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень, та у населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення.

{Пункт 24 розділу VI доповнено підпунктом 4 згідно із Законом № 714-VIII від 06.10.2015; в редакції Закону № 1406-VIII від 02.06.2016}

{Розділ VI доповнено пунктом 24 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

25. Контроль за використанням бюджетних коштів щодо власних надходжень державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, благодійні внески та гранти, здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

{Розділ VI доповнено пунктом 25 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

26. Установити, що норми і положення статей 20, 21, 22, 23, 30, 31, 37, 39, 48, 50, 51, 52 та 54 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 13, ст. 178); статей 5 та 6 Закону України "Про соціальний захист дітей війни" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 4, ст. 94); Закону України "Про індексацію грошових доходів населення" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 15, ст. 111); частин першої та другої статті 9, статей 14, 22, 36, 37 та 43 Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 399); частини другої статті 12, пункту "ж" частини першої статті 77 Основ законодавства України про охорону здоров'я (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 4, ст. 19); статей 12, 13, 14, 15 та 16 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 425); статті 9 Закону України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 4, ст. 18); статті 43 Гірничого закону України (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 50, ст. 433); статей 6¹, 6², 6³ та 6⁴ Закону України "Про жертви нацистських переслідувань" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 24, ст. 182); статті 4 Закону України "Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 12, ст. 187); Закону України "Про вищу освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 37-38, ст. 2004); частини першої статті 25, частини другої статті 35, частини четвертої статті 36, частини п'ятої статті 41, статті 57, частини другої статті 61 Закону України "Про освіту" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 21, ст. 84); абзацу другого частини шостої статті 11, частин першої, другої, п'ятої статті 14, статті 21, абзаців другого - дев'ятого частини першої статті 25 Закону України "Про загальну середню освіту" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 28, ст. 230); абзацу першого частини другої, абзаців другого, четвертого та п'ятого частини третьої статті 18, абзацу третього частини четвертої статті 21, абзацу першого частини першої статті 22 Закону України "Про позашкільну освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 46, ст. 393); частини другої статті 14, абзацу другого частини шостої статті 16, абзацу другого частини третьої статті 30, частини п'ятої статті 35 Закону України "Про дошкільну освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 49, ст. 259); абзацу другого частини першої статті 26, статті 28 Закону України "Про зайнятість населення" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 24, ст. 243); статті 5 Закону України "Про підвищення престижності шахтарської праці" (Відомості Верховної Ради України, 2008 р., № 42-43, ст. 293); частини першої статті 25, статті 26 Закону України "Про дипломатичну

службу" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 5, ст. 29); частини третьої статті 22, частини третьої статті 29 Закону України "Про культуру" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 24, ст. 168); статті 14 Закону України "Про Суспільне телебачення і радіомовлення України" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 27, ст. 904); статті 44 Закону України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 45, ст. 397); частини третьої статті 119, статті 250 Кодексу законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375); частини другої статті 13, частини першої статті 14, абзацу сьомого частини другої статті 21 Закону України "Про театри і театральну справу" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 26, ст. 350); абзаців восьмого та дев'ятого частини другої статті 28 Закону України "Про музеї та музейну справу" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 25, ст. 191); частини четвертої статті 19 Закону України "Про охорону праці" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 2, ст. 10); частини четвертої статті 23, частин третьої, дев'ятнадцятої, двадцятої, двадцять дев'ятої статті 24, частини третьої статті 34 Закону України "Про наукову та науково-технічну діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 2-3, ст. 20); частин третьої, четвертої та п'ятої статті 26 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 7, ст. 50); частини третьої статті 69, статті 129, частини першої статті 144 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 41-45, ст. 529); пункту 6 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про безоплатну правову допомогу" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 51, ст. 577); абзацу п'ятого частини третьої статті 5, частини п'ятої статті 19 Закону України "Про охорону дитинства" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 30, ст. 142); абзацу другого пункту 30 частини першої статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170); другого речення частини п'ятої статті 6 Закону України "Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 32, ст. 453); абзацу третього частини другої статті 47 Закону України "Про професійно-технічну освіту" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 32, ст. 215); частини третьої статті 15 Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 23, ст. 177); частин четвертої, п'ятої, шостої статті 14 Закону України "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 50, ст. 302); частини першої статті 25 Закону України "Про оздоровлення та відпочинок дітей" (Відомості Верховної Ради України, 2008 р., № 45, ст. 313); Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 26, ст. 273); статті 16 Закону України "Про запобігання корупції" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 49, ст. 2056); частини першої статті 21 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 38, ст. 324); абзаців третього і четвертого підпункту 8 пункту 8 розділу I Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 29, ст. 942); статті 9¹, абзаців першого і другого пункту 2 статті 15 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст. 190); частини сьомої статті 21 Закону України "Про Національну гвардію України" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 17, ст. 594), абзацу шостого частини третьої статті 6 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 16, ст. 255); статей 6 і 7 Закону України "Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 26, ст. 896); статті 81, частин шістнадцятої, сімнадцятої, вісімнадцятої статті 86, пунктів 13, 14 розділу XIII "Перехідні положення" Закону України від 14 жовтня 2014 року "Про прокуратуру" застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

{Розділ VI доповнено пунктом 26 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

27. Установити, що у 2015 році у разі утворення нових державних органів, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України безпосередньо, Кабінет Міністрів України може визначати такі державні органи головними розпорядниками коштів державного

бюджету (відповідальними виконавцями бюджетних програм) та відкривати їм нові бюджетні програми, якщо інше не передбачено законом про Державний бюджет України.

{Розділ VI доповнено пунктом 27 згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 212-VIII від 02.03.2015}

28. Установити, що:

положення щодо державних інвестиційних проектів і державних капітальних вкладень, визначені частинами третьою та четвертою статті 32 і пунктом 4¹ частини першої статті 38 цього Кодексу, застосовуються, починаючи з формування проекту Державного бюджету України на 2016 рік;

положення частин другої і третьої статті 12¹ та статті 12² Закону України "Про інвестиційну діяльність" до державних інвестиційних проектів не застосовуються.

{Розділ VI доповнено пунктом 28 згідно із Законом № 288-VIII від 07.04.2015}

29. Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад включають до програм енергозбереження показники скорочення головними розпорядниками бюджетних коштів обсягів споживання комунальних послуг та енергоносіїв за рахунок здійснення енергозберігаючих заходів у межах надходжень відповідного бюджету, а також виконання енергосервісу.

{Розділ VI доповнено пунктом 29 згідно із Законом № 328-VIII від 09.04.2015}

30. Установити, що положення щодо рішень Уповноваженого органу з питань державної допомоги, визначене частиною четвертою статті 35 цього Кодексу, застосовується починаючи з формування проекту Державного бюджету України на 2019 рік.

{Розділ VI доповнено пунктом 30 згідно із Законом № 416-VIII від 14.05.2015}

31. Установити, що частина шоста статті 16, частина сьома статті 17 та частина сьома статті 74 цього Кодексу не застосовуються щодо боргових зобов'язань, зазначених у статтях 1 та 2 Закону України "Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом", протягом строку дії рішення Кабінету Міністрів України або міської ради, прийнятого згідно зі статтями 1 та 2 зазначеного Закону.

{Розділ VI доповнено пунктом 31 згідно із Законом № 437-VIII від 19.05.2015}

32. Частина дев'ята статті 45 цього Кодексу застосовується, починаючи із складання проекту Державного бюджету України на 2016 рік.

{Розділ VI доповнено пунктом 32 згідно із Законом № 542-VIII від 18.06.2015}

33. Установити, що з 1 вересня 2015 року до 1 січня 2017 року запроваджується експеримент з фінансового забезпечення реалізації заходів з розвитку автомобільних доріг загального користування державного значення у Волинській, Львівській, Одеській і Чернівецькій областях та місті Києві.

Перелік об'єктів, щодо яких здійснюється реалізація зазначених заходів згідно з експериментом, затверджується відповідною обласною, Київською міською державними адміністраціями за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері дорожнього господарства.

На період проведення експерименту для реалізації зазначених заходів до спеціальних фондів відповідних обласних бюджетів та бюджету міста Києва, як виняток з положень частини другої статті 29, статті 69¹, частини другої статті 85, статей 87 і 91 цього Кодексу, спрямовуються 50 відсотків суми перевиконання загального обсягу щомісячних індикативних показників надходжень митних платежів (мито, акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), податок на додану вартість з ввезених на митну територію України товарів (продукції)), що справляються під час митного оформлення товарів на територіях відповідно Волинської, Львівської, Одеської та Чернівецької областей та міста Києва, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Кабінету Міністрів України:

затвердити методику розрахунку щомісячних індикативних показників надходжень митних платежів у територіальному розрізі з урахуванням відповідних надходжень за три останні бюджетні періоди та інших факторів, що впливають на обсяги таких платежів;

погодити щомісячні індикативні показники надходжень митних платежів з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету;

щомісячно інформувати Верховну Раду України, Президента України та Рахункову палату про реалізацію експерименту (з наведенням відповідних щомісячних індикативних показників, фактичних надходжень та обсягів спрямування бюджетних коштів до спеціальних фондів обласних бюджетів та бюджету міста Києва, а також інформації про використання таких бюджетних коштів).

{Розділ VI доповнено пунктом 33 згідно із Законом № 666-VIII від 03.09.2015; в редакції Закону № 914-VIII від 24.12.2015}

34. Установити, що держава або територіальна громада міста виконує свої:

1) зобов'язання здійснити платежі (далі - платіжні зобов'язання), що виникли за правочинами з державним боргом за державними зовнішніми запозиченнями, гарантованим державою боргом за зовнішніми кредитами (позиками) або з місцевим боргом за місцевими зовнішніми запозиченнями за переліком згідно з додатком до Закону України "Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом" щодо обміну (зміни умов діючих позик), випуску та продажу відповідних боргових зобов'язань, якщо умови відповідних боргових зобов'язань змінені в результаті вчинення таких правочинів; та

2) платіжні зобов'язання держави за державними зовнішніми запозиченнями та гарантованим державою боргом або у випадку територіальної громади міста за місцевим боргом, що не включені до переліку згідно з додатком до Закону України "Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом";

перед виконанням платіжних зобов'язань держави за державними зовнішніми запозиченнями та гарантованим державою боргом або платіжних зобов'язань територіальної громади міста за місцевим боргом, що включені до переліку згідно з додатком до Закону України "Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом", стосовно яких не були вчинені правочини щодо обміну (зміни умов діючих позик), випуску або продажу відповідних боргових зобов'язань та не змінено умови відповідних боргових зобов'язань (далі - зобов'язання з нижчим пріоритетом), за умови, що платежі за відповідними зобов'язаннями з нижчим пріоритетом тимчасово зупинені згідно із законодавством України.

Якщо будь-яке існуюче або майбутнє платіжне зобов'язання держави за державним зовнішнім запозиченням, державною гарантією або територіальної громади міста за місцевим запозиченням передбачає умову про те, що платіжні зобов'язання держави або територіальної громади міста мають однаковий пріоритет з іншими незабезпеченими та непідпорядкованими платіжними зобов'язаннями держави або відповідно територіальної громади міста, така умова не зобов'язує державу або територіальну громаду міста здійснювати:

платежі рівними чи пропорційними частинами за таким платіжним зобов'язанням держави або територіальної громади міста та іншими платіжними зобов'язаннями держави або територіальної громади міста;

платежі за будь-яким платіжним зобов'язанням держави або територіальної громади міста одночасно із здійсненням платежу або як передумова для здійснення платежу за будь-яким іншим платіжним зобов'язанням держави або територіальної громади міста.

{Розділ VI доповнено пунктом 34 згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

35. Право на розміщення державних деривативів належить державі в особі Міністра фінансів України за дорученням Кабінету Міністрів України. Умови розміщення державних деривативів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Під час здійснення розміщення державних деривативів Міністр фінансів України за рішенням Кабінету Міністрів України має право брати зобов'язання від імені України, пов'язані із здійсненням такого розміщення державних деривативів, у тому числі щодо відмови від суверенного імунітету в можливих судових справах, пов'язаних із здійсненням виплат за державними деривативами відповідно до їх умов розміщення.

Видатки на виплати за державними деривативами здійснюються Міністерством фінансів України відповідно до умов розміщення державних деривативів, а також нормативно-правових актів, якими затверджені умови розміщення державних деривативів, незалежно від обсягу коштів, визначених на цю мету в законі про Державний бюджет України.

З моменту виникнення підстав для здійснення видатків на виплати за державними деривативами відповідно до умов розміщення Міністерство фінансів України невідкладно інформує про це Кабінет Міністрів України. Кабінет Міністрів України невідкладно інформує про очікувані видатки Державного бюджету України Верховну Раду України та подає у двотижневий строк пропозиції про внесення змін до закону про Державний бюджет України.

{Розділ VI доповнено пунктом 35 згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

36. Установити, що під час здійснення правочинів з державним боргом за державними зовнішніми запозиченнями і гарантованим державою боргом за зовнішніми кредитами (позиками) відповідно до умов, затверджених Кабінетом Міністрів України, сума (обсяг) чистого прибутку (доходу) для цілей сплати частини чистого прибутку (доходу), передбаченої статтею 29 цього Кодексу та статтями 5, 11¹ Закону України "Про управління об'єктами державної власності", зменшується на суму, визначену відповідно до пункту 36 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України.

{Розділ VI доповнено пунктом 36 згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

37. Установити, що у разі виконання державою гарантійних зобов'язань перед кредиторами шляхом здійснення платежів за рахунок коштів державного бюджету або шляхом укладення з такими кредиторами договорів про реструктурування сум, повернення яких гарантовано, у суб'єктів господарювання, зобов'язання яких гарантовані, передбачена частиною восьмою статті 17 цього Кодексу прострочена заборгованість перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії, може не виникати, якщо це передбачено затвердженими Кабінетом Міністрів України умовами правочинів з державним боргом за державними зовнішніми запозиченнями або гарантованим державою боргом.

{Розділ VI доповнено пунктом 37 згідно із Законом № 700-VIII від 17.09.2015}

38. Установити, що в період створення об'єднаних територіальних громад положення окремих статей цього Кодексу стосовно формування та виконання районного бюджету районів, у яких утворено об'єднані територіальні громади відповідно до закону та перспективного плану формування територій громад, та бюджету об'єднаної територіальної громади, що створена згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, на перший плановий бюджетний період після такого об'єднання застосовуються з урахуванням таких особливостей:

1) пункту 5 частини другої статті 41 цього Кодексу - до набрання чинності законом про Державний бюджет України на поточний бюджетний період перерахування з державного бюджету місцевим бюджетам базової дотації, освітньої та медичної субвенцій, субвенції на підготовку робітничих кадрів, субвенції на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру, а також до державного бюджету з місцевих бюджетів реверсної дотації здійснюється відповідно до обсягів, визначених у проекті закону про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період, поданому Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України;

2) абзацу другого частини другої статті 77 цього Кодексу - у разі неприйняття закону про Державний бюджет України до 1 грудня року, що передує плановому, місцева рада при затвердженні місцевого бюджету враховує обсяги міжбюджетних трансфертів (освітня субвенція, субвенція на підготовку робітничих кадрів, медична субвенція, субвенція на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру, базова та реверсна дотації), визначені у проекті закону про Державний бюджет

України на відповідний бюджетний період, поданому Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України;

3) частини першої статті 79 цього Кодексу - якщо до початку нового бюджетного періоду не прийнято рішення про місцевий бюджет, районна державна адміністрація, виконавчий орган місцевої ради має право здійснювати витрати місцевого бюджету лише на цілі, визначені у проекті рішення про місцевий бюджет на відповідний бюджетний період, схваленому районною державною адміністрацією, виконавчим органом місцевої ради та поданому на розгляд місцевої ради. При цьому щомісячні бюджетні асигнування місцевого бюджету сумарно не можуть перевищувати 1/12 обсягу витрат бюджету, передбачених проектом рішення про місцевий бюджет на відповідний бюджетний період, схваленим районною державною адміністрацією, виконавчим органом місцевої ради та поданим на розгляд місцевої ради (крім випадків, передбачених частиною шостою статті 16 та частиною четвертою статті 23 цього Кодексу, а також з урахуванням необхідності проведення захищених видатків місцевого бюджету), з урахуванням міжбюджетних трансфертів, які визначені законом про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період (у разі несвоєчасного набрання чинності таким законом - проектом закону про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період, поданим Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України).

{Розділ VI доповнено пунктом 38 згідно із Законом № 837-VIII від 26.11.2015}

39. Районні ради здійснюють передачу із спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст у власність об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, відповідних бюджетних установ, розташованих на їхній території, відповідно до розмежування видатків між бюджетами, визначеного цим Кодексом.

{Розділ VI доповнено пунктом 39 згідно із Законом № 837-VIII від 26.11.2015}

40. Установити, що під час здійснення повноважень з контролю за дотриманням бюджетного законодавства в частині моніторингу пенсій, допомог, пільг, субсидій, інших соціальних виплат Міністерство фінансів України має право отримувати інформацію, що містить банківську таємницю, персональні дані.

Для отримання та обробки таких персональних даних Міністерство фінансів України не потребує отримання на це згоди фізичних осіб, якщо таку згоду надано іншому центральному органу виконавчої влади під час подання такої інформації.

{Розділ VI доповнено пунктом 40 згідно із Законом № 914-VIII від 24.12.2015}

Президент України

В.ЯНУКОВИЧ

**м. Київ
8 липня 2010 року
№ 2456-VI**

Публікації документа

- **Голос України** від 04.08.2010 — № 143
- **Офіційний вісник України** від 13.08.2010 — 2010 р., № 59, стор. 9, стаття 2047, код акту 52296/2010
- **Урядовий кур'єр** від 17.08.2010 — № 151
- **Відомості Верховної Ради України** від 24.12.2010 — 2010 р., № 50, / № 50-51 /, стор. 1778, стаття 572